

Univerzita Pardubice

Fakulta filozofická

Fenomén domácího násilí

Bakalářská práce

Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická
Akademický rok: 2022/2023

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Tereza Havránková**
Osobní číslo: **H21036**
Studijní program: **B0288A250002 Humanitní studia**
Specializace: **Humanitní studia – Specializace v sociologicko-antropologických vědách**
Téma práce: **Fenomén domácího násilí**
Zadávající katedra: **Katedra věd o výchově**

Zásady pro vypracování

Bakalářská práce se bude zabývat problematikou domácího násilí. Teoretická část se bude věnovat charakteristickým znakům tohoto násilí, jeho druhům, příčinám, cyklu a následkům. Zároveň bude obsahovat také informace o stavu domácího násilí v České republice. Praktická část bude vycházet z dotazníku a osobního rozhovoru. Cílem výzkumu je zjistit míru rozšíření stereotypů o domácím násilí mezi studenty UPCE a zjištění, do jaké míry jsou tyto stereotypy pravdivé u klientů Intervenčního centra organizace SKP-CENTRUM, o.p.s. V rámci rozhovoru s pracovníci Intervenčního centra se také dozvíme o činnosti organizace.

Rozsah pracovní zprávy:
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

BURIÁNEK, Jiří, Simona PIKÁLKOVÁ a Zuzana PODANÁ. Násilí na mužích: sonda do zákoutí partnerských vztahů. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 2014. ISBN 978-80-7308-545-2.
ČÍRTKOVÁ, Ludmila. Domácí násilí: nebezpečné rodinné vztahy ve 21. století. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2020. ISBN 978-80-7380-806-8.
KRÁLÍČKOVÁ, Zdeňka. Právo proti domácímu násilí. V Praze: C.H. Beck, 2011. Beckova skripta. ISBN 978-80-7400-381-3.
STOČESOVÁ, Veronika a ČÁP, David. Psychoterapeutická práce s původci domácího násilí: zvládnání vzteku, agrese a násilných projevů. Praha: Portál, 2020. ISBN 978-80-262-1655-1.
ŠEVČÍK, Drahomír a Naděžda ŠPATENKOVÁ. Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-690-2.
VOŇKOVÁ, Jiřina a Ivana SPOUSTOVÁ. Domácí násilí z pohledu žen a dětí. 3. přepracované vydání. Praha: proFem, 2016. ISBN 978-80-904564-5-7.

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Tomáš Retka, Ph.D.**
Katedra sociální a kulturní antropologie

Datum zadání bakalářské práce: **31. března 2023**
Termín odevzdání bakalářské práce: **31. března 2024**

doc. Mgr. Jiří Kubeš, Ph.D.
děkan

Ing. Jaroslav Myslivec, Ph.D.
vedoucí katedry

V Pardubicích dne 30. listopadu 2023

Prohlašuji:

Práci s názvem Fenomén domácího násilí jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 31. března 2024

Tereza Havránková

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych vyjádřila hlubokou vděčnost vedoucímu mé bakalářské práce, Mgr. Tomáši Retkovi, Ph.D., za jeho vynikající odborné vedení, cenné rady, trpělivost a vstřícný přístup během psaní této práce. Dále bych chtěla poděkovat svým přátelům a rodině, kteří mi poskytovali neustálou podporu v průběhu celého studia. Poděkování patří také všem respondentům a informátorce Mgr. Ivě Bandžuchové, jejichž odpovědi významně přispěly k vytvoření této práce. V neposlední řadě bych ráda poděkovala rovněž Ing. Jaroslavu Myslivci, Ph.D., Ing. Dítě Szilvásiové a Marku Frauenbergovi za jejich cenné rady.

ANOTACE

Bakalářská práce se zabývá problematikou domácího násilí. Teoretická část se věnuje charakteristickým znakům tohoto násilí, jeho druhům, příčinám, cyklu a následkům. Zároveň obsahuje informace o stavu domácího násilí v České republice. Praktická část sestává ze smíšeného výzkumu, jehož hlavní částí je kvantitativní výzkum, kdy metodou sběru dat je dotazník, jenž je doplněn jedním kvalitativním rozhovorem polostrukturovaného stylu. Cílem výzkumu je zjistit, jak na jednotlivá stereotypní tvrzení nahlíží studenti prvních a třetích ročníků Fakulty filozofické a Fakulty chemicko-technologické univerzity Pardubice a jak na ně nahlíží osoba, která se tímto tématem zabývá.

KLÍČOVÁ SLOVA

Domácí násilí, násilí, oběť, pachatel, Česká republika, stereotypy

TITLE

The phenomenon of domestic violence

ANNOTATION

The bachelor thesis deals with the issue of domestic violence. The theoretical part is devoted to the characteristics of this violence, its types, causes, cycle and consequences. It also contains information about the state of domestic violence in the Czech Republic. The practical part consists of combined research, the main part of which is quantitative research, where the method of data collection is a questionnaire, which is supplemented by one qualitative interview in a semi-structured style. The aim of the research is to determine the extent to which stereotypes about domestic violence are widespread among UPCE students and how a person who deals with this topic views individual stereotypical statements.

KEYWORDS

Domestic violence, violence, victim, perpetrator, Czech Republic, stereotypes

OBSAH

ÚVOD	15
TEORETICKÁ ČÁST	16
1. Domácí násilí	16
1.1 Znaky domácího násilí	17
1.1.1 Znaky podle Aliance proti domácímu násilí	17
1.1.2 Znaky podle Drahomíra Ševčíka a Naděždy Špatenkové	18
1.2 Druhy násilí	19
1.2.1 Fyzické násilí	19
1.2.3 Psychické násilí	20
1.2.4 Ekonomické násilí	20
1.2.5 Sexuální násilí	20
1.3 Příčiny domácího násilí	21
1.4 Cyklus domácího násilí	22
1.5 Následky domácího násilí	23
1.6 Domácí násilí v ČR	25
1.6.1 Domácí násilí mezi lety 2018 až 2022	25
2. Osoby ohrožené domácím násilím	28
2.1 Ženy	28
2.1.1 Syndrom bité ženy (syndrom týrané osoby)	29
2.1.2 Typologie ženských obětí	30
2.2 Muži	31
2.2.1 Syndrom bitého manžela	32
2.3 Děti	32
2.3.1 Domácí násilí očima dětí	33
2.3.2 Syndrom CAN (Child Abuse and Neglect)	34
2.4 Senioři	35
2.5 LGBT+	36
3. Pomoc aktérům domácího násilí	38
3.1 Současná právní ochrana před domácím násilím v České republice	38
3.2 Práce s aktéry domácího násilí	40
3.2.1 Práce s oběťmi domácího násilí	40
3.2.2 Práce s pachateli domácího násilí	41
3.3 Vybrané organizace zaměřující se na domácího násilí	42

3.3.1 Bílý kruh bezpečí, z.s.	42
3.3.2 Magdalenium, z.s.....	43
3.3.3 ProFem – centrum pro oběti domácího a sexuálního násilí, o.p.s.	44
3.3.4 ROSA – centrum pro ženy, z.s.....	45
4. Stereotypy o domácím násilí.....	46
4.1 Definice stereotypu	46
4.2 Stereotypy v kontextu domácího násilí	46
PRAKTICKÁ ČÁST	51
5. Metodologie výzkumu	51
5.1 Kvantitativní výzkum.....	51
5.1.1 Cíle výzkumu.....	51
5.1.2 Výzkumné otázky a hypotézy.....	52
5.1.3 Výběr výzkumného souboru a jeho charakteristika	53
5.1.4 Metoda sběru dat	53
5.1.5 Předvýzkum.....	55
5.1.6 Realizace kvantitativního šetření.....	56
5.2 Kvalitativní výzkum.....	56
5.2.1 Cíle výzkumu.....	57
5.2.2 Výzkumné otázky	57
5.2.3 Výběr výzkumného souboru a jeho charakteristika	57
5.2.4 Metoda sběru dat	58
5.2.5 Etika výzkumu.....	59
6. Vyhodnocení a interpretace získaných dat.....	61
6.1 Umělá proměnná aneb skóre respondenta.....	105
6.2 Statistické ověření hypotéz	105
6.3 Závěr výzkumného šetření	107
Závěr	115
Literatura a použité zdroje	117
Přílohy.....	123

SEZNAM ILUSTRACÍ A TABULEK

Grafy:

<i>Graf č. 1: Věk respondentů</i>	62
<i>Graf č. 2: Pohlaví respondentů</i>	63
<i>Graf č. 3: Aktuálně navštěvovaný ročník a fakulta respondentů</i>	64
<i>Graf č. 4: Míra pozornosti věnovaná domácímu násilí (odpovědi respondentů celkem)</i>	65
<i>Graf č. 5: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (relativní hodnoty vychází z tabulky č. 6)</i>	66
<i>Graf č. 6: Koho se týká domácí násilí? (odpovědi respondentů celkem)</i>	68
<i>Graf č. 7: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (relativní hodnoty vychází z tabulky č. 9)</i>	69
<i>Graf č. 8: Vliv konzumace alkoholu (odpovědi respondentů celkem)</i>	71
<i>Graf č. 9: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (relativní hodnoty vychází z tabulky č. 13)</i> ...	72
<i>Graf č. 10: Provokace pachatele obětí (odpovědi respondentů celkem)</i>	74
<i>Graf č. 11: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (relativní hodnoty vychází z tabulky č. 16)</i> .	75
<i>Graf č. 12: Vztah veřejnosti k domácímu násilí (odpovědi respondentů celkem)</i>	76
<i>Graf č. 13: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (relativní hodnoty vychází z tabulky č. 19)</i> .	78
<i>Graf č. 14: Setrvání v násilném vztahu (odpovědi respondentů celkem)</i>	79
<i>Graf č. 15: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (relativní hodnoty vychází z tabulky č. 22)</i> .	80
<i>Graf č. 16: Vliv výběru partnera obětí (odpovědi respondentů celkem)</i>	82
<i>Graf č. 17: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (relativní hodnoty vychází z tabulky č. 25)</i> .	83
<i>Graf č. 18: Forma domácího násilí (odpovědi respondentů celkem)</i>	84
<i>Graf č. 19: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (relativní hodnoty vychází z tabulky č. 28)</i> .	86
<i>Graf č. 20: Rozsáhlost domácího násilí (odpovědi respondentů celkem)</i>	87
<i>Graf č. 21: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (relativní hodnoty vychází z tabulky č. 31)</i> .	88
<i>Graf č. 22: Domácí násilí a rozvodové řízení (odpovědi respondentů celkem)</i>	90
<i>Graf č. 23: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (relativní hodnoty vychází z tabulky č. 34)</i> .	91
<i>Graf č. 24: Stres jako důvod k násilí (odpovědi respondentů celkem)</i>	92
<i>Graf č. 25: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (relativní hodnoty vychází z tabulky č. 37)</i> .	94
<i>Graf č. 26: Genderový aspekt v domácím násilí (odpovědi respondentů celkem)</i>	95
<i>Graf č. 27: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (relativní hodnoty vychází z tabulky č. 40)</i> .	96
<i>Graf č. 28: Ženy a násilné tendence (odpovědi respondentů celkem)</i>	98
<i>Graf č. 29: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (relativní hodnoty vychází z tabulky č. 43)</i> .	99
<i>Graf č. 30: Odpovědnost oběti za domácí násilí (odpovědi respondentů celkem)</i>	100
<i>Graf č. 31: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (relativní hodnoty vychází z tabulky č. 46)</i>	102
<i>Graf č. 32: Muži jako oběti fyzického násilí (odpovědi respondentů celkem)</i>	103
<i>Graf č. 33: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (relativní hodnoty vychází z tabulky č. 49)</i>	104

Obrázky:

Obrázek č. 1: Statistické ověření první hypotézy strana 1	132
Obrázek č. 2: Statistické ověření první hypotézy strana 2	133
Obrázek č. 3: Statistické ověření druhé hypotézy strana 1	134
Obrázek č. 4: Statistické ověření druhé hypotézy strana 2	135

Tabulky:

Tabulka č. 1: Věk respondentů	61
Tabulka č. 2: Pohlaví respondentů	62
Tabulka č. 3: Aktuálně navštěvovaný ročník a fakulta respondentů	63
Tabulka č. 4: Míra pozornosti věnovaná domácímu násilí (odpovědi respondentů celkem)	64
Tabulka č. 5: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (absolutní hodnoty)	66
Tabulka č. 6: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (relativní hodnoty)	66
Tabulka č. 7: Koho se týká domácí násilí? (odpovědi respondentů celkem)	67
Tabulka č. 8: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (absolutní hodnoty)	69
Tabulka č. 9: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (relativní hodnoty)	69
Tabulka č. 10: Vliv konzumace alkoholu (odpovědi respondentů celkem)	70
Tabulka č. 11: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (absolutní hodnoty)	72
Tabulka č. 12: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (relativní hodnoty)	72
Tabulka č. 13: Provokace pachatele obětí (odpovědi respondentů celkem)	73
Tabulka č. 14: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (absolutní hodnoty)	75
Tabulka č. 15: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (relativní hodnoty)	75
Tabulka č. 16: Vztah veřejnosti k domácímu násilí (odpovědi respondentů celkem)	76
Tabulka č. 17: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (absolutní hodnoty)	77
Tabulka č. 18: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (relativní hodnoty)	77
Tabulka č. 19: Setrvání v násilném vztahu (odpovědi respondentů celkem)	79
Tabulka č. 20: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (absolutní hodnoty)	80
Tabulka č. 21: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (relativní hodnoty)	80
Tabulka č. 22: Vliv výběru partnera obětí (odpovědi respondentů celkem)	81
Tabulka č. 23: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (absolutní hodnoty)	82
Tabulka č. 24: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (relativní hodnoty)	83
Tabulka č. 25: Forma domácího násilí (odpovědi respondentů celkem)	84
Tabulka č. 26: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (absolutní hodnoty)	85
Tabulka č. 27: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (relativní hodnoty)	85
Tabulka č. 28: Rozsáhlost domácího násilí (odpovědi respondentů celkem)	87
Tabulka č. 29: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (absolutní hodnoty)	88
Tabulka č. 30: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (relativní hodnoty)	88
Tabulka č. 31: Domácí násilí a rozvodové řízení (odpovědi respondentů celkem)	89
Tabulka č. 32: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (absolutní hodnoty)	90
Tabulka č. 33: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (relativní hodnoty)	91
Tabulka č. 34: Stres jako důvod k násilí (odpovědi respondentů celkem)	92
Tabulka č. 35: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (absolutní hodnoty)	93
Tabulka č. 36: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (relativní hodnoty)	93
Tabulka č. 37: Genderový aspekt v domácím násilí (odpovědi respondentů celkem)	95
Tabulka č. 38: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (absolutní hodnoty)	96
Tabulka č. 39: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (relativní hodnoty)	96
Tabulka č. 40: Ženy a násilné tendence (odpovědi respondentů celkem)	97
Tabulka č. 41: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (absolutní hodnoty)	98
Tabulka č. 42: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (relativní hodnoty)	99

<i>Tabulka č. 43: Odpovědnost oběti za domácí násilí (odpovědi respondentů celkem)</i>	100
<i>Tabulka č. 44: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (absolutní hodnoty)</i>	101
<i>Tabulka č. 45: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (relativní hodnoty)</i>	101
<i>Tabulka č. 46: Muži jako oběti fyzického násilí (odpovědi respondentů celkem)</i>	103
<i>Tabulka č. 47: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (absolutní hodnoty)</i>	104
<i>Tabulka č. 48: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (relativní hodnoty)</i>	104
<i>Tabulka č. 49: Míra pozornosti věnovaná domácímu násilí (absolutní hodnoty)</i>	124
<i>Tabulka č. 50: Míra pozornosti věnovaná domácímu násilí (relativní hodnoty)</i>	124
<i>Tabulka č. 51: Koho se týká domácí násilí? (absolutní hodnoty)</i>	124
<i>Tabulka č. 52: Koho se týká domácí násilí? (relativní hodnoty)</i>	124
<i>Tabulka č. 53: Vliv konzumace alkoholu (absolutní hodnoty)</i>	125
<i>Tabulka č. 54: Vliv konzumace alkoholu (relativní hodnoty)</i>	125
<i>Tabulka č. 55: Provokace pachatele obětí (absolutní hodnoty)</i>	125
<i>Tabulka č. 56: Provokace pachatele obětí (relativní hodnoty)</i>	125
<i>Tabulka č. 57: Vztah veřejnosti k domácímu násilí (absolutní hodnoty)</i>	126
<i>Tabulka č. 58: Vztah veřejnosti k domácímu násilí (relativní hodnoty)</i>	126
<i>Tabulka č. 59: Setrvání v násilném vztahu (absolutní hodnoty)</i>	126
<i>Tabulka č. 60: Setrvání v násilném vztahu (relativní hodnoty)</i>	126
<i>Tabulka č. 61: Vliv výběru partnera obětí (absolutní hodnoty)</i>	127
<i>Tabulka č. 62: Vliv výběru partnera obětí (relativní hodnoty)</i>	127
<i>Tabulka č. 63: Forma domácího násilí (absolutní hodnoty)</i>	127
<i>Tabulka č. 64: Forma domácího násilí (relativní hodnoty)</i>	127
<i>Tabulka č. 65: Rozsáhlost domácího násilí (absolutní hodnoty)</i>	128
<i>Tabulka č. 66: Rozsáhlost domácího násilí (relativní hodnoty)</i>	128
<i>Tabulka č. 67: Domácí násilí a rozvodové řízení (absolutní hodnoty)</i>	128
<i>Tabulka č. 68: Domácí násilí a rozvodové řízení (relativní hodnoty)</i>	128
<i>Tabulka č. 69: Stres jako důvod k násilí (absolutní hodnoty)</i>	129
<i>Tabulka č. 70: Stres jako důvod k násilí (relativní hodnoty)</i>	129
<i>Tabulka č. 71: Genderový aspekt v domácím násilí (absolutní hodnoty)</i>	129
<i>Tabulka č. 72: Genderový aspekt v domácím násilí (relativní hodnoty)</i>	129
<i>Tabulka č. 73: Ženy a násilné tendence (absolutní hodnoty)</i>	130
<i>Tabulka č. 74: Ženy a násilné tendence (relativní hodnoty)</i>	130
<i>Tabulka č. 75: Odpovědnost oběti za domácí násilí (absolutní hodnoty)</i>	130
<i>Tabulka č. 76: Odpovědnost oběti za domácí násilí (relativní hodnoty)</i>	130
<i>Tabulka č. 77: Muži jako oběti fyzického násilí (absolutní hodnoty)</i>	131
<i>Tabulka č. 78: Muži jako oběti fyzického násilí (relativní hodnoty)</i>	131

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

BKB – Bílý kruh bezpečí

FF – Fakulta filozofická

FCHT – Fakulta chemicko-technologická

TERMINOLOGIE

Aktéři domácího násilí = „Za aktéry domácího násilí jsou považováni osoba ohrožená, osoba násilná a děti, případně další členové domácnosti, kteří mohou vystupovat v roli svědků. Násilí ale může být také namířeno přímo na děti, eventuálně i ony mohou být osobou násilnou.“ (Kotková, 2014, s. 21).

Domácí násilí = jedná se o „chování, které v párovém soužití nebo v širší rodině u jedné osoby vyvolává strach z osoby druhé. Prostřednictvím moci, kterou tento strach poskytuje, určuje násilná osoba chování oběti. Domácí násilí může nabývat podoby fyzického, sexuálního nebo psychického násilí, vynucené sociální izolace a ekonomické deprivace.“ (Voňková a Spoustová, 2016, s. 21). Další definice tohoto pojmu obsahuje kapitola 1. Domácí násilí.

Fenomén = „Něco, co existuje a může být viděno, pocítěno, ochutnáno atd., zejména něco neobvyklého nebo zajímavého.“ (Cambridge Dictionary 2015). Další možností definice může být „to, co se samo ukazuje“ jenž vychází z řecké antiky (Bakešová, 2009, s. 99).

Násilí = „Násilí je čin namířený proti druhému člověku, který mu má ublížit, způsobit bolest, zastrašit ho, aby jednal proti své vůli, resp. aby nejednal podle své vůle.“ (Jakobsen a Råkil, 2022, s. 31).

Násilná osoba = tímto pojmem je myšlen pachatel domácího násilí (srov. Ševčík, Špatenková a kol., 2011).

Oběť = „Dle zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů je za oběť považována každá osoba, která se cítí být obětí spáchaného trestného činu, pokud nevyjde najevo opak nebo pokud nejde zjevně o zneužití postavení oběti.“ (Policie České republiky 2015).

Osoba ohrožená domácím násilím = je „osoba, která je vystavena nějakému druhu násilí ze strany jiného příslušníka rodiny.“ (Stočasová a Čáp, 2020, s. 38).

Pachatel = „Pachatelem trestného činu je, kdo svým jednáním naplnil znaky skutkové podstaty trestného činu nebo jeho pokusu či přípravy, je-li trestná.“ (Zákony pro lidi, 2011).¹

¹ Zákon č. 40/2009 Sb. Zákon trestní zákoník. § 22 odstavec 1.

Rodina = „Rodina je soubor lidí spojených krví, manželstvím, adopcí a sdílející základní zodpovědnost za reprodukci a péči o členy společnosti, zabezpečení biologického přežívání, citového a rozumového vývoje a místa společenské kontroly v procesu socializace.“ (Sekot, 2006, s. 260).

Stereotyp = chápeme jako „příliš silné přesvědčení spojené s nějakou kategorií. Jeho funkce spočívá v tom, že má ospravedlnit (racionálně vysvětlit) naše chování a postoj vůči této kategorii.“ (Allport, 2004, s. 215).

ÚVOD

Domov. Místo, které by pro nás mělo představovat bezpečí, jistotu a bezpodmínečnou lásku. Pro každého z nás tomu tak ale není. Britský sociolog Anthony Giddens ve své knize *Sociologie* praví, že „*Domov bývá často idealizován jako oáza jistoty a štěstí, ale přitom se stal nejnebezpečnějším místem v moderní společnosti.*“ (Giddens, 2013, s. 177). To dokazuje i tím, že je statisticky pravděpodobnější, že budeme napadeni v prostředí našeho domova, osobou námi důvěrně známou, než kdekoliv jinde (Giddens, 2013, s. 177). Jen v České republice se podle sociologického výzkumného střediska empirických výzkumů STEM domácí násilí odehrává přibližně v každé čtvrté rodině (Domaci nasili.cz, 2021). Domácí násilí je závažným a stále aktuálním problémem, který se dotýká všech společenských vrstev, osob různých věkových kategorií i pohlaví. Oběti se kromě násilí samotného setkávají také se stereotypy o domácím násilí, které často snižují jeho závažnost nebo vinu svádí na oběť. To může vést k tomu, že oběti nebudou své zkušenosti považovat za legitimní nebo že se budou stydět za to, co se jim stalo, a tak nevyhledají potřebnou pomoc (Čírtková, 2020, s. 15). Považuji za důležité neustále zvyšovat povědomí o tomto celospolečenském problému a právě proto jsem si zvolila „*Fenomén domácího násilí*“ jako téma své bakalářské práce.

Tato práce je rozdělena do dvou částí, části teoretické a praktické. Teoretická část sestává ze čtyř kapitol. 1. kapitola seznamuje čtenáře s tématem domácího násilí jako takovým. Obsahuje informace o znacích, druzích, příčinách, cyklu a následcích domácího násilí a přináší údaje o domácím násilí v České republice mezi lety 2018 až 2022. Druhá kapitola se věnuje osobám ohroženým domácím násilím, jimiž jsou ženy, muži, děti, senioři a osoby spadající do kategorie LGBT+. Třetí kapitola má za cíl informovat o možnostech pomoci aktérům domácího násilí. Mimo současnou právní ochranu obsahuje informace o práci s oběťmi a pachateli domácího násilí a také představuje čtenářům čtyři organizace, které se zaměřují na problematiku domácího násilí. Poslední, čtvrtá kapitola, se věnuje stereotypům o domácím násilí. Nalezneme zde definici stereotypu a výčet několika stereotypních tvrzení týkajících se domácího násilí, která byla následně využita v praktické části této práce.

Praktická část využívá smíšený výzkum, jehož základem je kvantitativní dotazníkové šetření, které je doplněno jedním kvalitativním rozhovorem polostrukturovaného designu. Výzkumným souborem dotazníkového šetření byli studenti Fakulty filozofické a Fakulty chemicko-technologické Univerzity Pardubice. Hlavním cílem tohoto výzkumu bylo zjištění, jak na jednotlivá stereotypní tvrzení o domácím násilí studenti Univerzity Pardubice nahlíží.

TEORETICKÁ ČÁST

1. Domácí násilí

I když je domácí násilí problémem celospolečenským, jehož kořeny sahají hluboko do historie lidstva, v České republice neexistuje žádná jednotná definice, která by byla mezioborově využívána. To se však může brzy změnit. V květnu roku 2023 předložila zmocněnkyně vlády pro lidská práva Klára Laurenčíková Šimáčková společně se zástupkyní koalice NeNa (Koalice specializovaných center pro ženy zažívající násilí) a poslankyněmi Evou Decroix a Barborou Urbanovou k projednání návrh nového zákona (Vláda České republiky, 2023), v rámci kterého by byla chybějící jednotná definice domácího násilí v české legislativě doplněna. Pokud bude tento návrh schválen, mohl by vejít v platnost 1. července roku 2024 (Vláda České republiky, 2023). Změna legislativy může být důležitým nástrojem v boji proti domácímu násilí, i když se na první pohled může zdát, že jde pouze o technický krok či jakési slovíčkaření. Jasná a mezioborově uznávaná definice totiž může například pomoci odborníkům a veřejnosti rozpoznat, zda se někdo stává obětí domácího násilí, poskytnout oběti potřebnou pomoc a díky zvýšení povědomí o tomto problému snížit společenskou toleranci vůči domácímu násilí.

Prozatím si však musíme vystačit s řadou již existujících definic. Národní zdravotnický informační portál, jehož provozovatelem je Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, například domácí násilí chápe jako

„týrání fyzické (tělesné), psychické (duševní), sexuální nebo ekonomické mezi blízkými osobami, ke kterému dochází opakovaně v jejich soukromí, mimo kontrolu veřejnosti.“ (Národní zdravotnický informační portál, 2021). Autorky knihy *Domácí násilí z pohledu žen a dětí* doktorka Voňková a doktorka Spoustová se pokusily předcházející definice shrnout a pojem domácí násilí vymezily jako

„chování, které v párovém soužití nebo v širší rodině u jedné osoby vyvolává strach z osoby druhé. Prostřednictvím moci, kterou tento strach poskytuje, určuje násilná osoba chování oběti. Domácí násilí může nabývat podoby fyzického, sexuálního nebo psychického násilí, vynucené sociální izolace a ekonomické deprivace.“ (Voňková a Spoustová, 2016, s. 21).

Organizace SKP-CENTRUM, o.p.s. v rámci její služby Intervenčního centra pak na svých webových stránkách domácí násilí vymezuje jako

„násilí mezi osobami žijícími ve společné domácnosti, ke kterému dochází opakovaně v jejich soukromí a tím skrytě mimo kontrolu veřejnosti.“ (SKP-CENTRUM, 2020).

S tématem domácího násilí je silně spjata i tzv. *Istanbulská úmluva*, neboli *Úmluva Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí*, jejímž cílem je bojovat proti násilí na ženách a domácímu násilí. V rámci této dohody bylo domácí násilí definováno jako

„veškeré akty fyzického, sexuálního, psychického či ekonomického násilí, k němuž dochází v rodině nebo v domácnosti anebo mezi bývalými či stávajícími manžely či partnery, bez ohledu na to, zda pachatel sdílí nebo sdílel společnou domácnost s obětí.“ (Council of Europe, 2011). Tato smlouva vyvolala ve společnosti řadu otázek a v současnosti ji Česká republika dosud neratifikovala.²

1.1 Znaky domácího násilí

Ani pro znaky domácího násilí neexistuje jednotně přijímaný seznam indikátorů, jejichž výskyt v rodině by jednoznačně dokazoval přítomnost domácího násilí. I zde si tak musíme vystačit s různými teoriemi odborníků, kteří se tímto tématem zabývají.

1.1.1 Znaky podle Aliance proti domácímu násilí

Následující znaky vychází z vymezení expertní skupiny Aliance proti domácímu násilí, která vznikla v roce 2002 na půdě českého parlamentu na popud organizace Bílý kruh bezpečí (Ševčík, Špatenková a kol., 2011, s. 38).

1) Opakování a dlouhodobost

Za domácí násilí nelze považovat takové násilí, které se neopakuje. Nejde o ojedinělý případ, ale o systémový a přetrvávající problém. Násilné události tvoří součást opakujícího se vzorce a mají dlouhodobý charakter.

² Poslední hlasování o ratifikaci *Istanbulské úmluvy* proběhlo dne 24. ledna 2024 v senátu ČR, kdy z přítomných 71 senátorů bylo pro ratifikaci 34 a proti 28 (9 senátorů se hlasování zdrželo). Ratifikace úmluvy byla tak o pouhé dva hlasy zamítnuta (Senát 2024).

2) *Eskalace*

Jednotlivé incidenty nabírají na intenzitě, a tato eskalace může mít pro oběti domácího násilí vážné následky. K psychickému násilí se připojuje násilí fyzické, které může postupem času vystupňovat v ohrožení na životě oběti.

3) *Jasně a nezpochybnitelné rozdělení rolí*

Ve vztahu musí být jasné, kdo je obětí a kdo násilníkem, a tyto role se nesmějí měnit. Za domácí násilí nepovažujeme vzájemné konflikty, při kterých se z oběti stává násilník a naopak.

4) *Neveřejnost*

K násilí dochází zpravidla mimo společnost, za “*zavřenými dveřmi*“ domácnosti. Domov, jakožto místo soukromí, dává pachatelům možnost dopouštět se násilí bez toho, aby o tom věděl někdo další.

1.1.2 Znaky podle Drahomíra Ševčíka a Naděždy Špatenkové

O další vymezení znaků domácího násilí se pokusili autoři Drahomír Ševčík a Naděžda Špatenková ve své společné knize s názvem *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. Následující znaky vychází právě z této knihy, kterou vytvořili společně se svým autorským kolektivem (Ševčík, Špatenková a kol., 2011, s. 39-41).

1) *Historie domácího násilí*

K násilí dochází dlouhodobě a především opakovaně. Nejedná se o ojedinělý akt, kdy jeden z aktérů napadne druhého a své jednání již neopakuje, nýbrž v jednání pokračuje. Jako první přichází zpravidla útoky verbální, jako například vyhrožování či ponižování.

2) *Stupňování násilí*

Násilí postupně nabírá na intenzitě. Z verbálních útoků se stávají útoky fyzické, které se sami o sobě také stupňují, dokud neohrožují oběť na jejím zdraví. Vedle zvyšování intenzity útoků se zvyšuje také jejich počet. K incidentům dochází totiž s postupem času čím dál častěji.

3) *Násilí mezi blízkými osobami*

Oběti jsou s násilníkem propojeny v citové, sociální a ekonomické rovině. Zároveň také nemusí být vždy na první pohled jasné, kdo z osob je obětí a kdo násilníkem. Oběť se totiž může bránit (a to i fyzicky a dopouštět se tak sama násilí proti druhé osobě) nebo se může pokusit násilníkovi ukázat, že i ona disponuje nějakou mocí. Jednání oběti vychází ze

zoufalosti. V tomto bodě se autoři částečně rozcházejí s předchozím vymezením znaků domácího násilí, kde Aliance proti domácímu násilí tvrdí, že se role aktérů nesmí měnit.

4) Společné obydlí/domácnost

Aktéři spolu sdílí jedno obydlí, nemusí se však nutně jednat o domácnost. K domácímu násilí dochází i mezi osobami bez domova, které spolu obývají veřejný prostor. Toto násilí tak ztrácí znak neveřejnosti, jelikož k němu dochází i mimo ono obydlí. I u osob, které spolu sdílí domácnost ale může k násilnému jednání dojít na veřejnosti, před jinými lidmi.

1.2 Druhy násilí

Násilí může mít mnoho forem. U autorů, zabývajících se tématem domácího násilí dosud nebyly tyto formy sjednoceny, avšak z již získaných poznatků můžeme považovat za základní druhy domácího násilí fyzické, psychické, ekonomické a sexuální násilí. Všechny uvedené druhy násilí směřují k tomu získat a/či udržet nad druhým moc a kontrolu a často se v různé míře a intenzitě během vztahu kombinují (Ševčík, Špatenková a kol., 2016, s. 47). Mimo tyto druhy násilného jednání existuje například i systémové týrání, o kterém píšou autorky Voňková a Spoustová v jejich knize *Domácí násilí z pohledu žen a dětí* (Voňková a Spoustová, 2016, s. 27). K tomuto násilí pak dochází prostřednictvím institucí, které by měly poskytnout pomoc a ochranu obětem, avšak své poslání neplní. Dalším druhem může být násilí sociální, kam spadá například zamezování kontaktu s rodinou. Někteří autoři do sociálního násilí zařazují také izolaci oběti (Voňková a Spoustová, 2016), zatímco jiní ho řadí do násilí psychického (Linková, 2004 in Ševčík, Špatenková a kol., 2011, s. 50), či pro tento akt vytváří svou vlastní kategorii (Conway, 2007 in Ševčík, Špatenková a kol., 2011, s. 50). V rámci této práce však budeme pracovat pouze se základními druhy násilí, které si v této podkapitole přiblížíme.

1.2.1 Fyzické násilí

Organizace ROSA definuje fyzické násilí jako „úmyslné užití síly ke způsobení fyzické újmy, ublížení na zdraví, bolesti.“ (ROSA centrum pro ženy, 2023). Kvůli těmto následkům, které se ke každému násilí pojí, můžeme tento druh považovat za nejvíce viditelný.

Mezi takové násilí patří například fackování, bití pěstmi, bití za pomoci nebo o nějaké předměty, tahání za vlasy, pálení, znehybňování oběti, škrcení, kopání, strkání, kousání (Voňková a Spoustová, 2016, s. 24-25), vytrhávání vlasů nebo ochlupení, házení předmětů, odepírání spánku či jídla, ohrožování zbraní nebo nožem, bezohlednost při řízení vozidla,

znemožnění vyhledání lékařské pomoci a mnoho dalších (Ševčík a Špatenková, 2011, s. 47-49). Jak již bylo řečeno, intenzita jednotlivých ataků má tendenci zvyšovat se a oběť mohou začít ohrožovat na životě.

1.2.3 Psychické násilí

Tato forma násilí je oproti fyzickému násilí mnohem hůře rozpoznatelná, a proto i postižitelná. Napomáhá tomu také to, že psychické násilí nezanechává žádné fyzické, viditelné a evidentní stopy jako například modřiny či fraktury. Může však mít mnohdy na oběť horší dopad, než ono násilí fyzické. Oběť může ztrácet svou sebeúctu, sebedůvěru, sebepojetí i sebevědomí. Cílem útočníka je pak způsobit druhé osobě psychickou a emocionální újmu (Ševčík a Špatenková, 2011, s. 49).

Psychické násilí má dvě formy, a to verbální a neverbální. Verbální psychické násilí zahrnuje například slovní napadání, urážky, obviňování, ponižování, zastrašování, očeňování, vyhrožování či zakazování. Jako příklad neverbálního psychického násilí pak můžeme uvést záměrné ignorování či ničení osobních věcí oběti, které mají pro oběť sentimentální význam (Ševčík a Špatenková, 2011, s. 49).

1.2.4 Ekonomické násilí

Tento druh násilí spočívá v zamezení možnosti oběti jakkoliv disponovat s finančními prostředky (ProFem, 2019). Přístup k financím může být oběti omezen či plně odebrán. Oběť zároveň také nemusí mít žádný přehled o finanční situaci domácnosti a poskytování financí může být provázeno ponižováním. Do ekonomického násilí spadá také neoprávněné užívání či nakládání s majetkem oběti (Ševčík a Špatenková, 2011, s. 50).

1.2.5 Sexuální násilí

Řadíme zde veškeré sexuální činy, které oběť podstupuje nedobrovolně. Organizace ProFem zdůrazňuje, že

„Zásadní při kvalifikaci sexuálního násilí je nesouhlas se sexuální aktivitou, neschopnost souhlasu způsobená například postižením, spánkem či vlivem omamných látek a nemožnost odmítnutí způsobená hrozbou fyzického násilí nebo nátlakem.“ (ProFem, 2020).

Tento druh násilí se nejčastěji vyskytuje mezi partnery (Ševčík a Špatenková, 2011, s. 51).

1.3 Příčiny domácího násilí

Existuje mnoho teorií, které se snaží o vysvětlení příčin vzniku domácího násilí. Při prvních pokusech o vysvětlení příčin odborníci vycházeli z jednofaktorových teorií, jako například biologicko-genetické teorie vysvětlující predispozice k agresivnímu chování, psychologické teorie, jež zdůrazňovala vliv povahových vlastností násilníka, či sociologické teorie, která (stejně jako přístupy feministické) vidí příčiny vzniku násilí v patriarchální společnosti. Jednofaktorové teorie byly však zanedlouho překonány. V současné době jsou nejvíce uznávány přístupy multifaktorové, které došly k názoru, že na vznik domácího násilí má vliv více faktorů najednou, v různé míře (Ševčík a Špatenková, 2011, s. 32-37). V rámci této podkapitoly se seznámíme se dvěma takovými teoriemi.

První teorie vychází z knihy autorů Lucie Paprsteinové, Jiřiny Navrátilové a Libora Boteka s názvem *Domácí násilí: příručka (nejen) pro pastorační pracovníky*. I když je každý případ domácího násilí individuální záležitostí a nemůžeme určit příčinu vzniku totožnou pro všechny případy, lze podle uvedených odborníků vycházet ze čtyř následujících zdrojů.

- 1) *Společnost* – konkrétně její hodnoty a postoje, které mohou přispívat či dokonce zapříčinit k obecné toleranci k násilí, lhostejnosti okolí oběti, tabuizaci samotného tématu domácího násilí atd.
- 2) *Sociální situace* – tato situace zahrnuje specifické rizikové faktory, které mohou vést k násilnému chování, k němuž by za jiných okolností zřejmě nedošlo. Takovou situací může být například snížení finančních prostředků rodiny, ztráta zaměstnání, ztráta člena rodiny či závislost na drogách.
- 3) *Rodinné zázemí* – v rodině se vyskytuje násilí a je tak jejími členy bráno za běžný a normální jev. Děti poté často přebírají modely násilného chování od ostatních členů rodiny a v dospělosti je aplikují na vlastní vztahy.
- 4) *Osobnost násilné osoby* – násilník má tendence ke zvýšené agresivitě, násilí, konfliktům, psychopatii, labilitě, různým formám závislostí atd. (Paprsteinová, Navrátilová a Botek, 2019, s. 12-13).

Druhou teorií je kauzální model D. G. Duttona skládající se ze čtyř následujících strukturálních rovin zdrojů a příčin vzniku domácího násilí.

- 1) *Makrosystémová rovina* – neboli úroveň kulturní. Příčiny domácího násilí můžeme hledat v patriarchální společnosti a jejích převládajících hodnot založených na nadvládě a dominanci mužů.

- 2) *Ekosystémová rovina* – neboli úroveň komunitní. Pod pojmem „*exosystém*“ si můžeme představit širokou komunitu lidí, ve které se jedinec pohybuje, jež je formální i neformální struktury. Tyto příčiny obsahují konkrétní faktory vedoucí ke vzniku domácího násilí, jako například nezaměstnanost, nedostatek finančních prostředků či nízká úroveň vzdělání. Exosystém vytváří jak spouštěče tak i tlumiče domácího násilí.
- 3) *Mikrosystémová rovina* – neboli úroveň rodinná. Tato rovina představuje rodinné zázemí, ve kterém vznikají situace a okolnosti, jenž umocňují domácí násilí. Rodinné soužití s sebou přináší několik rizik, jako je privátnost, předepsané role členů domácnosti či existence neformálního práva rodiny, které může mít značný vliv na chování jedince.
- 4) *Ontogenetická rovina* – neboli úroveň individuální. Příčiny domácího násilí můžeme hledat v individuálních osobnostních charakteristikách násilníka i osoby ohrožené. Ontologické teorie zároveň zkoumají interakce těchto osob. Předpokládají také jistý vývoj, kdy násilník začal stresové situace řešit agresí (Ševčík, Špatenková a kol., 2011, s. 36-37).

1.4 Cyklus domácího násilí

Násilí v domácnosti se často projevuje jako cyklický vzorec chování, který se opakuje v rámci vztahů, které jsou tímto násilím ohroženy. Tento cyklus, známý jako cyklus domácího násilí, poprvé popsala psycholožka Lenore Walker v roce 1979 (Confederation of European Probation, 2018). Tento cyklus napomáhá lepšímu pochopení domácího násilí a může také poskytnout určitý vhled do toho, proč oběti v násilných vztazích často setrvávají. Oběť se totiž v průběhu cyklu střídavě dostává do situací, kdy jí násilí hrozí, a do situací, kdy je násilí omezeno nebo zcela absentuje (Marvánová-Vargová, Pokorná a Toufarová, 2008, s. 36-37).

Cyklus domácího násilí podle Walker obsahuje tři fáze (někdy uváděno čtyři podle toho, zda je třetí fáze dále rozdělena na fázi čtvrtou), které se cyklicky opakují. Jsou jimi fáze narůstání tenze, fáze násilí a fáze „*libánek*“, která bývá rozdělena do fází dvou na již zmíněnou fázi „*libánek*“ a fázi klidu (Confederation of European Probation, 2018). V rámci této práce budeme vycházet z původní verze cyklu domácího násilí, kde je fáze klidu součástí fáze „*libánek*“. Nyní si jednotlivé fáze blíže rozebereme.

1. fáze: fáze narůstání teze (Tension building phase)

V této fázi dochází k neustálému vzrůstání napětí mezi aktéry. Dochází k menším incidentům vycházejícím z běžných problémů v domácnosti jako například finance či výchova dětí. Oběť se snaží napětí deeskalovat, avšak po čase napětí vyvrcholí a dojde k fyzickému násilí, které odstartuje fázi druhou (Confederation of European Probation, 2018).

2. fáze: fáze násilí (Acute battering phase)

Tato fáze je typická otevřeným fyzickým násilím, které nemusí být reakcí na chování oběti, ale spíše důsledkem emocionálního rozpoložení násilníka. Oběť tak nemůže počátek této fáze předpovídat a tím ji předejít (Confederation of European Probation, 2018). Jedná se o poměrně krátkou fázi, která však může vyústit v zranění a v extrémních případech i smrt (Marvánová-Vargová, Pokorná a Toufarová, 2008, s. 37).

3. fáze: fáze „libánek“, klidu (The honeymoon phase)

V rámci této fáze se násilník za své činy oběti omlouvá a vyjadřuje lítost. Násilí se pokouší v očích oběti minimalizovat a slibuje, že se násilné epizody již nebudou opakovat. V některých případech se násilník také pokouší vinu za své činy přenést na oběť. Neustálá snaha o přesvědčení oběti, že se násilí již nebude opakovat, tak může oběť dovést k rozhodnutí násilníka neopustit (Confederation of European Probation, 2018). V počátcích vztahu může mít tato fáze dlouhé trvání, avšak po čase má tendenci se výrazně zkracovat a velmi rychle se tak vrací k fázi první (Marvánová-Vargová, Pokorná a Toufarová, 2008, s. 37).

1.5 Následky domácího násilí

Domácí násilí, ať už jakkoliv intenzivní, za sebou nechává na oběti různé následky, se kterými se mohou potýkat po celý zbytek života. Některé následky lze zvládnout například za pomoci terapie, jiné však mohou být trvalé a mít zásadně negativní vliv na fyzické, emocionální a psychické zdraví jednotlivce (Ševčík, Špatenková a kol., 2011, s. 42).

Občanské sdružení ROSA ve své sociologické sondě klientek o.s. ROSA a jejich dětí za rok 2010 uvádí, že

„Zdravotní následky intimního násilí pokračují dlouho po ukončení násilí. Kromě přímých úrazů má násilí za následek i artritidy, chronické bolesti zad, páteře, migrény, časté bolesti hlavy, zadržávání v řeči, potíže se zrakem, chronické pánevní bolesti, žaludeční vředy.“ Mezi další zdravotní následky pak uvádí i deprese a suicidální tendence. Specifické následky pro oběť pak může přivést sexuální násilí, kdy dochází k pohlavnímu styku bez souhlasu oběti.

Organizace ROSA ve svém šetření za následky například vaginální krvácení, infekce, myomy, bolest při pohlavním styku či chronickou pánevní bolest (ROSA centrum pro ženy, 2011).

Domácí násilí zanechává otisk také na psychickém zdraví oběti. Za typický následek je považována především posttraumatická stresová porucha neboli PTSP (Perez a kol., 2012 in Čírtková, 2020, s. 110). Na základě již provedených výzkumů je však jasné, že se PTSP nemusí vyskytnout u každé oběti domácího násilí. Samotná diagnóza PTSP zároveň dostatečně nezahrnuje následky specifické pro domácí násilí, a tak vznikla nová diagnostická jednotka s názvem „*komplexní PTSP*“, jenž vnáší do poruchy kontext vztahových traumat. Mezi její příznaky patří například narušení sebeorganizace, negativní pohled na sebe sama, ztráta psychických, emocionálních a sociálních zdrojů, změny ve fungování emocí či ztráta schopnosti důvěry (Čírtková, 2020, s. 109-114).

U obětí domácího násilí se setkáváme i s tzv. *syndromem týrané osoby*. Jako první s tímto konceptem přišla psycholožka Lenore Walker pod termínem *syndrom týrané ženy*, avšak později se tento pojem začal užívat i pro všechny týrané osoby, nejen ženy. Tento syndrom v sobě zahrnuje spousty různých projevů, včetně symptomů PTSP. Oběti mohou prožívat například tzv. *flashbacky*, při kterých znovuprožívají svá traumata, dále se u nich mohou objevit poruchy spánku či poruchy příjmu potravy. Zároveň mohou být více precitlivělé, vznětlivější, více propadají panice, jsou nervóznější a vyskytuje se u nich zvýšená míra pocitů bezmoci, strachu a deprese (Ševčík, Špatenková a kol., 2011, s. 42-43). Deprese společně s úzkostí pak představuje nejčastější projev u osob ohrožených domácím násilím (Halford, Sanders a Behrens, 2000 in Ševčík, Špatenková a kol., 2011, s. 43). V případě, kdy se oběť opakovaně pokouší násilnou osobu opustit a vyhledat pomoc, ale se svým cílem opakovaně neuspěje, se u ní můžeme setkat s tzv. *naučenou bezmocností*. Oběť dojde k názoru, že snahy o zlepšení její situace jsou beznadějně, a tak nemá cenu vynakládat energii na další pokusy o únik. To zároveň vede k snižování sebevědomí oběti, ztrátě sebeúcty a sebehodnocení. Násilník přesvědčuje oběť o její bezvýznamnosti a hlouposti a ta tyto informace pouze pasivně přijímá. Aby byla pro oběť její situace snesitelnější, často užívá různé sebedestruktivní zvládací strategie jako například pití alkoholu, užívání drog či dokonce pokus o sebevraždu. Tyto strategie jsou častější v případech dlouhotrvajícího domácího násilí. V rámci těchto strategií oběť popírá vinu násilníka a jeho činy připisuje buďto vnějším faktorům, či sama sobě. Přestává také správně posuzovat vážnost násilných činů a jejich intenzitu minimalizuje a bagatelizuje. Může popírat samotný fakt, že je týrána, a svá zranění zalhávat. Dochází i k odmítání možnosti pomoci,

jelikož svou situaci vnímá jako bezvýchodnou a všechny snahy o získání pomoci považuje za zbytečné (Ševčík, Špatenková a kol., 2011, s. 42-45).

1.6 Domácí násilí v ČR

S termínem *domácí násilí* se setkáváme až v 70. letech 20. století, jelikož do té doby převažoval názor, že tento druh násilí je věcí soukromou, do které nikomu nic není. Téma domácího násilí tak bylo po dlouhou dobu tabuizováno (Stočesová a Čáp, 2020, s. 25). Tyto přístupy negativně ovlivňovaly jakékoli pokusy o identifikaci tohoto problému a případnou intervenci. Debata o domácím násilí začala převážně na popud feministických organizací, které upozorňovaly na to, že tento společenský problém nemůžeme nadále ignorovat. V 80. letech tak došlo ke kriminalizaci a sankcionalizaci domácího násilí. Otevřeně se o tomto problému však začalo v České republice mluvit až později, během druhé poloviny 90. let (Ševčík, Špatenková a kol., 2011, s. 27-28).

1.6.1 Domácí násilí mezi lety 2018 až 2022

V rámci této podkapitoly se podíváme na počet případů týrání osoby žijící ve společném obydlí za posledních pět let (vyjma roku 2023 pro který prozatím nebyla publikace zhotovena), tedy roky 2018, 2019, 2020, 2021 a 2022. Údaje vychází z publikací *Zaměřeno na ženy a muže*, ve kterých každoročně Český statistický úřad (ČSÚ) informuje o statistických údajích z řady oblastí života žen a mužů za daný rok. 6. kapitola, která obsahuje mimo jiné i statistické údaje o případech týrání osoby žijící ve společném obydlí, je zpracována na základě podkladů poskytnutých Ministerstvem spravedlnosti, Generálním ředitelstvím Vězeňské služby České republiky, Ministerstvem vnitra, Policejním prezidiem České republiky, Generálním ředitelstvím Hasičského záchranného sboru České republiky, Ministerstvem obrany a Generálním ředitelstvím cel. Jako zdroj informací z tabulek, ve kterých jsou údaje zachycovány, je pak uvedeno Policejní prezidium ČR. Statistika obsahuje pouze objasněné případy, což samozřejmě početně vyjadřuje pouze zlomek skutečného stavu. V publikacích je týrání osoby žijící ve společném obydlí definováno jako „*trestný čin, kdy někdo týrá osobu blízkou nebo jinou osobu žijící s ním ve společně obývaném bytě, nebo domě.*“ (ČSÚ, 2023).

Statistické údaje o případech týrání osoby žijící ve společném obydlí za rok 2018 v publikaci od ČSÚ jsou neúplné, jelikož v letech 2016 až 2018 probíhala na Ministerstvu vnitra rekonstrukce statistiky kriminalit. Musíme si tak vystačit pouze s informacemi týkajícími se pachatelů tohoto trestného činu. Za rok 2018 bylo tedy registrováno 365 pachatelů, z čehož

bylo 21 pachatelek ženského pohlaví. Zbýlých 344 pachatelů bylo mužského pohlaví (ČSÚ, 2019).

Za rok 2019 byly statistické údaje zpracovány v jiné formě, než za rok 2018. Mimo informace o pachatelích se dozvídáme i o obětech týrání. Je však nutno dodat, že policie ČR neeviduje „oběti“, nýbrž „objekty napadení“. Pro naše účely ale tyto pojmy můžeme chápat jako totožné. V roce 2019 bylo zaregistrováno 594 obětí týrání osoby žijící ve společném obydlí, z čehož 530 obětí byly ženy a zbylých 64 obětí byli muži. Celkem 230 obětí utrpělo nějaké zranění (z toho 208 obětí byly ženy a 22 obětí byli muži) a 352 obětí utrpělo jiný následek (z toho 312 obětí byly ženy a 40 obětí byli muži). Celkem 12 obětí pak neutrpělo žádný následek. Pachatelů bylo registrováno 377, přičemž 367 z nich tvořili muži a zbylých 10 pachatelek byly ženy (ČSÚ, 2020).

Zpracování statistických údajů v zmíněné publikaci ČSÚ za rok 2020 opět změnilo svou podobu, která zůstává identická i pro následující rok, tedy rok 2021. V roce 2020 bylo registrováno 286 obětí, z čehož 256 z nich tvořily ženy a 30 obětí bylo mužského pohlaví. 125 obětí utrpělo nějaké zranění (z toho 120 z nich byly ženy a 5 mužů) a 158 obětí utrpělo nějaký jiný následek (z toho 134 obětí byly ženy a 24 obětí byli muži). Bez následku pak byly registrovány pouhé 3 oběti. Pachatelů bylo celkem registrováno 291, z nichž 276 byli muži a zbylých 15 byly ženy (ČSÚ, 2021).

Za rok 2021 bylo zaregistrováno 256 obětí týrání. 228 z nich bylo ženského pohlaví a zbylých 28 obětí bylo pohlaví mužského. 113 obětí utrpělo jako následek tohoto trestného činu nějaké zranění (z toho 98 obětí byly ženy a 15 obětí byli muži) a 142 obětí si odneslo nějaký jiný následek (z toho 129 bylo žen a 13 mužů). Bez žádného následku pak byla pouze jedna oběť. Pachatelů bylo celkem 288, z nich pak 277 byli muži a zbylých 11 byly ženy (ČSÚ, 2022).

Publikace *Zaměřeno na ženy a muže – 2023* obsahující statistické údaje za rok 2022 již neobsahuje týrání osoby žijící ve společném obydlí jako samostatnou podkapitolu. Namísto toho je zahrnuta v tabulkách s ostatními vybranými trestnými činy. Dozvídáme se tak o tomto zločinu podstatně méně informací, než v předchozích publikacích. Celkem bylo registrováno 426 obětí, z nichž 397 byly ženy a zbylých 45 obětí byli muži. Informace o pachatelích tohoto činu jsou zahrnuty v kategorii s názvem „*násilná kriminalita*“, kam spadají další vybrané

trestné činy. Nemůžeme tedy zjistit, kolik pachatelů a jakého pohlaví za rok 2022 spáchalo čin týrání osoby žijící ve společném obydlí (ČSÚ, 2023).

Z uvedených statistických údajů vyplývá, že nejvíce incidentů týrání osoby žijící ve společném obydlí došlo v letech 2019 a 2022. Pokles v počtu incidentů je tedy nejviditelnější v letech 2020 a 2021, kdy českou společnost sužovala pandemie koronaviru SARS-CoV2. V tuto dobu se však výrazně zvýšila poptávka po službách pomáhajících organizací. V některých případech došlo ke zvýšení poptávky dokonce až o 50 %. Odlišné informace, které různé organizace vykazují lze přičíst například odlišnosti v metodice vyhodnocování výsledků. Policie ČR vyhodnocuje případy domácího násilí podle podaného trestního oznámení, zatímco neziskové organizace pomáhající obětem domácího násilí disponují údaji o počtu svých klientů (Ryšavá, 2021). Je tedy velmi pravděpodobné, že ve skutečnosti došlo v těchto letech k vyššímu počtu incidentů, které však nevyústily v trestní oznámení. Představu o skutečném počtu případů domácího násilí nám také ztěžuje vysoká latence, která se s ním pojí.

2. Osoby ohrožené domácím násilím

Osoby, které jsou ohrožené domácím násilím, zastávají v násilném vztahu roli oběti. Nemusí se však chovat způsobem, který by odpovídal oběti násilného činu. V případech domácího násilí je pro oběti typická jakási rozpolcenost ve vztahu k násilníkovi. Jeho činy často bagatelizují a snaží se jej omlouvat, mívají pocity viny za svou situaci, ne vždy maximálně spolupracují s orgány činnými v trestním řízení a do násilného vztahu se mohou dokonce opakovaně vracet. Jejich chování je značně ovlivněno tím, že se násilných činů vůči nim dopouští osoba jim blízká (Papsteinová, Navrátilová a Botek, 2019, s. 21-22).

Obětí domácího násilí se může stát kdokoliv (Voňková a Spoustová, 2016, s. 54). K tomuto druhu násilí dochází nejčastěji mezi partnery, ať už heterosexuálními, či homosexuálními. Násilí se nemusí nutně projevit hned v počátcích vztahu, naopak takové vztahy často začínají stejně, jako všechny ostatní. Násilí může přijít náhle, například v reakci na nějakou nepříznivou životní událost jako je třeba ztráta zaměstnání. Často však násilí do vztahu proniká nenápadně a postupně. Vývoj vztahu, ve kterém později dojde k násilí, si můžeme přiblížit pomocí modelu 3 N, jenž byl sestaven na základě cyklu domácího násilí doktorky Walker. Tento model obsahuje tři fáze, kterými vztah postupně prochází. První fází je *fáze namlouvání*, ve které si budoucí násilník namlouvá objekt. V této fázi se k objektu chová přívětivě a v důsledku zamilovanosti objekt není schopen rozpoznat varovné signály, které by poukazovaly na možnost budoucích konfliktů. Následuje *fáze napětí*, kdy ve vztahu postupně vzrůstá tenze, až nakonec dojde k násilnému činu. Z tohoto prvního činu je oběť velmi zmatená a násilník ji přesvědčuje, že se situace již nebude opakovat. Poslední fází je *fáze násilí*, kdy se oběť plně podřizuje násilníkovi, což ale nemá vliv na násilníkovi reakce (Ševčík, Špatenková a kol., 2011, s. 81-84).

Nejčastějšími oběťmi domácího násilí jsou ženy, avšak setkáváme se i s případy, ve kterých jsou oběťmi domácího násilí muži. Přířímými i nepřímými oběťmi domácího násilí se často stávají i děti, které vyrůstají v násilné rodině. Tento trestný čin se zároveň nevyhýbá ani seniorům, kterým se v rámci domácího násilí dosud nedostává zasloužené pozornosti.

2.1 Ženy

Jak již jsme si řekli, právě ženy představují nejčastější oběti domácího násilí. Je to zřejmé i ze statistických údajů ČSÚ, které jsme si představili v rámci podkapitoly 1.6. *Domácí násilí v ČR v číslech za léta 2018 až 2022*. Ženy celkem tvoří kolem 95 % všech obětí domácího

násilí (Vavroňová a Prokopová, 2011 in ROSA centrum pro ženy, 2011), přičemž pachatelé bývají nejčastěji jejich partneři/manželé či bývalý partneři/manželé mužského pohlaví. Tomuto fenoménu říkáme expartnerské násilí (Ševčík, Špatenková a kol., 2011, s. 91).

Ženy se kromě násilí samotného často setkávají i s negativními reakcemi ze strany společnosti. Země se slabým vlivem feminismu a s převažujícími tradičními názory na vztahy mezi ženami a muži se vyznačují nedostatkem zájmu o řešení problematiky domácího násilí a často znevažují problém násilí na ženách jako celek. Mezi laickou veřejností a místy i v odborné praxi se můžeme běžně setkat se zlehčováním tohoto komplexního problému a také s tendencemi obviňovat ženy. Tyto názory posilují stereotypy, které se ve společnosti objevují, jako například že se takové násilí objevuje jen v sociálně problematických rodinách, či že si za to (násilí) žena může sama, jelikož muže určitě k aktu vyprovokovala. Tyto stereotypy pak ztěžují ženám řešení jejich těžké situace. Ženy se setkávají s nedůvěrou jak v rámci rodiny, tak i při řešení problému oficiální cestou (Gjuričová, Kocourková a Koutek, 2000, s. 76-77).

2.1.1 Syndrom bité ženy (syndrom týrané osoby)

Za autorku tohoto konceptu považujeme americkou psycholožku Lenore Walker, která ji jako první popsala v knize *The Battered Woman* v roce 1979, později v roce 1984 v knize nesoucí název *The Battered Woman Syndrome*, která se dočkala hned několika dalších vydání. Mezi projevy tohoto syndromu patří například: setrvání v blízkosti agresora, patologický strach z reakcí násilníka, ambivalentní vztah k násilníkovi, nejasnosti v připisování zodpovědnosti za násilí, stud ze zveřejnění, obavy ze ztráty potomků, sociální izolace či ztráta sociálně-ekonomické úrovně (Voňková a Spoustová, 2016, s. 55). V současnosti je tento syndrom chápán jako specifická podkategorie posttraumatické stresové poruchy, kdy dochází ke znovuprožívání fyzických útoků, pokusům o minimalizaci psychických efektů násilí prostřednictvím izolace, zvýšení psychického nabuzení, poruchám vnímání vlastního těla a problémům s intimitou (Čírtková, 2020, s. 98-99).

V reakci na kritiku se začal užívat také výraz *syndrom týrané osoby (Battered Person Syndrome)* či *syndrom týraného partnera (Battered Spouse Syndrome)*, který připouští, že oběti se může stát kdokoliv, nikoliv pouze ženy, a zároveň uznává, že stejné příznaky mohou být následkem nejen fyzického bití, ale i psychického týrání. Tento syndrom zároveň obsahuje specifické následky na opakované vystavování oběti traumatizujícímu násilí, kterého se na nich dopouštěl jejich partner či jiná blízká osoba (Čírtková, 2020, s. 99-100). V roce 2007 pak americký sociolog Evan Stark přichází s tzv. *nátlakovým kontrolujícím násilím (Coercive*

Controlling Violence), v rámci kterého Stark upozorňuje, že se syndrom týrané osoby může objevit i u oběti, která si neprošla závažnými fyzickými útoky, ale docházelo u ní k excesivnímu kontrolování, sociální izolaci, vyhrožování a mentálnímu utiskování (Stark, 2007 in Čírtková, 2020, s. 100).

2.1.2 Typologie ženských obětí

V roce 2004 vypracovala Cornelia Helfferich se svým týmem v rámci studie postojů a potřeb žen, jejichž partneři byli vykázáni policií, typologii ženských obětí. Právě podle reakcí na ono vykázání pak přišla s konceptem čtyř kategorií obětí.

- 1) *Typ rychlý rozchod* – tyto ženy neakceptují násilí, mají zdravé sebevědomí a velmi dobrou informovanost. Ve vztahu, ve kterém proběhl násilný akt, nesetrvávají dlouho a vykázání partnera je utvrdí v jejich přesvědčení o nepřipustnosti násilí. Oběť je odhodlána svou situaci řešit a vztah s násilnou osobou ukončit. Pokračování takového vztahu by bylo možné jen za pevně a přísně stanovených podmínek.
- 2) *Typ pokročilé odlučování, pokročilé stádium rozchodu* – tyto ženy v násilném vztahu setrvávají delší dobu a s násilníkem mají i potomky. Se zvyšující se mírou násilí se zvyšuje i odhodlanost oběti násilníka opustit, avšak zároveň je vyšší i míra ohrožení oběti. Proti násilníkovi se snaží „bojovat“ a aktivně prosazují své zájmy. Při vykázání násilníka jsou rozhodnuty situaci vyřešit ukončením násilného vztahu. Právě ono vykázání vnímají jako stvrzení rozpadu vztahu, avšak během procesu vykázání a ani po něm se tyto ženy necítí v bezpečí a obávají se toho, že násilí bude nadále pokračovat.
- 3) *Typ nová šance* – v této kategorii převažují starší ženy s představou o nepřipustnosti násilí ve vztahu, které však zároveň prožité násilí bagatelizují a vinu připisují spíše vnějším okolnostem, nežli samotnému násilníkovi. Před vykázáním se snaží násilníka přimět ke změně jeho chování a samotné vykázání pak berou jako jakýsi „test“, po kterém by se násilník měl začít chovat lépe. Tyto ženy nechtějí vztah s násilnou osobou ukončit, nýbrž chtějí dosáhnout toho, aby již v tomto vztahu nedocházelo k násilí.
- 4) *Typ ambivalentní vazba* – v této kategorii se nachází silně traumatizované ženy, které dlouhodobé domácí násilí připravilo o jejich sebedůvěru a schopnost jednat. Vnímají se jako bezmocné a někdy i bezcenné. Na násilné osobě jsou závislé a ve vztahu k němu jsou rozpolcené. Užívají různých strategií k vyrovnávání se se svou situací, které však postrádají efektivitu. Násilné činy bagatelizují a samotného násilníka pak omlouvají. Často si již ani nejsou vědomy závažnosti domácího násilí, kterým prochází. S násilím se setkaly pravděpodobně již v dětství a věří, že i jiný partner by mohl být ve výsledku

také násilný. Vykázání pro ně nepředstavuje žádnou úlevu a nadále se cítí v nebezpečí, po ukončení vykázaní se násilná osoba do domácnosti vrací a násilí pokračuje (Čírtková, 2020, s. 101-103).

2.2 Muži

Muži jsou obětmi domácího násilí nejčastěji v rámci heterosexuálního vztahu, kdy násilnou osobou vůči nim je jejich partnerka (Čírtková, 2020, s. 122). Zatímco domácí násilí na ženách představuje ve společenském vědomí závažný společenský problém, ten samý druh násilí avšak na mužích, je považován spíše za okrajové téma. Důvodem, proč tomu tak je, může být například vysoká míra latence u mužských obětí domácího násilí. Muži se zároveň často sami jako oběti nevidí, i když jimi ve skutečnosti jsou. Nevidí chování násilné osoby jako trestný čin a spíše zažívají stud, jelikož svůj problém považují za marginální. Zároveň se obávají, že v případě, kdy by požádali o pomoc a násilné chování vůči nim ohlásili, nikdo by jim nevěřil a dokonce by byli sami podezříváni z toho, že to oni jsou ve vztahu násilnými. Mají také strach, že zveřejnění domácího násilí, které zažívají, by mohlo vést k jejich stigmatizaci ze strany veřejnosti. K řešení jejich situace pak tedy jen minimálně využívají oficiálních policejních strategií a opatření. Setkáváme se zde s tzv. „*fenomémem dvojitých zavřených dveří*“. Tyto dveře pak mají za následek to, že muži nevyhledají pomoc a jejich utrpení tak zůstane za těmito „*dveřmi*“. První dveře představují bariéry, se kterými se musejí potýkat všechny oběti domácího násilí a druhé dveře jsou pak specifické obavy mužů jakožto obětí. Obávají se stigmatizace, nedůvěry (Voňková a Spoustová, 2016, s. 89-90).

Muži zároveň představují specifickou skupinu obětí domácího násilí, jelikož v těchto případech většinou na straně pachatele domácího násilí není výrazná převaha fyzické síly (Buriánek, Kovařík, Zimmelová a Švestková, 2006, s. 29). Muži jsou v domácím násilí především obětmi emocionálního týrání a vydírání. Pokud se rozhodnou násilný vztah opustit, často jim jejich partnerky následně také brání podílet se na výchově jejich společných dětí. Psychické násilí zahrnuje akty ze žárlivosti, kontrola veškeré činnosti oběti, zastrašování či hladovění. Fyzické násilí pak nabírá různé intenzity od postrkávání, pohlavkování, kopání a škrábání až po bití, škrcení nebo útoky nožem. Své jednání pak tyto násilné ženy vysvětlují přílišnou žárlivostí, vztekem či touhou po úplném ovládnutí partnera (Voňková a Spoustová, 2016, s. 89-90).

Mezitím co u žen se studie následků domácího násilí zaměřují jak na následky fyzického, tak psychického rázu, u mužů jsou tyto studie zaměřeny spíše na následky rázu

psychického. Je tomu tak právě z důvodu, že se předpokládá, že závažnost fyzických zranění způsobených ženou pachatelkou, bude nižší. Odborníci tak sledují spíše psychické důsledky fyzického zranění mužských obětí domácího násilí (Čírtková, 2020, s. 141). I nejmenší fyzické zranění ze strany partnerky totiž v mužích dokáže vyvolat nejrůznější duševní dopady (Hines a Malley-Morrison, 2001 in Čírtková, 2020, s. 141). Mohou zažívat vztek, ponížení či emocionální ranění. Stejně tak, jako ženám, pak přijde psychické násilí hůře snesitelné, než násilí fyzické (Čírtková, 2020, s. 141).

2.2.1 Syndrom bitého manžela

Roku 1978 publikovala americká socioložka Suzanne Steinmetz stať s názvem *The battered husband syndrome*, ve které vycházela z výzkumu expertní skupiny Murray Strause a Richarda Gellese, kteří na 2 341 respondentech zkoumali problematiku fyzického násilí v rodině. V roce 1985 pak došlo k replice výzkumu, která však přinesla téměř totožné výsledky. Tito experti zjistili, že u 16 % párů se v posledních 12 měsících objevily různé opakované formy násilí. V rámci tohoto výzkumu také přišli na zajímavé rozdělení rolí násilníka a oběti v partnerském vztahu. U 49 % párů, kde se vyskytovalo násilí, se role násilníka a oběti střídaly, u 27 % párů byl násilníkem vždy a pouze muž a u 24 % párů pak byla agresorem vždy žena. Stať Steinmetz o domácím násilí na mužích však nebyla ve své době přijata pozitivně, jelikož v této době bylo teprve samotné domácí násilí na ženách uznáno jako závažný společenský problém, a tak byl více neutrální, genderově nepodmíněný pohled na problematiku domácího násilí nežádoucí. Navíc také chyběly důkazy, které by jasně ukazovaly existenci závažného a dlouhodobého násilí páchaného na mužích ze strany jejich partnerek. Syndrom bitého manžela tak nebyl akceptován (Čírtková, 2020, s. 122). Dnes se v rámci problematiky domácího násilí na mužích setkáváme spíše s pojmem *syndrom týrané osoby* či *syndrom týraného partnera*, o kterém jsme již hovořili.

2.3 Děti

Ve většině rodin, ve kterých probíhá domácí násilí, žijí také děti. Podle statistického výzkumu STEM z roku 2006, jenž byl vytvořen pro organizaci Bílý kruh bezpečí, v 84 % českých domácností postižených domácím násilím žijí nezletilé děti a v 69 % těchto domácností se násilí odehrává přímo před zraky dětí (Domaci nasili.cz, 2021). Domácí násilí mezi rodiči je specifickou formou psychického násilí na dítěti a takové násilí může mít na dítě zásadní negativní dopady, ať už krátkodobé, tak dlouhodobé, kdy může dítě v různých ohledech v jeho dospělosti hendikepovat (Čírtková, 2020, s. 169-170). Častým tématem v literatuře o dětech

jako osobách ohrožených domácím násilím jsou pak děti týraných matek, které opakovaně přihlížely závažnému fyzickému, psychickému či sexuálnímu násilí prováděném jejich matkám ze strany jejich partnera (Jaffe, Wolfe a Wilson, 1990 in Čírtková, 2020, s. 170). Dříve byly tyto děti považovány za tzv. *sekundární oběti*, avšak nyní je uznáváno, že prostřednictvím násilí na matce a těžké atmosféře domova jsou děti zasaženy přímo. V České republice v rámci trestního zákoníku považujeme přítomnost dítěte u probíhajícího domácího násilí za ohrožení citového a mravního vývoje dítěte. Pokud v rodině dochází k domácímu násilí, je zde pak vyšší šance výskytu dalších sociálně patologických jevů (Čírtková, 2020, s. 170-171). Například docházeli k násilí vůči matce, je zde vyšší šance, že týrání, sexuálnímu zneužívání či zanedbávání budou vystaveny i děti (Mullender a Morley, 1994 in Čírtková, 2020, s. 171). Vystavení dětí domácímu násilí však neohrožuje výchovu pouze v citové oblasti. Sociální psychologka Naomi Eisenberger přišla se zásadním objevem, a to že psychické týrání vyvolává aktivaci stejných oblastí mozku jako týrání fyzické. Z neurobiologického hlediska pak tedy není žádný rozdíl mezi těmito dvěma formami násilí. Dopady na limbický systém dítěte mohou dokonce ovlivnit fungování jeho paměti a intelektu. Vystavení dítěte domácímu násilí tak nikdy nezůstane bez důsledků (Čírtková, 2020, s. 172).

2.3.1 Domácí násilí očima dětí

Kromě samotných násilných incidentů je pro dítě náročná i samotná atmosféra v domácnosti, kde probíhá domácí násilí. Děti se doma mohou cítit v nebezpečí a čas strávený doma pro ně není příjemným odpočinkem. Násilí mezi rodiči navíc může ovlivnit i jejich sociální vazby s vrstevníky. Některé z těchto dětí preferují samotu a od ostatních dětí se izolují, zatímco jiné se na ostatní snaží zapůsobit agresivními činy. Děti z domácností postižených domácím násilím často o jejich situaci svému okolí nepoví a mlčí, protože jsou zmateny anebo se obávají rozpadu rodiny (Čírtková, 2020, s. 174).

Psycholožka Ludmila Čírtková popsala ve své knize *Domácí násilí: Nebezpečné rodinné vztahy ve 21. století* několik situací, které lze z pohledu dětí považovat za stresující a ohrožující. Jedná se o následující.

- 1) *Asistování incidentům násilí* – děti jsou přímými svědky týrání mezi rodiči. Tyto zážitky jsou pro ně nepochopitelné a velmi drastické.
- 2) *Zanedbávání v důsledku domácího násilí* – týraná matka není zpravidla schopna poskytovat dítěti plnohodnotnou péči. Týrající otec pak většinou o rodinu ani domácnost nepečuje vůbec. O mladší děti se často starají děti starší.

- 3) *Zatěžování dítěte tzv. parentalizací* – v případech násilného incidentu se děti mohou snažit oběť bránit a poté i konejšit. Zároveň potlačují vlastní city a problémy. Jsou nuceny příliš brzo dospět a vykonávat roli, která by jinak příslušela dospělému jedinci.
- 4) *Sociální znevýhodnění* – násilník obvykle odmítá dětem poskytovat finance například na školní či volnočasové aktivity. Příjem matky bývá omezený a tak není možnost hrazení aktivit dětí ani zde. Odchod od násilné osoby pak může dokonce znamenat i pokles finančních prostředků pro zajištění existenčních potřeb.
- 5) *Vydirání* – manipulativní násilníci účelově zahrnují děti do násilných incidentů. Můžou například vyhrožovat zbitím dítěte, pokud matka nebude poslušná. Specifickou situaci pak představuje násilí rukou otčíma, který v partnerčinyých dětech může vidět jakousi konkurenci, které je potřeba se zbavit.
- 6) *Existenční ohrožení* – toto ohrožení prožívají děti například když hrozí útěk matky od rodiny, což by znamenalo, že zůstanou s otcem sami. Mohou se obávat také smrti jednoho z rodičů či obou v případě eskalace násilného incidentu (Čírtková, 2020, s. 174-177).

2.3.2 Syndrom CAN (Child Abuse and Neglect)

Pokud se v rodině vyskytuje domácí násilí, existuje zde značně vyšší pravděpodobnost, že u dětí z takové rodiny dojde k rozvoji syndromu CAN – neboli syndromu týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte. Tento syndrom formulovala zdravotnická komise Rady Evropy a představuje jakoukoliv náhodnou, vědomou či nevědomou aktivitu rodiče, vychovatele nebo jiné osoby vůči dítěti, která je v dané společnosti nepřijatelná nebo odmítaná, která poškozují tělesný, duševní i společenský vývoj dítěte, popřípadě způsobuje jeho smrt (Voňková a Spoustová, 2016, s. 70). Slovem „zneužívání“ rozumíme všechny formy násilí, agrese nebo aktivní nedostatečné péče, včetně zneužití pohlavního. Za „zanedbávání“ pak považujeme veškeré škodlivé formy absence péče o dítě se všemi nepříznivými důsledky, které dítěti přivedou. „Týrání“ pak představuje jakékoliv užití síly vůči dítěti. Mezi formy tohoto syndromu patří tělesné, duševní a citové týrání, zneužívání, zanedbávání a sexuální zneužívání. Aby byl syndrom CAN identifikován, je nutné, aby byla splněna jedna ze základních podmínek. Tato podmínka spočívá v přítomnosti příčinné souvislosti mezi jednáním pachatele vůči dítěti a přímými či nepřímými důsledky této aktivity pro stav a vývoj dítěte nebo nějaké oblasti jeho života (Dunovský, Dytrych, Matějček a kol., 1995, s. 19-22).

2.4 Senioři

Za velice okrajové téma je považováno násilí páchané na seniorech. Zdeněk Kalvach (1997 in Buriánek, Kovařík, Zimmelová, Švestková a kol., 2006, s. 81) dokonce uvádí, že této problematice se věnuje přibližně 10krát méně publikací, než je tomu u publikací věnovaných týrání dětí. Gabriele Walentich (2009 in Čírtková, 2020, s. 144) pak tvrdí, že zájem o týrané ženy končí s příchodem jejich menopauzy i přesto, že násilí pokračuje. V případech domácího násilí páchaného na seniorech představuje specifický problém také rozpoznání samotné existence násilí, jelikož u postarších osob mnohdy nepovažujeme za zvláštnost, když po delší dobu například nevychází se svého domova. Pro jeho okolí tak bývá častým problémem podchycení probíhajícího násilí včas. Mezi faktory, jejichž přítomnost zvyšuje ohroženost seniora špatným zacházením či dokonce týráním patří jeho celkově špatný zdravotní stav, poruchy kognitivních a komunikačních dovedností, ztráta soběstačnosti, sociální izolace či soužití s násilnou osobou, na které je závislý. Mezi faktory, jejichž přítomnost pak zvyšuje šanci toho, že se někdo dopouští násilí vůči seniorovi, který je na něm závislý, patří například drogová závislost (včetně alkoholismu), psychopatie, nízký intelekt, předchozí agresivní jednání či celkové přetížení rodiny, které vede v pokles ochoty o péči o seniora (Buriánek, Kovařík, Zimmelová, Švestková a kol., 2006, s. 81-83).

Násilí, páchané na seniorech, může být jak rázu fyzického, psychického, tak i sexuálního. Zvláštní postavení pak zde představuje násilí ekonomické, kdy se předpokládá, že právě tento druh násilí hraje významnější roli u týrání seniora jeho rodinou. Dále se zde můžeme setkat i s dalšími specifickými formami násilí, které zahrnuje pojem „*zanedbávání*“, které je vykonáváno na seniorech, jenž potřebují určitou péči. V rámci této problematiky se také můžeme setkat s rozdělením násilí na aktivní a pasivní. Aktivní formy násilí představují především násilí fyzické (například bití či kopání), násilí psychické (například nadávání či vyhrožování), dále izolace seniora, násilí ekonomické (například odebrání důchodu), omezování svobodného rozhodování či úmyslná manipulace s medikací seniora. Mezi pasivní formy násilí pak řadíme například zanedbávání hygienické péče o seniora, odmítání zajištění lékařské péče či nedostatečné poskytování potravin (Čírtková, 2020, s. 144-145).

Jsou známy tři základní scénáře domácího násilí páchaného na seniorech.

- 1) *Dlouhý vztah s rychlým startem domácího násilí* – násilí již bylo přítomno a s přibývajícím věkem pokračuje nebo dokonce nabírá na intenzitě. Patří sem oběti v postproduktivním věku a dominují zde ženy.
- 2) *Dlouhý vztah s pozdním startem domácího násilí* – násilí se zde objevuje až v pozdější etapě života. Odhaduje se, že poměr pohlaví obětí je více vyrovnaný, než je tomu u předchozího scénáře.
- 3) *Nový krátký vztah s rychlým startem domácího násilí* – typickými oběťmi jsou osamělý senioři hledající partnerství v pozdějším věku (Čírtková, 2020, s. 146-152).

2.5 LGBT+

Zkratka LGBT+ zahrnuje osoby identifikující se jako lesby, gayové, bisexuálové a transgender. Znaménko plus pak představuje osoby všech ostatních sexuálních orientací a identit (například asexuální či intersexuální osoby) (Prague Pride, 2019).

Lidé patřící do LGBT+ komunity prožívají své životy podobně, jako kdokoli jiný, avšak domácí násilí páchané na těchto osobách představuje specifický problém, který nelze srovnávat s majoritní společností. Toto násilí na LGBT+ osobách nepáchají převážně jejich partneři, avšak často i jejich rodiče, sourozenci a další členové rodiny (Ševčík, Špatenková a kol., 2011, s. 111-114).

Domácí násilí páchané na LGBT+ osobách má povětšinou tuto podobu.

- Osoba je nucena navštívit psychiatra, jiného lékaře či duchovního, jenž by měl jejich sexuální orientaci následně „vyléčit“.
- Osoba je nucena uzavřít manželství či sexuální vztah s osobou opačného pohlaví, která je tudíž nijak nepřitahuje.
- Osoba podstupuje fyzické násilí, jehož prostřednictvím se z nich násilníci snaží jejich sexuální orientaci „vymlátit“.
- Osoba je emocionálně vydírána.
- Vyhrůžování partnerům a přátelům osoby, kteří ji v jejich odlišnosti podporují (včetně naplnění těchto výhrůžek).
- Osoba je vybízena ke spáchání sebevraždy.
- Poukazování a šikana v zaměstnání či ve škole, od příbuzných, známých či přátel.

- Pronásledování a obtěžování osoby.

Domácí násilí, které je páchané na osobách LGBT+ komunity, nabývá různých podob a kombinací, od psychického násilí až po to fyzické (Ševčík, Špatenková a kol., 2011, s. 111-114).

V komparaci s heterosexuálními páry podle publikace (Centers for Disease Control and Prevention, 2014) amerického Národního centra pro prevenci úrazů a kontrolu center pro kontrolu a prevenci nemocí (National Center for Injury Prevention and Control of the Centers for Disease Control and Prevention) o partnerském násilí v USA zažilo 43,8 % lesbických žen a 61,1 % bisexuálních žen někdy během svého života znásilnění, fyzické násilí a/nebo pronásledování ze strany intimního partnera, na rozdíl od 35 % heterosexuálními ženami. Z mužů pak 26 % gayů a 37,3 % bisexuálních mužů zažilo během svého života znásilnění, fyzické násilí a/nebo pronásledování ze strany intimního partnera, ve srovnání s 29 % heterosexuálními muži (National Coalition Against Domestic Violence, 2018).

3. Pomoc aktérům domácího násilí

V současnosti se stále zdůrazňuje důležitost porozumění a řešení problému domácího násilí, který zasahuje do životů mnoha jednotlivců a rodin. V České republice stále debatujeme o ratifikaci tzv. *Istanbulské úmluvy* a polemizujeme nad tím, zda jsou tresty uložené pachatelům dostatečné.³ V rámci této kapitoly si přiblížíme aktuální právní ochranu před domácím násilím v České republice. Domácí násilí má vždy dvě strany, a proto je nutné pracovat jak s oběťmi, tak i pachateli domácího násilí. V rámci této kapitoly si tak problematiku práce s jednotlivými aktéry domácího násilí blíže rozebereme. Na závěr si také představíme čtyři organizace, které se fenoménu domácího násilí věnují. Tyto organizace nejenže poskytují nezbytnou podporu a pomoc obětem, ale také hrají klíčovou roli v prevenci a informovanosti společnosti.

3.1 Současná právní ochrana před domácím násilím v České republice

Autorky Voňková a Spoustová (2016, s. 99-105) ve své knize *Domácí násilí z pohledu žen a dětí: právní stav k 1.1.2016* představily souhrn zákonů, které primárně upravují problematiku ochrany před domácím násilím. Není-li uvedeno jinak, následující soupis zákonů vychází právě z této knihy.

- *Zákon č. 135/2006 Sb. – na ochranu před domácím násilím* – tímto zákonem byly pozměněny některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím. Zákon přinesl systematický a komplexní přístup k prevenci a ochraně před domácím násilím. Koordinuje a propojuje postupy policie, justice a sociálních služeb při řešení případů domácího násilí (Vitoušová a Durdík, 2006).
- *Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky* – tento zákon upravuje postup při vykázání násilné osoby ze společného obydlí.
- *Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách* – upravuje pravomoci intervenčních center při pomoci obětem domácího násilí.
- *Zákon č. 356/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí* – upravuje práva a povinnosti orgánů sociálně-právní ochrany při ochraně dětí, které žijí v rodině, kde se vyskytuje domácí násilí. Tento zákon byl několikrát významně novelizován.

³ Například 23. ledna 2024 proběhla v Praze demonstrace před ministerstvem spravedlnosti, při které stovky demonstrantů požadovali spravedlivější tresty pro pachatele sexuálního násilí. Demonstrace vznikla v reakci na rozsudek krajského soudu v Brně, který udělil muži, jenž opakovaně znásilňoval svou nevlastní dceru a pořizoval dětskou pornografii, podmíněný trest (Cihla a Novotná 2024).

- *Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník* – zdůraznění trestněprávní ochrany osobnostních práv a svobod jednotlivce, jeho života, zdraví a lidské důstojnosti, stejně jako ochrana fungující rodiny a zranitelných skupin, jako jsou nezletilé děti a osoby starší, nemocné nebo bezmocné.
- *Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním* – trestní řád – posílil procesní postavení oběti a zároveň prostřednictvím ustanovení o předběžných opatření, které lze uložit pachatelům, posílil i ochranu dětí.
- *Zákon č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství* – státní zastupitelství se podílí na prevenci kriminality a poskytování pomoci obětem. Státní zástupce může například podat návrh na předběžné opatření proti domácímu násilí v zájmu dítěte.
- *Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích* – v rámci ustanovení § 49, odstavec 1, lze postihovat domácí násilí v rámci přestupků proti občanskému soužití.
- *Zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů* – stanovil právní rámec pro dodržování práv obětí a upravuje možnosti poskytování podpory v oblasti právní, psychologické, sociální a finanční.
- *Zákon č. 89/2013 Sb., občanský zákoník* – mimo jiné upravuje také rodinné a manželské právo. Obsahuje zákonná ustanovení týkající se rodiny, dále například i pravidla v rámci manželství (včetně práv a povinností manželů). Součástí je zvláštní ustanovení proti domácímu násilí (§ 751).

Zákon č. 135/2006 Sb. také určil tři pilíře, jež mají za cíl ochranu před domácím násilím. Jsou jimi následující.

- 1) *Policie České republiky* – po vyhodnocení situace může policie násilnou osobu vykázat z obydlí, které sdílí s obětí domácího násilí, včetně bezprostředního okolí tohoto obydlí. Násilná osoba je tak povinna neprodleně opustit stanovený prostor a následně se zdržet vstupu do tohoto prostoru, nepokoušet se o navazování kontaktu či dokonce styku s obětí a policistovi také musí odevzdat veškeré klíče od společného obydlí, které vlastní (Ševčík, Špatenková a kol., 2011, s. 132-134).
- 2) *Intervenční centra* – jedná se o specializovanou sociální službu, která poskytuje pomoc osobám ohroženým domácím násilím při řešení jejich krizové situace a s návratem k běžnému životu. Tyto centra poskytují služby ambulantní (v prostředí centra), terénní (mimo prostředí centra) a pobytové (Ševčík, Špatenková a kol., 2011, s. 143-145).

Zaměřují se především na oběti domácího násilí a jejich děti (Králičková a kol., 2011, s. 17).

- 3) *Soud* – může nařídit speciální předběžné opatření, které má za cíl chránit ohrožené osoby a také společné obydlí, kde k incidentům docházelo. Návrh na vydání předběžného opatření může podat ohrožená osoba a prodlouží se tím doba vykazání násilné osoby (Ševčík, Špatenková a kol., 2011, s. 136-137).

3.2 Práce s aktéry domácího násilí

Pomoc a podpora je primárně poskytována obětem domácího násilí, avšak k odstranění samotného problému násilného chování je potřeba také práce s pachateli. V České republice existuje spousta organizací (od intervenčních center až po neziskové organizace), které poskytují pomoc obětem, avšak organizací, které by se věnovaly pachatelům domácího násilí, je podstatně méně. Pomoc těmto pachatelům samozřejmě neznamená odstranění zodpovědnosti pachatele za spáchané činy či dokonce přesun zodpovědnosti na oběť. Ochrana oběti stále zůstává největší prioritou. Pokud se ale zaměříme na pachatele jakožto na zdroj problému, můžeme tak zabránit opakování násilí (Stočesová a Čáp, 2020, s. 49-51).

3.2.1 Práce s oběťmi domácího násilí

Osoby ohrožené domácím násilím mají mnohdy pouze malou, či dokonce žádnou šanci poradit si se svou situací sami. Kromě praktické pomoci zároveň potřebují podporu psychickou. Pomoc obětem domácího násilí by měla zahrnovat pomoc materiální (například při zajištění bezpečného bydlení či finančních prostředků), dále psychickou podporu (například ve formě poradenství, doprovázení či zvyšování sebedůvěry) a nakonec i pomoc právní (například formou sociálně-právního poradenství či při řešení opatrovnictví dětí) (Ševčík, Špatenková a kol., 2011, s. 131).

Samotná práce s ohroženou osobou je velmi individuální. Záleží zde na specifických potřebách i časových možnostech oběti. Obecně však lze říci, že služby, jež jsou obětem poskytovány, jsou psychologické, sociálně-právní a právní.

- *Sociálně právní práce* – ohrožená osoba spolupracuje se sociálním pracovníkem, který ji může například pomoci při sestavování tzv. *bezpečnostního plánu*, vyhledávání vhodného azylového domu či ji může lépe nasměrovat k dalším institucím.

- *Právní práce* – ohrožená osoba může využít právního poradenství při řešení domácího násilí. Zároveň může oběti být poskytnuta pomoc při sepisování návrhu na vydání předběžného opatření a při případném odvolání.
- *Psychologická práce* – ohrožená osoba může využít psychologických konzultací, které se snaží o zpracování jejích akutních obav, výčitek nebo traumat. U obětí domácího násilí je také důležitá snaha o zvýšení sebevědomí oběti, které bývá vlivem domácího násilí poničeno (Kotková a kol., 2014, s. 63-65).

3.2.2 Práce s pachateli domácího násilí

Jak již bylo zmíněno, pomoc a podpora je mířena primárně na oběti domácího násilí. Existují však speciální terapeutické programy pro pachatele domácího násilí, které se snaží o změnu v chování této násilné osoby.

Ve Velké Británii existuje přibližně třicet programů, které mají za cíl změnu násilnickova chování. Tyto programy jsou uskutečněny v rámci probační služby. V rámci terapie jsou užívány techniky, které mají vést ke snížení hněvu, dále se užívá odvykací léčba a párová terapie, avšak tyto programy nebývají moc úspěšné. Úspěšnější bývají tzv. *psychoedukační přístupy*, které vychází z teorie učení a využívají behaviorálně-kognitivních technik. Takové programy pohlízejí na násilné chování jako na věc naučenou, kterou se lze odnaučit (Čírtková, Macháčková a Vitoušová, 2002).

V Německu vznikl roku 1984 projekt s názvem *Muži proti mužskému násilí*, jehož zakladatelem byl vysokoškolský profesor, který se sám dopouštěl domácího násilí na své ženě. Tento program je pro své účastníky zcela bezplatný a dobrovolný. Fyzického násilí se dopustilo přibližně 60 % účastníků tohoto programu, přičemž 10 % z nich kromě své partnerky týrali i své děti. Sexuálního násilí se dopustilo 12-13 % účastníků. Programu užívají dále i mladiství pachatelé. Pracovníci projektu zdůrazňují, že ve většině případů pachatelé čin nezpůsobili vlivem alkoholu, ale že se jednalo o projev ventilace nahromaděné vnitřní frustrace, která se objevuje kdykoliv muž pocítí ohrožení svého vnitřního obrazu dokonalého muže. Pro úspěšné zvládnutí násilného chování tito pachatelé potřebují odbornou pomoc v průměru po dobu jednoho a půl roku až dvou let (Voňková a Spoustová, 2016, s. 43).

Příkladem podobného programu v České republice může být například program *NENA – Domov bez násilí*, který zprostředkovává organizace SKP-CENTRUM v rámci svého

Pardubického Intervenčního centra. V tomto programu se klienti učí identifikovat příčiny svého násilného chování a společně s etopedem hledají strategie pro opuštění cyklu násilí. Během těchto setkání postupně získávají schopnost kriticky zkoumat své jednání a chování, které vedlo k problematickým situacím v jejich životě. Je důležité zdůraznit, že vzhledem k omezenému počtu setkání (maximálně 5) není hlavním cílem programu dosažení individuální osobnostní změny, ale spíše podpora klienta v procesu získávání vhledu, reflexe a uvědomění. Program je určen pro všechny osoby starší 18 let, kteří nezvládají agresi ve vztazích a chtěli by své násilné chování změnit (SKP-CENTRUM, 2022).

3.3 Vybrané organizace zaměřující se na domácího násilí

V této kapitole si představíme čtyři významné neziskové organizace, které se věnují boji proti domácímu násilí a poskytují pomoc osobám ohroženým domácím násilím. Každá z těchto institucí přináší své specifické přístupy a prostředky k podpoře těch, kdo čelí těžkostem domácího násilí.

3.3.1 Bílý kruh bezpečí, z.s.

Hlavním cílem tohoto spolku je poskytovat pomoc obětem trestné činnosti a aktivně se angažovat v prevenci trestné činnosti. Bílý kruh bezpečí (BKB) se věnuje širokému spektru aktivit. Jeho hlavními oblastmi činnosti jsou zejména materiální a morální podpora obětem trestního činu s důrazem na zlepšení jejich právního postavení. Současně se organizace snaží o zvýšení informovanosti obyvatelstva a státních orgánů o problémech spojených s oběťmi trestné činnosti. Dalším klíčovým prvkem je zvýšení povědomí o možnostech a prostředcích prevence trestné činnosti s důrazem na zásady chování, které minimalizují riziko stát se obětí trestného činu. BKB aktivně spolupracuje s národními i mezinárodními organizacemi specializujícími se na pomoc obětem trestné činnosti a prevenci kriminality. V neposlední řadě se organizace věnuje zakládání a správě nadace, která má za úkol poskytovat pomoc obětem trestné činnosti. Bílý kruh bezpečí uplatňuje různé způsoby k realizaci své činnosti. Prvním takovým způsobem je poskytování bezprostřední morální, psychologické, právní a finanční podpory obětem prostřednictvím sítě poraden Bílého kruhu bezpečí. Tato pomoc je poskytována diskrétně, na odborné úrovni a bez nároku na odměnu. Dále organizace zprostředkovává obětem kriminality lékařskou, psychologickou, právní a další pomoc a služby, aby tak poskytla oběti komplexní podporu. BKB aktivně působí i prostřednictvím konání vzdělávacích přednášek, seminářů, kongresů a dalších akcí, stejně jako prostřednictvím publikační činnosti a vystupování v masmédiích. Tyto aktivity jsou zaměřeny na zvýšení právní

výchovy a informovanosti. Kromě toho organizace vydává vlastní informační materiály s cílem šířit informace a posilovat povědomí o právech obětí trestné činnosti. Poslední, avšak neméně důležitou činností Bílého kruhu bezpečí, je provedení rozborů současné právní úpravy a vyvinutí nátlaku na zákonodárné orgány. Tímto způsobem se organizace snaží dosáhnout zlepšení práv poškozených v trestním řízení a v systému náhrady škody (Bílý kruh bezpečí, 2014).

Bílý kruh bezpečí poskytuje pomoc skrze následující kanály.

- *Bezplatná nonstop linka 116 006* – určena pro oběti kriminality a domácího násilí, poskytuje nepřetržitou podporu.
- *Celostátní síť poraden BKB* – poradny BKB můžeme nalézt v Brně, Českých Budějovicích, Jihlavě, Liberci, Olomouci, Ostravě, Pardubicích, Plzni a Praze.
- *Centrály BKB v Praze.*
- *Intervenční centrum v Ostravě* – centrum pro poskytování pomoci osobám ohroženým domácím násilím.
- *Klíčoví sociální pracovníci (případoví manažeři)* – jedná se o specializované pracovníky zaměřené na zranitelné oběti a pozůstalé.
- *Linka BKB 257 317 110* – bezplatná nonstop linka poskytující pomoc obětem a svědkům trestných činů (Bílý kruh bezpečí, 2011).

3.3.2 Magdalenium, z.s.

Tento spolek se angažuje v poskytování pomoci jednotlivcům, kteří jsou ohroženi domácím násilím, a to jak ženám, mužům, dětem, tak i seniorům. Svým klientům nabízí bezpečí, podporu a doprovod a zároveň respektuje individuální potřeby každé osoby. Jejich cílem je dlouhodobě a komplexně asistovat klientům při změně jejich životní situace. Organizace aktivně spolupracuje s odbornou veřejností, identifikuje se jako odborník na oblast domácího násilí a vykazuje schopnost efektivní práce s klienty, kterým poskytuje pomoc (Magdalenium, 2021). Organizace Magdalenium poskytuje psychologické poradenství (například při zvládání traumatické situace či zmírňování dopadů domácího násilí na osobu), poradenství sociální (například v oblasti řešení rizikovosti domácího násilí či bezpečného odchodu z násilného prostředí) a poradenství právní (například v oblasti právních specifik domácího násilí či při podání trestního oznámení). Spolek také disponuje specializovaným azylovým domem pro oběti domácího násilí, jehož cílem je poskytnout obětem bezpečný

prostor a klidové zázemí. Zřizuje službu poradny, která má poskytnout obětem domácího násilí včasnou a odbornou pomoc (Magdalenium, 2023).

3.3.3 ProFem – centrum pro oběti domácího a sexuálního násilí, o.p.s.

Tato organizace se snaží o zlepšení situace v oblasti domácího a sexuálního násilí. Spolek se snaží dosáhnout zlepšení života obětí domácího a sexuálního násilí tím, že se zaměřuje na posílení odbornosti, efektivity a dostupnosti systému podpory. Tato organizace poskytuje konzultační a jinou přímou pomoc jednotlivcům, kteří čelí riziku domácího a sexuálního násilí. Její aktivity zahrnují rovněž oblast prevence a osvěty v této problematice. Organizuje akce určené jak laické, tak odborné veřejnosti, a vydává poradenské a informační publikace. V rámci politického a legislativního lobbingu se zaměřuje na aktivní účast ve Výboru pro prevenci domácího násilí a násilí na ženách při Radě Vlády pro rovné příležitosti žen a mužů. Tímto způsobem přispívá k řešení složitých strukturálních problémů spojených s odstraněním domácího a sexuálního násilí (ProFem, 2019).

Mezi jejich služby patří následující.

- *Sociální poradenství* – konzultace mohou probíhat formou telefonickou, osobní i online prostřednictvím e-mailu, internetové poradny nebo chatu. V rámci poradenství jsou klientům nabízeny i návazné služby jako například terénní konzultace, doprovody či terapeutické služby.
- *Právní poradenství* – konzultace mohou probíhat formou telefonickou, osobní i online prostřednictvím e-mailu či internetové poradny.
- *Intervenční centra* – pobočky v Příbrami, Berouně a Benešově.
- *Právní zastupování* – určeno pro klienty, kteří si nedokáží zajistit právní zastupování v soudních řízeních.
- *Psychoterapeutické poradenství* – organizace disponuje týmem interních a externích psychoterapeutek.
- *Skupiny pro oběti sexuálního násilí* – zřízeny tři skupiny: první pro ženy, které zažily sexuální násilí v dětství a dospívání, druhá pro ženy, které zažily sexuální násilí v dospělosti, a třetí pro blízké oběti sexuálního násilí (muže i ženy).
- *Infolinka pro oběti sexuálního násilí* – infolinka je dostupná na čísle 777 012 555 a je určena osobám starším 16 let, které zažily sexuální násilí bez ohledu na to, kdy se daný trestný čin udál.

- *Krizová intervence* – služba je určena všem osobám starším 16 let, které zažily nebo stále zažívají domácí či sexuální násilí (ProFem, 2021).

3.3.4 ROSA – centrum pro ženy, z.s.

Tato organizace poskytuje komplexní pomoc osobám ohroženým domácím násilím. Mezi služby centra ROSA patří následující.

- *Odborné sociální poradenství* – v rámci svého Informačního a poradenského centra nabízí osobní sociálně terapeutické, psychosociální a sociálně právní poradenství. Konzultace prostřednictvím telefonu a internetu jsou poskytovány i blízkým oběti.
- *Azylové ubytování* – určen pro ženy a jejich děti, které jsou oběťmi domácího násilí. Azylový dům má utajenou adresu, čímž poskytuje obětem větší bezpečí.
- *Krizová pomoc* – součást projektu ROSALIN – centrum komplexní krizové pomoci pro oběti domácího a genderově podmíněného násilí. Služby tohoto centra působí po celé republice.
- *Telefonická krizová pomoc* – poskytuje pomoc všem obětem domácího násilí.
- *Internetová poradna* – každý návštěvník webové stránky organizace může zanechat dotaz prostřednictvím formuláře, na který následně odpoví sociální pracovnice e-mailem.
- *Chat* – ve stanovené dny a časy je přímo na webové stránce k dispozici poradenství skrze chatovací okno (ROSA centrum pro ženy, 2020).

4. Stereotypy o domácím násilí

Bohužel i dnes se stále setkáváme s různými stereotypy, které negativně ovlivňují schopnost oběti získat pomoc a podporu v její tíživé situaci a zároveň výrazně ovlivňují pohled veřejnosti na problematiku domácího násilí (Stočasová a Čáp, 2020, s. 46). V některých případech dokonce určité stereotypní představy napomáhají násilným osobám, jejichž činy omlouvají nebo racionalizují (Marvánová-Vargová, Pokorná a Toufarová, 2008, s. 18).

4.1 Definice stereotypu

Jako první s termínem *stereotyp* přišel americký novinář Walter Lippmann v roce 1922, který uvedl, že lidé mají určité pevné představy ve své mysli, které často přejímají z jiných zdrojů než ze svých vlastních sociálních zkušeností (Tomek, 2017). V rámci této práce budeme vycházet z definice stereotypu podle amerického psychologa Gordona W. Allporta, který jej ve své knize *O povaze předsudků* vymežil jako

„příliš silné přesvědčení spojené s nějakou kategorií. Jeho funkce spočívá v tom, že má ospravedlnit (racionálně vysvětlit) naše chování a postoj vůči této kategorii.“ (Allport, 2004, s. 215). Podle Allporta existují jak stereotypy podložené fakty, tak i takové, kterým faktické podložení úplně chybí. Také zdůrazňuje, že stereotypy nejsou pouze negativní, ale i pozitivní. Důležitou roli v šíření a udržování stereotypů hrají masmédiá, která je svými prostředky upevňují ve společnosti (Allport, 2004, s. 215-225). Jednou z důležitých charakteristik stereotypu je, že je často formulován tak, že připisuje specifický soubor vlastností veškerým členům určité skupiny, bez výjimek (Rinehart, 2020).

V rámci debaty o stereotypech se často setkáváme také s termínem *mýty*, kterým samozřejmě autoři nemíní báje. Jay Peters (2008 in Čírtková, 2020, s. 12) definoval tyto mýty jako rozšířené mylné představy o domácím násilí vedoucí k bagatelizaci, popírání či stigmatizaci oběti. Při polemizování o této specifické překážce v boji s domácím násilím tak můžeme užívat obou pojmů, stereotypy i mýty.

4.2 Stereotypy v kontextu domácího násilí

S tématem domácího násilí byly již od samého počátku spojené jisté stereotypy, se kterými se potýkají nejen oběti, ale i odborníci a laická veřejnost (Čírtková, 2020, s. 12). Stereotypy značně ovlivňují způsob, jakým je na oběti ve společnosti nahlíženo a zároveň i to, jak na sebe nahlíží i oběť samotná. V některých případech dokonce stereotypní představy nacházíme i na místech, kde by rozhodně být neměly. Například u soudců a soudních znalců,

kterí posuzují případy domácího násilí. Tímto tématem se zabývaly například socioložky Petra Havlíková a Iva Šmídová, které pro organizaci ProFem zpracovaly analýzu rozsudků sexuálního a domácího násilí za roky 2019 a 2020. O výsledcích analýzy promluvila také ředitelka organizace ProFem Jitka Poláková, která se na stránkách společnosti vyjádřila takto:

„Analýza poukazuje na to, že genderové stereotypy, obviňování oběti, zlehčování a normalizace násilí a nedostatečné pochopení problematiky domácího i sexuálního násilí nejsou jen praxí několika nepoučených jedinců (soudců) a tedy pochybením jednotlivce, jak je nám při upozorňování na mezery v systému pomoci často zdůrazňováno. Naopak se ukazuje, že jde o stále přítomnou a znepokojivou praxi řady soudů, která se promítá nejen do toho, jak je oběť v průběhu trestního řízení vykreslována a že je sekundárně viktimizována, ale která také ovlivňuje výši trestů (a například nadužívání mimořádného snížení trestů).“ (Michálková, 2023). Stereotypy tak mohou mít také značný vliv na průběh řešení případu domácího násilí a na to, do jaké míry bude pachatel potrestán.

Na základě prostudované literatury lze konstatovat, že mezi nejčastější stereotypy panující o domácím násilí patří například následující. Tyto stereotypy byly následně užity v praktické části této bakalářské práce.

- *„Domácí násilí se týká pouze sociálně slabších a nevzdělaných rodin.“*
Obětí domácího násilí se může stát každý, bez ohledu na jeho příjem, vzdělání, společenské postavení, pohlaví, věk atd. (Čírtková, 2020, s. 12; Stočesová a Čáp, 2020, s. 47; Voňková a Spoustová, 2016, s. 29; Marvánová-Vargová, Pokorná a Toufarová, 2008, s. 19).
- *„Domácí násilí je důsledkem konzumace alkoholu násilnou osobou.“*
Alkohol může působit jako jakýsi stimulátor násilí, který odbourá zábrany a násilí umocní, avšak není jeho příčinou. K domácímu násilí navíc dochází i v rodinách, kde násilná osoba alkohol nekonzumuje či v případech, kde je pachatel násilný i ve střízlivém stavu. Někteří pachatelé užívají tento argument jako omluvu pro své chování, zatímco pro některé oběti může být představa alkoholu jako příčiny násilného chování jejich partnera uklidňující, jelikož věří, že bez alkoholu by k násilí nedošlo (Čírtková, 2020, s. 12; Stočesová a Čáp, 2020, s. 47; Voňková a Spoustová, 2016, s. 29; Marvánová-Vargová, Pokorná a Toufarová, 2008, s. 19).
- *„Oběť pachatele sama vyprovokovala, proto k došlo k násilí.“*
Tento stereotyp přenáší vinu za násilné chování pachatele na oběť, což je zároveň jedním z nejčastějších závěrů, vycházejících ze stereotypních představ o této

problematice. Oběť může násilnou osobu „*vyprovokovat*“ čímkoliv, a to i nečinností. Žádná záminka by však neměla omlouvat násilné chování. Za násilí zodpovídá jen a pouze ten, kdo se ho dopouští. I tento stereotyp řada pachatelů užívá jako omluvu pro spáchané násilné činy (Čírtková, 2020, s. 12; Stočesová a Čáp, 2020, s. 47; Voňková a Spoustová, 2016, s. 29; Marvánová-Vargová, Pokorná a Toufarová, 2008, s. 19).

- *„Domácí násilí je věcí soukromou, okolí by do toho nemělo nijak zasahovat.“*
Násilné činy jsou trestné bez ohledu na to, zda se odehrávají na veřejnosti, nebo doma za „*zavřenými dveřmi*“. Oběť navíc k úspěšnému řešení své situace potřebuje zásahy zvenčí, například vykazáním násilné osoby policií či spolupráce se sociálními pracovníky v intervenčním centru (Stočesová a Čáp, 2020, s. 46; Marvánová-Vargová, Pokorná a Toufarová, 2008, s. 18).
- *„Kdyby situace oběti vadila, od násilné osoby by odešla.“*
Odejít od násilné osoby není mnohdy tak jednoduché, jak by se mohlo zdát. Některé oběti ani neví, jak by vztah mohly opustit. Jak jsme si také již řekli, vlivem neustálého přesvědčování ze strany pachatele může oběť dojít k názoru, že násilník své chování změní. Zároveň po delší době oběť ztrácí představu o míře nebezpečí, v jaké se nachází. Navíc ukončení vztahu nemusí nutně znamenat ukončení násilí (Čírtková, 2020, s. 14; Stočesová a Čáp, 2020, s. 47; Marvánová-Vargová, Pokorná a Toufarová, 2008, s. 20; Buriánek, Pikálková a Podaná, 2014, s. 19).
- *„Oběť si násilnou osobu vybrala sama, věděla tak, do čeho jde.“*
I tento stereotyp přenáší vinu z pachatele na oběť, a to za to, že násilné tendence v druhé osobě nedokázala včas rozpoznat. Násilníci jsou ale často dobrými manipulátory, kteří se mohou zprvu zdát jako ideální partneři. K násilí dochází většinou až v pozdějších fázích vztahu (Čírtková, 2020, s. 13; Stočesová a Čáp, 2020, s. 48).
- *„Nejedná se o násilí, nýbrž o hádky.“*
Hranice mezi hádkou a násilím může být tenká, avšak podstatný rozdíl zde představuje moc. Při hádce jsou obě osoby na stejné rovině, zatímco při násilí pachatel využívá moci nad obětí za cílem ublížit jí. Při hádce se pouze snažíme prosadit svůj názor (Stočesová a Čáp, 2020, s. 47; Marvánová-Vargová, Pokorná a Toufarová, 2008, s. 19).

- *„Domácí násilí se týká jen několika málo rodin, jedná se pouze o výjimky.“*
Za určitých okolností se může setkat s domácím násilím (ať už jako oběť, pachatel nebo svědek) každý z nás. Zároveň se jedná o rozšířený celospolečenský problém, nejedná se jen o ojedinělé případy (Stočesová a Čáp, 2020, s. 47; Marvánová-Vargová, Pokorná a Toufarová, 2008, s. 18).
- *„Oběť si domácí násilí vymýšlí, aby získala výhody u rozvodového řízení.“*
Takové případy samozřejmě mohou existovat, nelze však takto pohlížet na většinu případů domácího násilí. Je nutno ke každému přistupovat individuálně a negeneralizovat (Voňková a Spoustová, 2016, s. 29; Stočesová a Čáp, 2020, s. 47).
- *„Násilná osoba byla přehlcena stresem, tak mu jen ujela ruka.“*
Stres může zažívat každý z nás, ale nikdy to neomlouvá užití násilí (Stočesová a Čáp, 2020, s. 48).
- *„Domácí násilí je násilí mužů páchané na ženách v rodině.“*
Tento stereotyp absolutně ignoruje existenci domácího násilí páchaného na mužích. I přesto, že většina obětí jsou ženy, nemůžeme před násilím na mužích zavírat oči (Čírtková, 2020, s. 14; Stočesová a Čáp, 2020, s. 47).
- *„Muž je silnější, proto nemůže být fyzicky napaden ženou.“*
Každý muž nemusí být nutně fyzicky silnější, než jeho protějšek. Akt agresivity nemusí být také nutně spojený se stavbou těla pachatele. Fyzické napadení může být zprostředkováno skrze nějaký předmět, například nůž. Někteří muži se zároveň bojí partnerce bránit jelikož věří, že ženám by se za žádných okolností ubližovat nemělo (Buriánek, Pikálková a Podaná, 2014, s. 19-20).
- *„Ženy se dopouštějí násilí pouze v sebeobraně.“*
Tento stereotyp opět ignoruje existenci domácího násilí na mužích. Pro muže, jako oběti tohoto trestného činu pak může být těžké vyhledat pomoc, jelikož se mohou obávat, že to oni budou považováni za násilníky, jelikož určitě museli něco ženě provést, aby jim ublížila (Buriánek, Pikálková a Podaná, 2014, s. 20).

A jak na některé stereotypy pohlíží česká společnost? Agentura Kantar Hoffmann vypracovala v roce 2022 pro společnost IKEA, Univerzitu Karlovu a Koalici NeNa výzkum *Za bezpečný domov*, ve kterém zkoumala veřejné mínění o domácím násilí. Výzkumu se zúčastnilo celkem 1500 respondentů ve věku od 18 do 65 let. Zastoupení pohlaví zde bylo zajištěno 50 % mužů a 50 % žen. Výzkum obsahoval mimo jiné několik stereotypních tvrzení, se kterými jsme se již v této kapitole seznámili. Tato tvrzení byla povětšinou jen jinak formulována.

Z výsledku výzkumu vypovídalo, že 26 % respondentů (37 % mužů a 15 % žen) souhlasilo s tvrzením, že za násilí si alespoň z části může oběť sama. 56 % respondentů (68 % mužů a 45 % žen) souhlasilo s tím, že k domácímu násilí někdy dochází v důsledku provokování partnera/manžela obětí. 49 % respondentů (62 % mužů a 37 % žen) souhlasilo, že ženy si občas domácí násilí vymýšlí, aby se pomstily svým partnerům/manželům. 41 % (49 % mužů a 32 % žen) respondentů souhlasilo s výrokem, že domácí násilí postihuje hlavně sociálně znevýhodněné osoby. 16 % respondentů souhlasilo, že muži se nemohou stát oběťmi domácího násilí. 36 % respondentů (40 % mužů a 30 % žen) si myslelo, že ženy se dopouštějí domácího násilí stejně často jako muži. 33 % respondentů věřilo, že pokud oběť z násilného vztahu neodejde, je za násilí spoluzodpovědná. 47 % respondentů souhlasilo s tím, že domácí násilí by měla řešit převážně sama rodina ale zároveň pouze 19 % respondentů (23 % mužů a 15 % žen) souhlasilo s výrokem, že domácí násilí je soukromou záležitostí rodiny. 87 % respondentů věřilo, že užití alkoholu způsobuje domácí násilí (Nyklová a Moree, 2022). S některými stereotypními výroky, které byly využity v tomto výzkumu veřejného mínění, bylo následně pracováno v praktické části této bakalářské práce. Konkrétně se jedná o otázku ptající se respondentů na jejich názor ohledně množství pozornosti, jenž je tématu domácího násilí ve společnosti věnováno a tvrzení, že si oběť za násilí alespoň z části může sama.

PRAKTICKÁ ČÁST

5. Metodologie výzkumu

Praktická část této práce se zabývá výzkumným šetřením. Peter Gavora (2000, s. 11) ve své knize *Úvod do pedagogického výzkumu* říká, že

„Výzkum je systematický způsob řešení problémů, kterým se rozšiřují hranice vědomostí lidstva. Výzkumem se potvrzují či vyvracejí dosavadní poznatky, anebo se získávají nové poznatky.“

Výzkumem se snažíme vyřešit nějaký rozsáhlý problém, který nelze vyřešit v kratším časovém úseku, ale pouze podrobným šetřením, které přinese společnosti nové, správné a úplné poznání daného problému (Gavora, 2000, s. 11).

Pro práci byl zvolen smíšený výzkum. Smíšený výzkum se opírá o myšlenku, že kvantitativní a kvalitativní výzkumné metody jsou si navzájem doplňující a mohou posilovat jeden druhého (Novotná, Špaček, Šťovíčková Jantulová a kol., 2020, s. 32). Základem práce je kvantitativní šetření, které je doplněno jedním kvalitativním rozhovorem.

5.1 Kvantitativní výzkum

Kvantitativní výzkum spočívá ve zkoumání vztahů mezi proměnnými. Realita se zde zachycuje prostřednictvím proměnných, jejichž hodnoty zjišťujeme měřením. Cílem takového výzkumu je zjištění rozložení proměnných a jejich vzájemných vztahů (Punch, 2008, s. 12). Při kvantitativním šetření pracujeme s číselnými údaji, které se dají následně matematicky zpracovat. Výzkumník si při tomto šetření od zkoumaných jevů drží jakýsi odstup, čímž zabezpečuje nestrannost (Gavora, 2000, s. 31).

Jako výzkumný nástroj pro tento kvantitativní výzkum byl zvolen dotazník.

5.1.1 Cíle výzkumu

Hlavním cílem kvantitativního výzkumu je zjištění, jak nahlíží na jednotlivá stereotypní tvrzení o domácím násilí studenti prvních a třetích bakalářských ročníků Fakulty filozofické a Fakulty chemicko-technologické Univerzity Pardubice. Výzkum je zaměřen na to, do jaké míry s jednotlivými stereotypními tvrzeními studenti souhlasí, či nesouhlasí. Prvním dílčím cílem bylo zjistit, zda existuje statisticky významný rozdíl v nahlížení na stereotypy o domácím násilí mezi studenty Fakulty filozofické a Fakulty chemicko-technologické. Druhým dílčím

cílem pak bylo zjištění, zda existuje statisticky významný rozdíl v nahlížení na stereotypy o domácím násilí mezi studenty prvních a třetích ročníků bakalářského studia.

5.1.2 Výzkumné otázky a hypotézy

Výzkumné otázky se odvozují z obecného vymezení cílů a transformují je do konkrétnější a specifičtější formy. Výzkumné otázky plní různé funkce, jako například organizace výzkumu, poskytování jasného směru a logické souvislosti, vymezení rozsahu výzkumu a určení jeho limitů a hranic (Punch, 2008, s. 42-44).

Hypotézu můžeme definovat jako vědecký předpoklad. Ten je založen na vědecké teorii, tedy na tom, co jsme si o tématu načetli z relevantní odborné literatury. Hypotéza může být ale založena i na osobních zkušenostech výzkumníka. Nikdy se však nejedná o pouhý odhad, založený na ničem. Při tvorbě hypotéz je zapotřebí vynalézavost a důmyslnost. Musíme také dbát na stanovená „*zlatá pravidla*“ hypotézy. Těmito pravidly jsou:

- 1) Hypotéza se vždy píše formou oznamovací věty a na konci výzkumu ji musíme buďto přijmout, či vyvrátit.
- 2) Hypotéza vyjadřuje vztah mezi dvěma proměnnými.
- 3) Hypotézu musí být možno empiricky zkoumat, testovat ji, a její proměnné musíme být schopni změřit či kategorizovat (Gavora, 2000, s. 50-53).

Na základě stanovených cílů výzkumu byly zformovány následující výzkumné otázky.

Hlavní výzkumná otázka

Jak nahlíží studenti Univerzity Pardubice na jednotlivá stereotypní tvrzení o domácím násilí?

Další výzkumné otázky

VO1: Jak nahlíží studenti prvních a třetích bakalářských ročníků Fakulty Filozofické Univerzity Pardubice na jednotlivá stereotypní tvrzení?

VO2: Jak nahlíží studenti prvních a třetích bakalářských ročníků Fakulty chemicko-technologické Univerzity Pardubice na jednotlivá stereotypní tvrzení?

VO3: Existuje statisticky významný rozdíl v nahlížení na jednotlivá stereotypní tvrzení mezi studenty Fakulty filozofické a Fakulty chemicko-technologické Univerzity Pardubice?

VO4: Existuje statisticky významný rozdíl v nahlížení na jednotlivá stereotypní tvrzení mezi studenty prvních a třetích bakalářských ročníků Univerzity Pardubice?

Pro kvantitativní výzkum byly zvoleny následující hypotézy.

H1: Studenti prvních bakalářských ročníků častěji souhlasí se stereotypními tvrzeními, než studenti třetích bakalářských ročníků.

H1₀: Studovaný ročník nemá vliv na nahlížení na stereotypní tvrzení.

H2: Studenti Fakulty chemicko-technologické častěji souhlasí se stereotypními tvrzeními, než studenti Fakulty filozofické.

H2₀: Navštěvovaná fakulta nehraje roli při nahlížení na stereotypní tvrzení.

5.1.3 Výběr výzkumného souboru a jeho charakteristika

Pro kvantitativní výzkum proběhl záměrný výběr výzkumného souboru. Jako výzkumný soubor vybráni studenti Univerzity Pardubice, konkrétně studenti prvních a třetích bakalářských ročníků Fakulty filozofické a Fakulty chemicko-technologické. Tyto dvě fakulty byly zvoleny z důvodu oborové odlišnosti svého zaměření. Fakulta filozofická je více humanitně zaměřená, a tak zde můžeme předpokládat potenciální vyšší zájem o problematiku domácího násilí. Naopak Fakulta chemicko-technologická je spíše technicky orientovaná, a tudíž se neočekává, že by studenti na této fakultě vykazovali stejnou míru zájmu o tuto problematiku. Tato diferenciací může přinést užitečné poznatky ohledně vztahu mezi akademickým zaměřením a vnímáním sociálních témat. Výběr studentů pouze z prvních a třetích bakalářských ročníků byl proveden s ohledem na možné rozdíly v jejich vnímání a postojích k dané problematice v průběhu jejich studia. Studenti v prvním ročníku se často nacházejí na začátku svého univerzitního vzdělávání a mohou mít omezené zkušenosti a znalosti v oblasti sociálních témat, jako je domácí násilí. Je možné, že jejich postoje a povědomí o této problematice se mohou vyvíjet v průběhu studia na univerzitě. Studenti ve třetím ročníku již mají za sebou určité zkušenosti a znalosti získané během studia, což by mohlo ovlivnit jejich postoj k danému tématu. Zároveň již mohou být více sebevědomí ve svých názorech a mohou mít hlubší porozumění o sociálních problémech. Dotazník byl určen pro studenty ve věku od 18 let, vrchní hranice věku nebyla stanovena, výčet věků byl pouze zakončen možností 23 let či více.

5.1.4 Metoda sběru dat

Pro kvantitativní výzkum byl jako metoda sběru dat zvolen dotazník. Ten definoval Peter Gavora (2000, s. 99) jako „*způsob písemného kladení otázek a získávání písemných odpovědí*.“ Jeho cílem je pak hromadné zjištění informací. Ten, kdo vyhotovený dotazník

vyplňuje, se nazývá respondent. Dotazník se sestává z otázek, nebo také jinak položek. Užití termínu položka přichází vhod tehdy, když výrok v dotazníku nemá podobu tázací, nýbrž oznamovací. Proces, kdy dotazník vyhotovujeme, nazýváme administrace. Obvykle se skládá ze tří částí, části vstupní, kde se nachází informace o dotazníku, část s otázkami/položkami a na konci dotazníku pak bývá poděkování respondentům (Gavora, 2000, s. 99-100).

Tato metoda sběru dat byla zvolena především pro jeho schopnost získání co největšího počtu odpovědí v relativně krátkém čase.

Dotazník obsahoval celkem 18 otázek/položek, které byly zformulovány na základě prostudované literatury o stereotypech týkajících se domácím násilí a výzkumech veřejného mínění, které se zabývaly problematikou domácího násilí a které byly uvedeny v teoretické části této práce. Všechny otázky/položky byly uzavřené a respondenti tak museli vybrat z jedné z poskytnutých možností. První tři otázky byly identifikační, respondenti měli udat svůj věk, pohlaví a ročník spolu s fakultou, kterou v době vyplňování dotazníku navštěvovali. Následovala otázka, která měla zjistit, zda se respondenti spíše přiklání k tomu, že téma domácího násilí je přeceňováno či naopak je mu dáváno až příliš málo pozornosti. Tato položka byla zvolena na základě studie jiných výzkumů veřejného mínění o domácím násilí a byla začleněna do dotazníku proto, aby nám poskytla představu o tom, jak nahlízejí respondenti na téma domácího násilí obecně. Následovala jednotlivá stereotypní tvrzení, u kterých měli respondenti určit, do jaké míry s nimi souhlasí/nesouhlasí. V rámci části se stereotypními tvrzeními pak bylo zahrnuto i tvrzení, že oběť si za násilí alespoň z části může sama. I toto tvrzení bylo vybráno na základě prostudování veřejných mínění o domácím násilí, jehož součástí tvrzení bylo, ale zároveň i proto, že některá stereotypní tvrzení (např. že k násilí došlo na základě vyprovokování pachatele obětí) mají za cíl přenést vinu na oběť. Představa spoluzodpovědnosti oběti na násilí pak může být jakýmsi zdrojem mnoha stereotypů o domácím násilí. Tímto tvrzením by tak mohla být zaměřena pozornost právě na onen zdroj těchto stereotypů. Ostatní stereotypní tvrzení vycházely z kapitoly 4. *Stereotypy o domácím násilí*, podkapitoly 4.2. *Stereotypy v rámci domácího násilí* v teoretické části práce, kde byla uvedena i odborná literatura, ze které byla jednotlivá tvrzení vybrána.

Respondentům byly položeny následující otázky/položky.

- 1) Kolik je Vám let?
- 2) Identifikujete se jako (možnosti odpovědí: muž, žena a jiné)
- 3) Jaký ročník a fakultu aktuálně navštěvujete?

- 4) Myslíte si, že tématu domácího násilí je věnováno:
- příliš pozornosti, tato problematika je přeceňována
 - spíše více pozornosti, než by mělo
 - spíše méně pozornosti, než by mělo
 - příliš málo pozornosti, tato problematika je podceňována
 - nevím

Následoval výčet stereotypních tvrzení. Respondenti měli na výběr vždy z možností:

- zcela souhlasím
- spíše souhlasím
- spíše nesouhlasím
- zcela nesouhlasím
- nevím

- 5) „Domácí násilí se týká pouze sociálně slabších a nevzdělaných rodin.“
- 6) „Domácí násilí je často důsledkem konzumace alkoholu násilnou osobou.“
- 7) „K domácímu násilí často dochází kvůli tomu, že oběť pachatele vyprovokuje.“
- 8) „Domácí násilí je věcí soukromou, okolí by do toho nemělo nijak zasahovat.“
- 9) „Proč oběť v násilném vztahu zůstává? Kdyby situace oběti vadila, od násilné osoby by odešla.“
- 10) „Oběť si násilnou osobu vybrala za partnera sama, věděla tak, do čeho jde.“
- 11) „Při domácím násilí se často nejedná o násilí, ale o hádky.“
- 12) „Domácí násilí se týká jen několika málo rodin, jedná se pouze o výjimky.“
- 13) „Oběť si často domácí násilí vymýšlí, aby získala výhody u rozvodového řízení.“
- 14) „V mnoha případech domácího násilí je násilná osoba pouze přehlcena stresem, tak ji jen ujela ruka.“
- 15) „Domácí násilí je násilí mužů páchané na ženách v rodině.“
- 16) „Ženy se dopouštějí násilí pouze v sebeobraně.“
- 17) „Oběť si za násilí alespoň z části může sama.“
- 18) „Muž je silnější, proto nemůže být fyzicky napadán ženou.“

5.1.5 Předvýzkum

V rámci výzkumného šetření byl realizován i předvýzkum, jehož cílem bylo zjištění, zda dotazník funguje a zejména to, jestli zadaným otázkám/položkám respondenti porozumí.

V rámci předvýzkumu je možné odhalit mnoho slabin dotazníku, které mohou být následně napraveny (Gavora, 2000, s. 101). Dotazník byl tak poskytnut 4 respondentům různých věkových kategorií a pohlaví a ti následně informovali o jejich zkušenosti s vyplňováním. Na základě předvýzkumu pak byla jedna z otázek upravena pro lepší pochopení.

5.1.6 Realizace kvantitativního šetření

Dotazník byl vytvořen pomocí webové stránky *Survio* a následně byl rozeslán skrze email studijním referentkám Fakulty chemicko-technologické Univerzity Pardubice paní Daně Petránové a paní Haně Hrašové, které jej přeposlaly studentům této fakulty. Studentům Fakulty filozofické Univerzity Pardubice zprostředkoval dotazník pan doktor Tomáš Retka, vedoucí této bakalářské práce. Dotazník byl poskytnut pouze studentům Fakulty filozofické a Fakulty chemicko-technologické. Jeho vyplnění bylo zcela anonymní. Sběr dat probíhal během měsíce února 2024. Dotazník v první fázi vyplnilo celkem 54 respondentů. Zpočátku byl totiž výzkum zaměřen pouze na studenty oboru Sociální a kulturní antropologie na Fakultě filozofické a oboru Farmakochemie a medicínální materiály na Fakultě chemicko-technologické. Pro nízkou návratnost dotazníku byl však výzkum rozšířen na všechny obory těchto fakult. Znovu tak byly zkontaktovány studijní referentky paní Petránová a Hrašová, které dotazník rozeslaly mezi ostatní studenty Fakulty chemicko-technologické a studentům Fakulty filozofické jej rozeslala studijní referentka Ing. Valentová. Celkem tak dotazník vyplnilo 263 respondentů. Z těchto 263 respondentů bylo celkem 143 studentů Fakulty filozofické a 120 studentů Fakulty chemicko-technologické.

5.2 Kvalitativní výzkum

Americký metodolog John Ward Creswell (1998 in Hendl, 2005, s. 50) definoval kvalitativní výzkum jako

„proces hledání porozumění založený na různých metodologických tradicích zkoumání daného sociálního nebo lidského problému. Výzkumník vytváří komplexní, holistický obraz, analyzuje různé typy textů, informuje o názorech účastníků výzkumu a provádí zkoumání v přirozených podmínkách.“

Výsledky, které kvalitativní šetření přinese mají slovní formu. Konkrétně se jedná o podrobný popis zjištěných informací. Výzkumník si od zkoumaných osob nedrží odstup, ale naopak se snaží o sblížení a proniknutí do zkoumaných situací za cílem co největšího pochopení (Gavora, 2000, s. 31).

Kvalitativní výzkum nebyl proveden v plné míře, nýbrž posloužil pouze jako doplnění hlavního, kvantitativního šetření. Jako metoda sběru dat byl zvolen polostrukturovaný rozhovor.

5.2.1 Cíle výzkumu

Pro výzkum byl určen hlavní cíl zjištění, jak na konkrétní stereotypní tvrzení nahlíží osoba, která se tématem domácího násilí dlouhodobě profesně zajímá. Dílčím cílem bylo zjistit, zda se názory informantky na stereotypy nějak liší od nahlížení respondentů z Fakulty filozofické a Fakulty chemicko-technologické Univerzity Pardubice.

5.2.2 Výzkumné otázky

Definici výzkumných otázek obsahuje podkapitola 6.3. *Výzkumné otázky a hypotézy*, jež je součástí kapitoly 6. *Kvantitativní výzkum*.

Na základě stanovených cílů byly formulovány následující výzkumné otázky.

Hlavní výzkumná otázka

Jak na konkrétní stereotypní tvrzení nahlíží osoba, která se tématem domácího násilí dlouhodobě profesně zajímá?

Další výzkumné otázky

VO1: Jak se liší nahlížení na jednotlivá stereotypní tvrzení od odpovědí respondentů z Fakulty filozofické a Fakulty chemicko-technologické Univerzity Pardubice?

5.2.3 Výběr výzkumného souboru a jeho charakteristika

Pro výzkum byla zvolena jedna informantka, a to Mgr. Iva Bandžuchová, koordinátorka a sociální pracovnice Intervenčního centra v Pardubicích, které spadá pod organizaci SKP-CENTRUM. Paní koordinátorka v tomto Intervenčním centru pracuje již od roku 2009. Centrum poskytuje pomoc všem osobám ohroženým domácím násilím bez omezení věku. Za rok 2023 jím prošlo podle paní koordinátorky zhruba 315 klientů. Intervenční centrum v Pardubicích disponuje psychologem, který pracuje s osobami staršími 16 let a dětskou psycholožkou, která pracuje s dětmi, jež byly svědky domácího násilí. V rámci Pardubického intervenčního centra funguje také program *NENA*, ve kterém pracují také s osobami, které se dopouštějí násilí na svých blízkých. Služby jsou poskytovány nejen ambulantně, ale také terénně. Místa, které spadají pod toto intervenční centrum, jsou Pardubice, Králíky, Svitavy,

Česká Třebová, Hlinsko a Lanškroun, kam na základě poptávky dojíždějí. V Lanškrouně jsou pak k dispozici každé první pondělí v měsíci. Informantka byla zvolena pro její dlouhodobý zájem o problematiku domácího násilí a také proto, že disponuje bohatými zkušenostmi s aktéry domácího násilí v rámci své pracovní činnosti.⁴

5.2.4 Metoda sběru dat

Pro kvalitativní šetření byl jako metoda sběru dat zvolen polostrukturovaný rozhovor. Polostrukturovaný rozhovor stojí mezi strukturovaným a nestrukturovaným rozhovorem. Tento druh rozhovoru je

„relativně volně uspořádaný a otevřený vůči tomu, co účastník cítí, a reflektuje to, co důležitého a významného říká v souvislosti se záměry výzkumného projektu.“ (Alvesson, 2003 in Mišovič, 2019).

Polostrukturovaný rozhovor obsahuje předem připravené otázky a témata, které mají za cíl získat co nejrelevantnější informace od informanta pomocí jeho odpovědí. Tyto otázky a témata jsou pro výzkumníka závazná a během rozhovoru se k nim musí dostat. Může ale obsahovat i otázky doplňující, které nakonec vůbec padnout nemusí. Výzkumník během samotného rozhovoru může využít jeho osnovu či poznámky, avšak největší důraz je kladen na konverzaci. Výzkumník a informant jsou zde rovnocennými aktéry a otázky se mohou vyvíjet na základě situační interakce mezi nimi (Mišovič, 2019, s. 79-84).

Tato metoda sběru dat byla vybrána zejména pro její flexibilitu. Během rozhovoru je možné otázky přizpůsobit situaci a druhému člověku a zaměřit se na to, o čem se informantovi hovoří lépe. Výzkumníkovi také dává ve vedení rozhovoru větší volnost a získává tak větší pocit přirozené konverzace. Zároveň jsou ale dány pevné body, o které se výzkumník opírá, a zaručuje tím, že se o tématu dozví relevantní informace (Mišovič, 2019, s. 80).

Pro polostrukturovaný rozhovor byl vytvořen následující seznam otázek a položek, které byly pro výzkum zásadní a v rozhovoru tak musely padnout.

- 1) Mohla byste mi popsat jaké služby Vaše centrum poskytuje a co přesně v centru vykonáváte Vy sama?
- 2) Kolik má Vaše centrum aktuálně přibližně klientů?

⁴ Veškerá data uvedená v této kapitole (pokud není uvedeno jinak) pocházejí z rozhovoru s informantkou Mgr. Ivou Bandžuchovou.

- 3) Jak jste se k této práci dostala?
- 4) Myslíte si, že je tématu domácího násilí věnován v české společnosti adekvátní prostor?
- 5) Jak mohou dle Vašeho názoru stereotypy o domácím násilí ovlivnit vnímání a reakce společnosti na případy takového násilí?
- 6) Setkala jste se někdy s tím, že by oběť či pachatel domácího násilí čin vysvětlovala či dokonce omlouvala nějakým stereotypem?

Následoval výčet stereotypních tvrzení, na které měla informantka uvést svůj názor a zda na základě její praxe pociťuje, že se tyto stereotypy ve společnosti či přímo u jejích klientů objevují či spíše ne. Konkrétně se jednalo o tato tvrzení.

- 1) „Domácí násilí se týká pouze sociálně slabších a nevzdělaných rodin.“
- 2) „Domácí násilí je často důsledkem konzumace alkoholu násilnou osobou.“
- 3) „K domácímu násilí často dochází kvůli tomu, že oběť pachatele vyprovokuje.“
- 4) „Domácí násilí je věcí soukromou, okolí by do toho nemělo nijak zasahovat.“
- 5) „Kdyby oběti její situace vadila, z násilného vztahu by odešla.“
- 6) „Oběť si násilnou osobu vybrala za partnera sama, věděla tak, do čeho jde.“
- 7) „Při domácím násilí se často nejedná o násilí, ale o hádky.“
- 8) „Domácí násilí se týká jen několika málo rodin, jedná se pouze o výjimky.“
- 9) „Oběť si často domácí násilí vymýšlí, aby získala výhody u rozvodového řízení.“
- 10) „V mnoha případech domácího násilí je násilná osoba pouze přehlcena stresem, tak jí jen ujela ruka.“
- 11) „Domácí násilí je násilí mužů páchané na ženách v rodině.“
- 12) „Ženy se dopouštějí násilí pouze v sebeobraně.“
- 13) „Oběť si za násilí alespoň z části může sama.“
- 14) „Muž je silnější, proto nemůže být fyzicky napadán ženou.“

5.2.5 Etika výzkumu

Informantka byla předem obeznámena s tím, že informace zjištěné prostřednictvím polostrukturovaného rozhovoru budou použity pouze pro účely bakalářské práce. Před zahájením rozhovoru byla také informována, že konverzace bude nahrávána na diktafon do mobilního telefonu, avšak tato nahrávka poslouží pouze pro přepis rozhovoru do písemné formy a pracovat s ní bude jen sám výzkumník. Informantka také souhlasila s tím, že ve výzkumu bude vystupovat pod svým skutečným jménem a nedojde tak k anonymizaci

vzhledem k tomu, že rozhovor nebude obsahovat citlivé informace její osoby (Švaříček a Šed'ová, 2007, s. 43-50).

6. Vyhodnocení a interpretace získaných dat

Data, která byla získána z dotazníku, byla následně přepsána do záznamového archu programu MS Excel. Pro jednotlivé otázky poté byly vytvořeny tabulky vyjadřující absolutní i relativní četnost. Pro jednotlivá stereotypní tvrzení byly vytvořeny také tabulky a grafy nejen odpovědí všech studentů celkem, ale i odpovědí studentů jednotlivých fakult a ročníků. Pro data byly vytvořeny i grafy ve dvojrozměrném sloupcovém a dvojrozměrném pruhovém stylu.

Kvalitativní polostrukturovaný rozhovor byl doslovně přepsán a pro jednotlivá stereotypní tvrzení byly vybrány nejrelevantnější odpovědi informantky, které posloužily jako náhled na problematiku stereotypů o domácím násilí osobou, která se o toto téma aktivně zajímá a má o problematice domácího násilí odborné i praktické znalosti a zkušenosti.

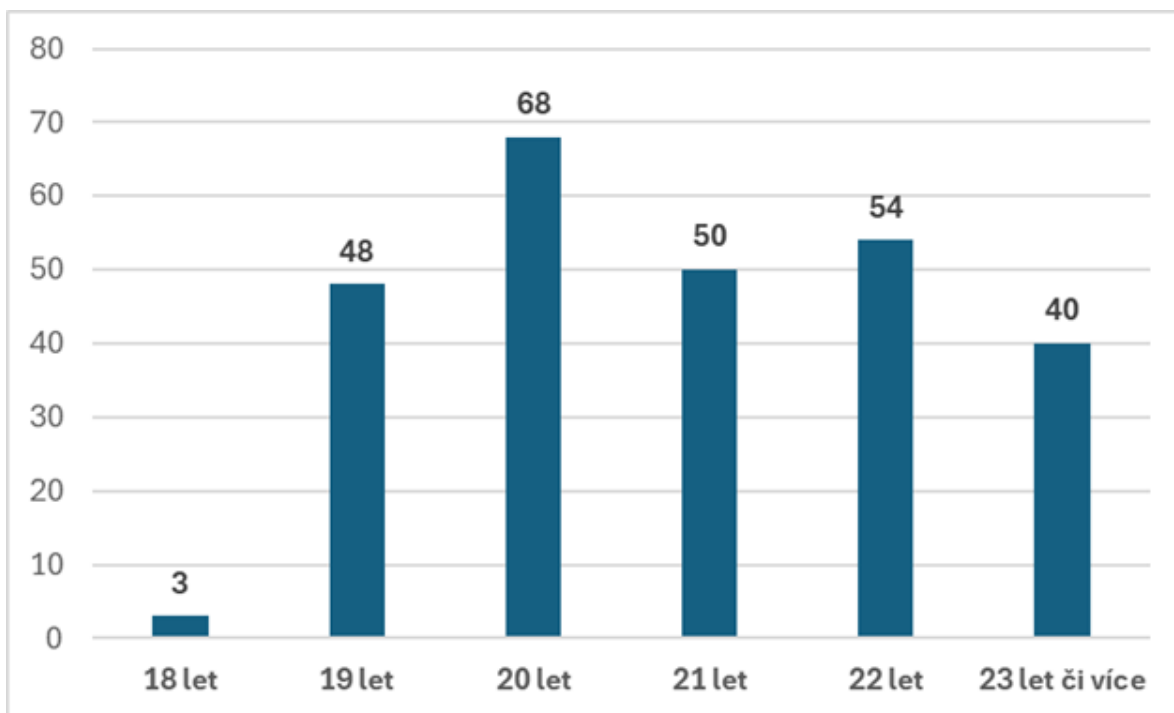
Pro otázky/položky č. 4 až 18 bylo při analýze vycházeno z tabulek, jenž porovnávají obě fakulty celkem, bez dělení na ročníky. Tyto tabulky jsou k nalezení v přílohách této práce.

Otázka č. 1: Kolik je Vám let?

Nejvíce respondentů bylo ve věku 20 let (68; 25,86 %), 22 let (54; 20,53 %) a 21 let (50; 19,01 %). Nejméně respondentů bylo ve věku 18 let. Výzkumu se z této kategorie zúčastnily pouze 3 osoby (1,14 % z celku).

Věk	Absolutní četnost	Relativní četnost
18 let	3	1,14 %
19 let	48	18,25 %
20 let	68	25,86 %
21 let	50	19,01 %
22 let	54	20,53 %
23 let či více	40	15,21 %
Celkem	263	100 %

Tabulka č. 1: Věk respondentů

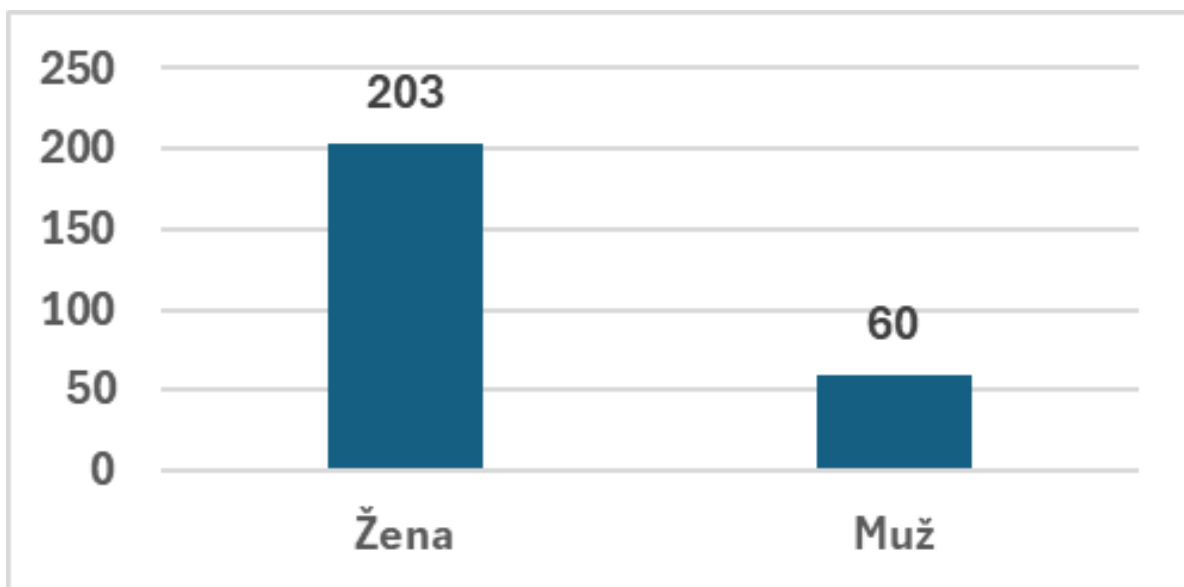
Graf č. 1: Věk respondentů

Položka č. 2: Identifikujete se jako...

Ve výzkumu bylo nejvíce zastoupeno ženské pohlaví (203; 77,19 %). Zbytek respondentů pak tvořili muži (60; 22,81 %). Ačkoliv měli respondenti na výběr také možnost jiného pohlaví, žádný z respondentů tuto kategorii nezvolil.

Pohlaví	Absolutní četnost	Relativní četnost
Žena	203	77,19 %
Muž	60	22,81 %
Jiné	0	0 %
Celkem	263	100 %

Tabulka č. 2: Pohlaví respondentů

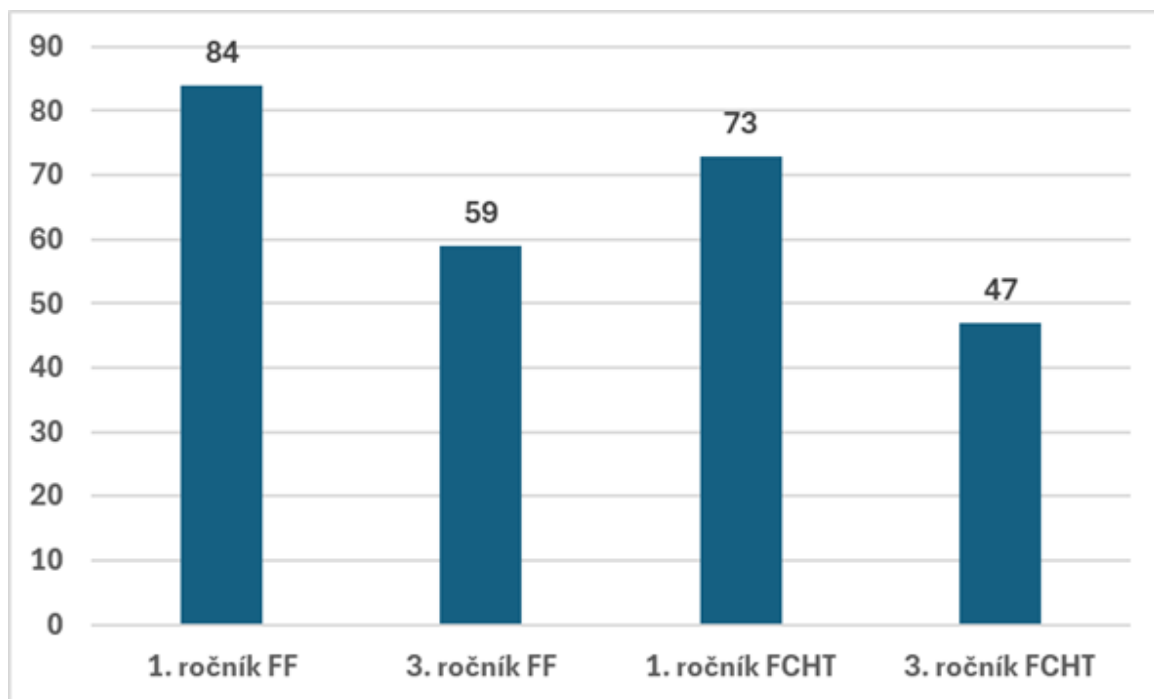
Graf č. 2: Pohlaví respondentů

Otázka č. 3: Jaký ročník a fakultu aktuálně navštěvujete?

Nejvíce respondentů v době průběhu výzkumu navštěvovalo 1. ročník Fakulty filozofické (FF) Univerzity Pardubice (84; 31,94 %). Kategorii s nejmenším počtem respondentů tvořili studenti 3. ročníku Fakulty chemicko-technologické (FCHT) Univerzity Pardubice (47; 17,87 %).

Fakulta a ročník	Absolutní četnost	Relativní četnost
1. ročník FF	84	31,94 %
3. ročník FF	59	22,43 %
1. ročník FCHT	73	27,76 %
3. ročník FCHT	47	17,87 %
Celkem	263	100 %

Tabulka č. 3: Aktuálně navštěvovaný ročník a fakulta respondentů

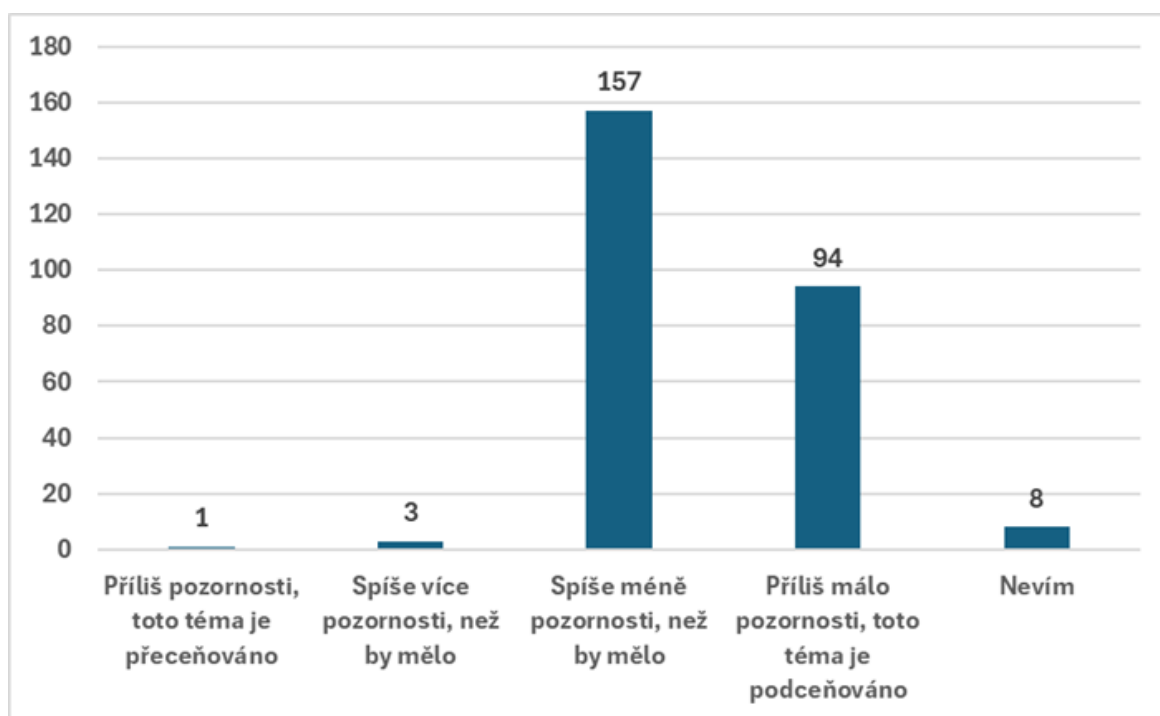
Graf č. 3: Aktuálně navštěvovaný ročník a fakulta respondentů

Položka č. 4: Myslíte si, že domácímu násilí je věnováno

Nejvíce respondentů (157; 59,70 %) si myslí, že tématu domácího násilí je věnováno spíše méně pozornosti, než by mělo. Druhou nejčastější odpovědí respondentů (94; 35,74 %) bylo, že domácímu násilí je věnováno příliš málo pozornosti a že je toto téma podceňováno. Oproti těmto respondentům si 3 osoby (1,14 % z celku) myslí, že tomuto tématu je naopak věnováno spíše více pozornosti, než by mělo, a pouze jeden respondent (0,38 % z celku) zvolil možnost, že je domácímu násilí věnováno příliš pozornosti a toto téma je tak přeceňováno.

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost
Příliš pozornosti, toto téma je přeceňováno	1	0,38 %
Spíše více pozornosti, než by mělo	3	1,14 %
Spíše méně pozornosti, než by mělo	157	59,70 %
Příliš málo pozornosti, toto téma je podceňováno	94	35,74 %
Nevím	8	3,04 %
Celkem	263	100 %

Tabulka č. 4: Míra pozornosti věnovaná domácímu násilí (odpovědi respondentů celkem)

Graf č. 4: Míra pozornosti věnovaná domácímu násilí (odpovědi respondentů celkem)

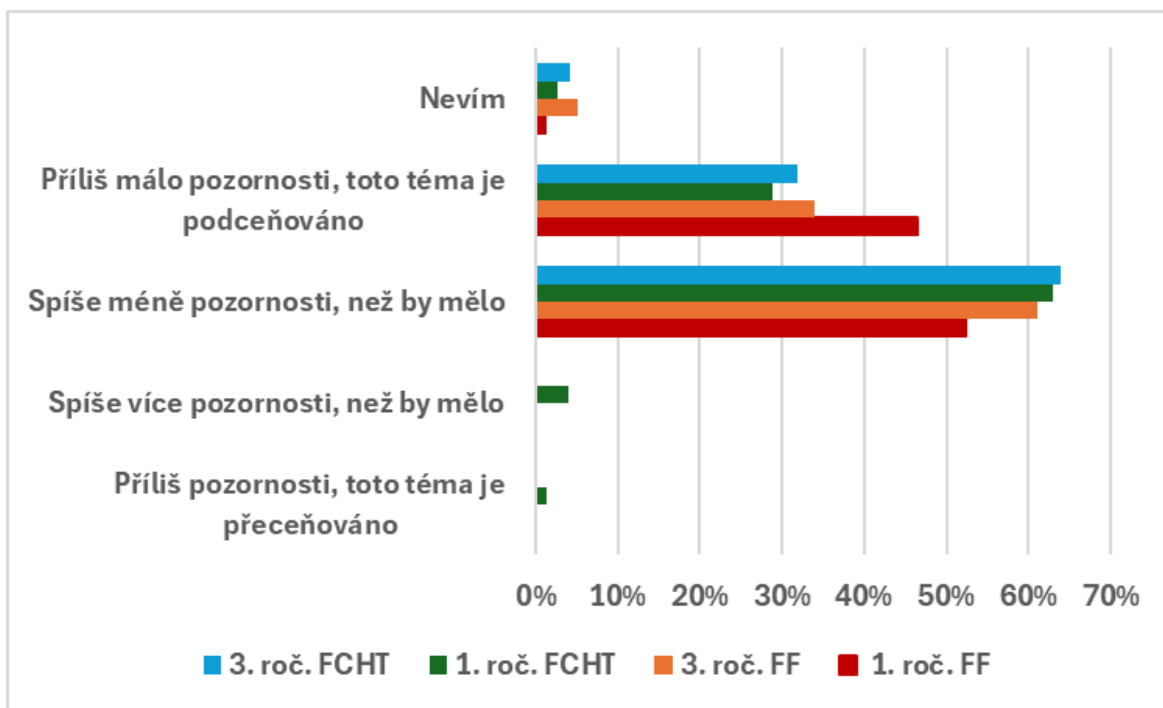
Po analyzování výsledků se ukázalo, že pouze 4 respondenti (tedy 1,52 % ze všech respondentů celkem) tíhnou k tomu, že je tématu domácího násilí věnování více či dokonce příliš pozornosti, než by tomu mělo být. Na tomto výsledku bylo však nejzajímavější, že tyto možnosti zvolili pouze studenti 1. ročníku Fakulty chemicko-technologické, zatímco žádný ze studentů 3. ročníku té samé fakulty a studentů obou ročníků Fakulty filozofické tyto možnosti nezvolil. Názor, že tomuto tématu je přikládáno spíše více pozornosti, než by mělo, zastávali konkrétně 3 respondenti (2,50 % z celku respondentů z FCHT) a zbývající 1 respondent (0,83 % z celku respondentů z FCHT) zvolil možnost, že je toto téma přeceňováno a je mu dáváno až příliš pozornosti. Tyto čísla jsou ale v celku zanedbatelná oproti počtu studentů 1. ročníku FCHT, kteří zvolili možnost opačného pohledu na věc, tedy že je domácímu násilí věnováno méně pozornosti, než by mělo, či že je toto téma dokonce podceňováno a dostává se mu příliš málo pozornosti. U obou fakult a napříč oběma ročníky je nejčastějším názorem to, že tématu domácího násilí je věnováno spíše méně pozornosti, než by mělo. Z FF tuto možnost zvolilo celkem 80 osob (tedy 55,94 % z celku respondentů z FF) a z FCHT pak 76 osob (tedy 63,33 % z celku respondentů z FCHT). Významné procento respondentů si dále myslí, že je tomuto tématu věnováno dokonce příliš málo pozornosti a že je téma podceňováno. Z respondentů z FF se jednalo konkrétně o 59 osob (41,26 % z celku respondentů z FF) a za FCHT se k této možnosti přihlásilo 36 osob (30 % z celku respondentů z FCHT).

Odpověď	1. roč. FF	3. roč. FF	1. roč. FCHT	3. roč. FCHT
Příliš pozornosti, toto téma je přeceňováno	0	0	1	0
Spíše více pozornosti, než by mělo	0	0	3	0
Spíše méně pozornosti, než by mělo	44	36	46	30
Příliš málo pozornosti, toto téma je podceňováno	39	20	21	15
Nevím	1	3	2	2
Celkem	84	59	73	47

Tabulka č. 5: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (absolutní hodnoty)

Odpověď	1. roč. FF	3. roč. FF	1. roč. FCHT	3. roč. FCHT
Příliš pozornosti, toto téma je přeceňováno	0 %	0 %	1,37 %	0 %
Spíše více pozornosti, než by mělo	0 %	0 %	4,11 %	0 %
Spíše méně pozornosti, než by mělo	52,38 %	61,02 %	63,01 %	63,83 %
Příliš málo pozornosti, toto téma je podceňováno	46,43 %	33,90 %	28,77 %	31,91 %
Nevím	1,19 %	5,08 %	2,74 %	4,26 %
Celkem	100 %	100 %	100 %	100 %

Tabulka č. 6: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (relativní hodnoty)

Graf č. 5: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (relativní hodnoty vychází z tabulky č. 6)

„Tak on se tím začne zabývat každé, až když se ho to přímo nebo nepřímo týká.“

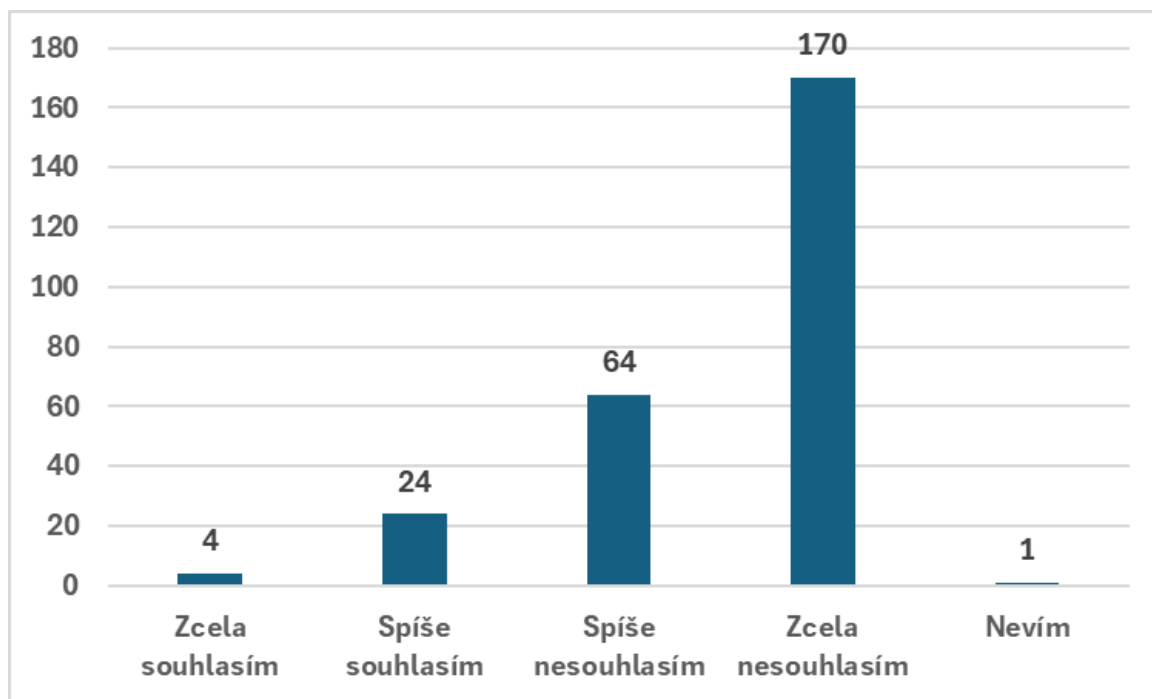
Informantka věří, že o téma domácího násilí se začnou lidé zajímat nejvíce právě tehdy, kdy s ním mají sami nějakou vlastní zkušenost. Co se týče intervenčních center, o těch se toho prý moc neví, a tato centra si tak berou za úkol dát veřejnosti na vědomí, že tato služba existuje. Asociace pracovníků intervenčních center ČR dokonce v rámci projektu Děti dětí bez násilí nově v únoru 2024 představila knihu s názvem *Rodina na kolotoči* o transgeneračním přenosu domácího násilí.

Položka č. 5: „Domácí násilí se týká pouze sociálně slabších a nevzdělaných rodin.“

Více než polovina respondentů (170; 64,64 %) s tímto stereotypním tvrzením zcela nesouhlasila. Menší počet osob (64; 24,33 %) poté uvedlo, že s tímto výrokem spíše nesouhlasí. Můžeme tak konstatovat, že velká většina respondentů (po sečtení odpovědí „spíše nesouhlasím“ a „zcela nesouhlasím“ jich bylo 234, tedy 88,97 % z celku) se přiklání k nesouhlasu vůči tomu, že by se domácí násilí týkalo pouze sociálně slabších a nevzdělaných rodin. Poměrně velký počet respondentů (24; 9,13 %) ale uvedlo, že s tímto výrokem spíše souhlasí. Po přičtení odpovědí 4 respondentů (1,52 % z celku), kteří uvedli, že s výrokem zcela souhlasí, se jedná o poměrně významné procento studentů (10,65 %) přiklánějících se k souhlasu s tímto tvrzením.

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost
Zcela souhlasím	4	1,52 %
Spíše souhlasím	24	9,13 %
Spíše nesouhlasím	64	24,33 %
Zcela nesouhlasím	170	64,64 %
Nevím	1	0,38 %
Celkem	263	100 %

Tabulka č. 7: Koho se týká domácí násilí? (odpovědi respondentů celkem)

Graf č. 6: Koho se týká domácí násilí? (odpovědi respondentů celkem)

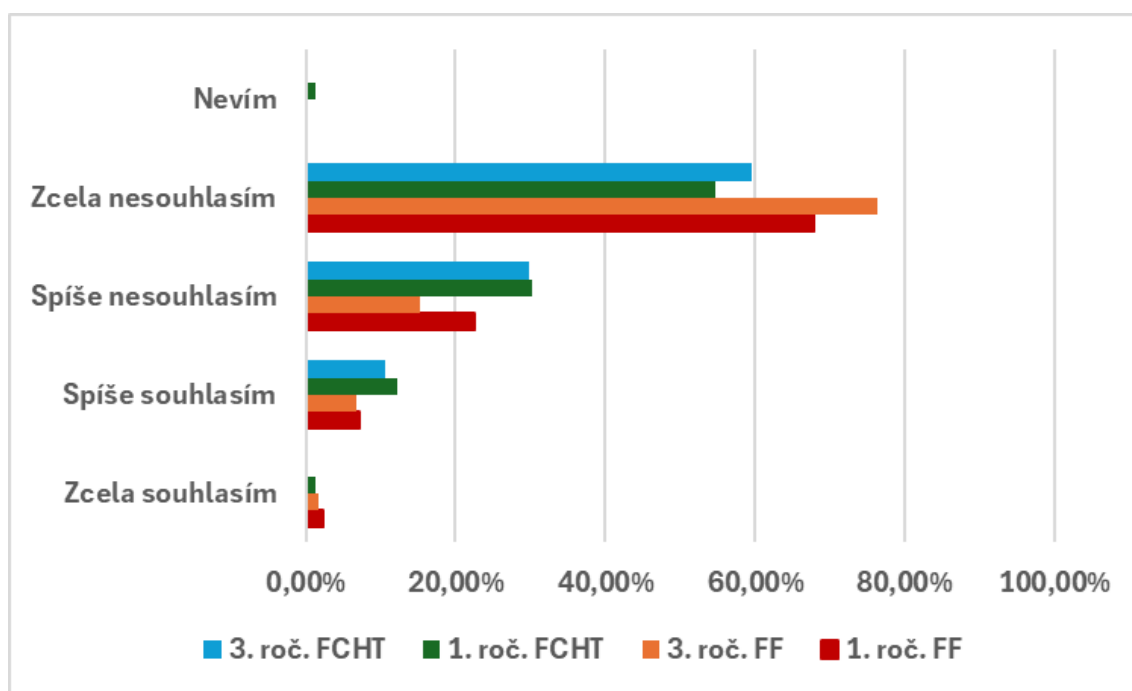
U většiny stereotypních tvrzení, které tento výzkum zkoumal, jsme se setkali s převážně jednoznačnými odpověďmi, kdy se respondenti přikláněli k nesouhlasu s výrokem. Tento výrok však přinesl větší rozpolcenost mezi respondenty. Výzkumu se zúčastnilo celkem 143 studentů Fakulty filozofické a 120 studentů Fakulty chemicko-technologické. Nejpodstatnější rozdíl mezi respondenty můžeme vidět v možnosti „zcela nesouhlasím“, kdy 102 respondentů z FF (tedy 71,33 % ze všech 143 studentů) zvolilo právě tuto odpověď oproti celkovému počtu 68 studentů FCHT (tedy 56,67 % ze všech 120 studentů). Podstatné procento respondentů obou fakult pak zvolilo možnost „spíše nesouhlasím“. Konkrétně šlo o 28 studentů FF (19,58 % z celku respondentů z FF) a 36 studentů FCHT (30 % z celku respondentů z FCHT). U obou fakult tedy respondenti, kteří se přikláněli k souhlasu s tímto výrokem, představovali menšinu. Zcela souhlasili celkem 3 studenti FF (2,10 % z celku respondentů z FF) a pouze 1 respondent z FCHT (0,83 % z celku respondentů z FCHT). Spíše souhlasilo celkem 10 osob z FF (6,10 % z celku respondentů z FF) a 14 osob z FCHT (11,67 % z celku respondentů z FCHT).

Odpověď	1. roč. FF	3. roč. FF	1. roč. FCHT	3. roč. FCHT
Zcela souhlasím	2	1	1	0
Spíše souhlasím	6	4	9	5
Spíše nesouhlasím	19	9	22	14
Zcela nesouhlasím	57	45	40	28
Nevím	0	0	1	0
Celkem	84	59	73	47

Tabulka č. 8: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (absolutní hodnoty)

Odpověď	1. roč. FF	3. roč. FF	1. roč. FCHT	3. roč. FCHT
Zcela souhlasím	2,38 %	1,69 %	1,37 %	0 %
Spíše souhlasím	7,14 %	6,78 %	12,33 %	10,64 %
Spíše nesouhlasím	22,62 %	15,25 %	30,14 %	29,79 %
Zcela nesouhlasím	67,86 %	76,27 %	54,79 %	59,57 %
Nevím	0 %	0 %	1,37 %	0 %
Celkem	100 %	100 %	100 %	100 %

Tabulka č. 9: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (relativní hodnoty)

Graf č. 7: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (relativní hodnoty vychází z tabulky č. 9)

„Stejně tak může být ohrožená (domácím násilím) ředitelka fabriky, jako (může být) násilná.“

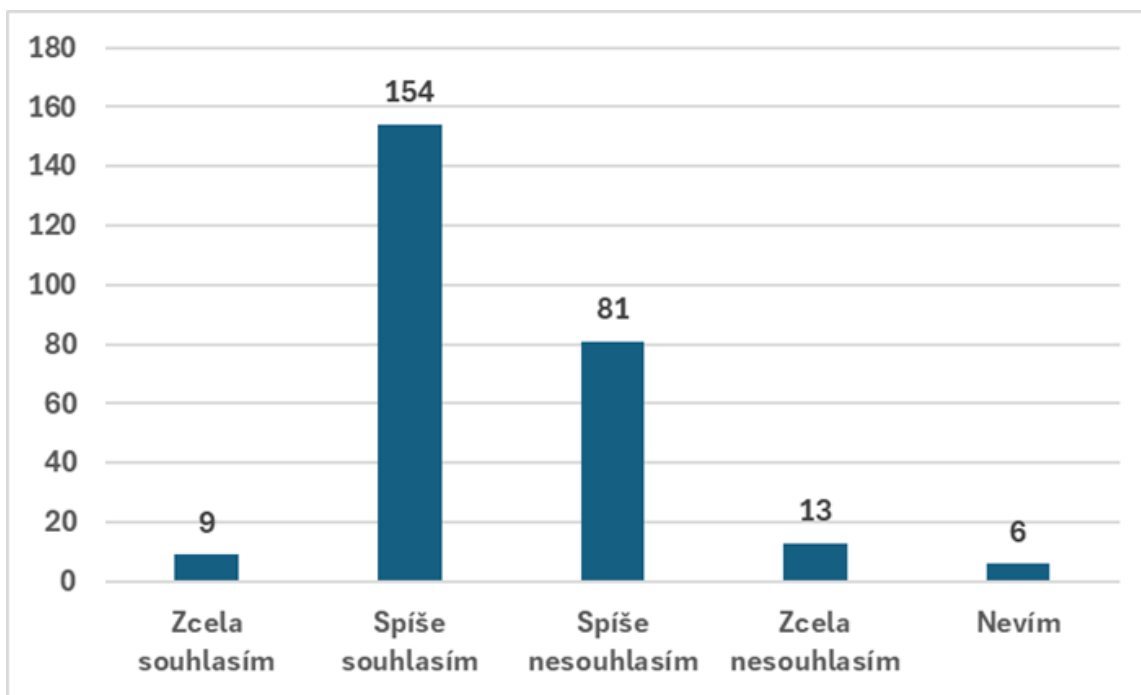
Informantka je přesvědčena, že toto stereotypní tvrzení je v realitě zcela neplatné. Kdokoliv se může stát obětí domácího násilí, a to stejné platí i u pachatelů tohoto činu. Záleží převážně na tom, zda máme sklony k násilnému chování. Je prý možné, že v sociálně slabších rodinách může převládat fyzické násilí, zatímco u sociálně silnějších rodin to může být více o násilím psychickém. V Pardubickém intervenčním centru se však setkává jak s osobami ze sociálně slabších a nevzdělaných poměrů, tak naopak.

Položka č. 6: „Domácí násilí je často důsledkem konzumace alkoholu násilnou osobou.“

Nejvíce respondentů (154; 58,56 %) zvolilo možnost „spíše souhlasím“. Právě tato skutečnost byla nejvíce překvapující. Jak jsme si již vysvětlili v teoretické části této práce, alkohol může snížit zábrany a násilí tak umocnit, avšak není důsledkem násilného chování. Opilý člověk nemusí nutně sáhnout po násilí a střízlivý člověk zase nemusí nutně po násilí nesáhnout. Druhou nejčastější odpověď, „spíše nesouhlasím“, zvolilo celkem 81 respondentů (30,80 %). Zajímavostí je také fakt, že více respondentů (konkrétně 13, tedy 4,94 % z celku) s tímto výrokem zcela nesouhlasí, oproti 9 respondentům (3,42 % z celku), kteří s výrokem zcela souhlasili. Ačkoliv se tedy mnohem více respondentů (konkrétně 154) přiklonilo k souhlasu s tímto tvrzením, svým názorem si bylo jisto více studentů, kteří se rozhodlo pro možnost „zcela nesouhlasím“.

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost
Zcela souhlasím	9	3,42 %
Spíše souhlasím	154	58,56 %
Spíše nesouhlasím	81	30,80 %
Zcela nesouhlasím	13	4,94 %
Nevím	6	2,28 %
Celkem	263	100 %

Tabulka č. 10: Vliv konzumace alkoholu (odpovědi respondentů celkem)

Graf č. 8: Vliv konzumace alkoholu (odpovědi respondentů celkem)

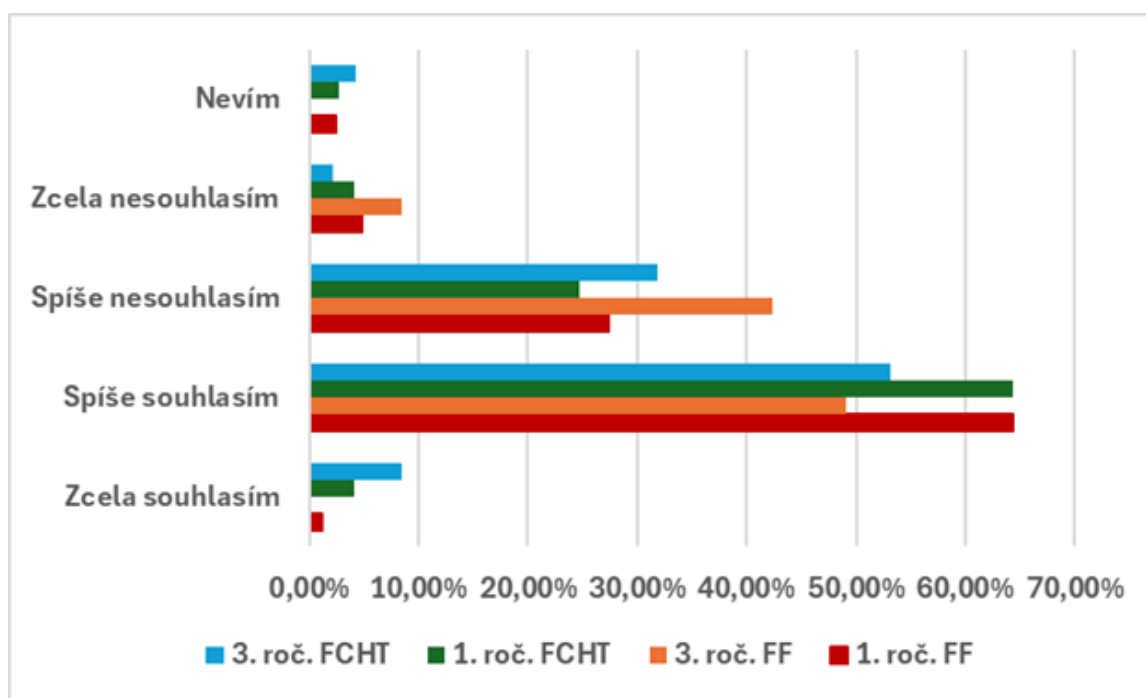
Rozdíl mezi odpověďmi napříč fakultami a ročníky nebyl ani zde nijak výrazný. Zajímavé však může být to, že odpověď „zcela souhlasím“ zvolil z Fakulty filozofické pouze 1 respondent (tedy 0,70 % z celku respondentů z FF) zatímco z Fakulty chemicko-technologické zvolilo tuto možnost celkem 7 osob (tedy 5,83 % z celku respondentů z FCHT). U ostatních možností odpovědi již nedošlo k více výrazným změnám. U obou fakult více než polovina respondentů zvolilo možnost „spíše souhlasím“. U Fakulty filozofické se jednalo o 83 osob (tedy 58,04 % z celku respondentů z FF) a u Fakulty chemicko-technologické se jednalo o 72 osob (tedy 60 % z celku respondentů z FCHT). Významné procento respondentů obou fakult také zvolilo možnost „spíše nesouhlasím“. V případě Fakulty filozofické tuto možnost zvolilo 48 osob (tedy 33,57 % z celku respondentů z FF) a v případě Fakulty chemicko-technologické se pro tuto možnost rozhodlo 33 osob (tedy 27,50 % z celku respondentů z FCHT). Třetí nejčastější odpovědí byla možnost „zcela nesouhlasím“. Z respondentů z FF tuto možnost zvolilo 9 osob (6,29 % z celku respondentů FF) a z FCHT se pro tuto možnost rozhodly 4 osoby (3,33 % z celku respondentů FCHT). U tohoto tvrzení tak lze konstatovat, že většina respondentů obou fakult spíše souhlasí s tím, že častým důsledkem domácího násilí je konzumace alkoholu násilnou osobou.

Odpověď	1. roč. FF	3. roč. FF	1. roč. FCHT	3. roč. FCHT
Zcela souhlasím	1	0	3	4
Spíše souhlasím	54	29	47	25
Spíše nesouhlasím	23	25	18	15
Zcela nesouhlasím	4	5	3	1
Nevím	2	0	2	2
Celkem	84	59	73	47

Tabulka č. 11: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (absolutní hodnoty)

Odpověď	1. roč. FF	3. roč. FF	1. roč. FCHT	3. roč. FCHT
Zcela souhlasím	1,19 %	0 %	4,11 %	8,51 %
Spíše souhlasím	64,29 %	49,15 %	64,38 %	53,19 %
Spíše nesouhlasím	27,38 %	42,37 %	24,66 %	31,91 %
Zcela nesouhlasím	4,76 %	8,47 %	4,11 %	2,13 %
Nevím	2,38 %	0 %	2,74 %	4,26 %
Celkem	100 %	100 %	100 %	100 %

Tabulka č. 12: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (relativní hodnoty)

Graf č. 9: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (relativní hodnoty vychází z tabulky č. 13)

„Je hodně alkoholiků, který se napijou a usnou, a je hodně lidí, který nepijou a jsou agresivní.“

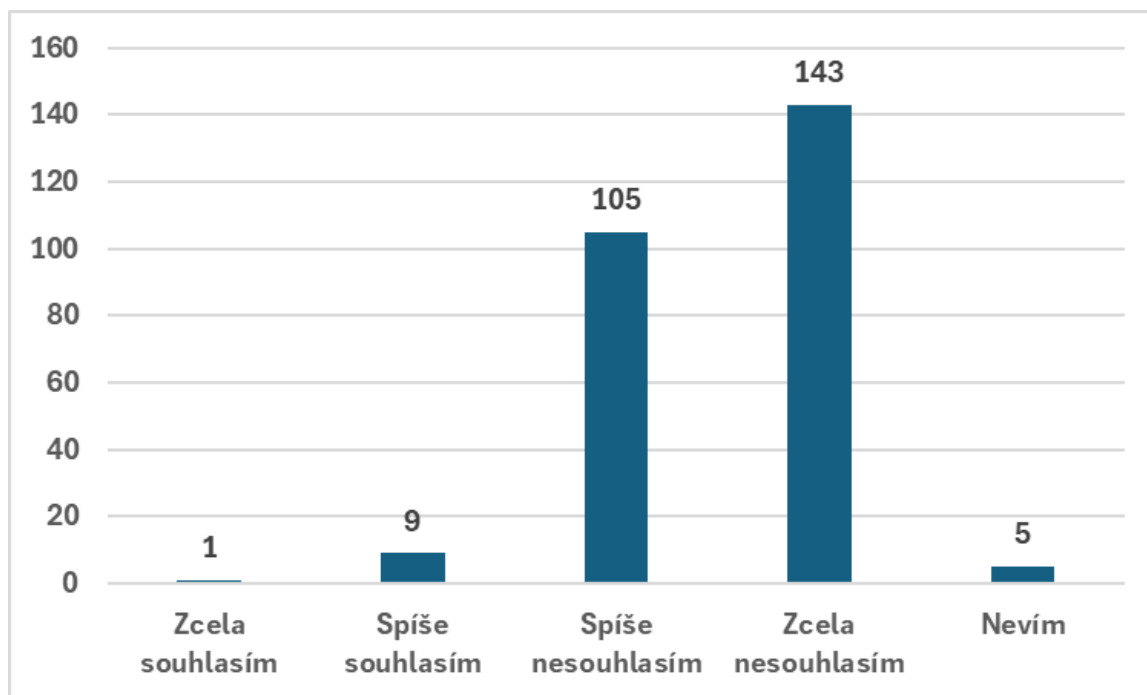
Ani tento stereotyp podle informantky nevychází z pravdivých informací. Ačkoliv alkohol může v případech domácího násilí hrát jistou roli, nemůžeme vinu za násilí svalovat na alkohol, místo pachatele. Významnou roli zde hrají tendence k násilnému chování, kdy alkohol pouze snížil pomyslné hranice člověka, a ten pak jedná bez většího rozmýšlení. Důležitým faktem také je, že existuje mnoho případů, kdy docházelo k domácímu násilí, avšak pachatel alkohol nepožíval.

Položka č. 7: „K domácímu násilí často dochází kvůli tomu, že oběť pachatele vyprovokuje.“

Více než polovina respondentů (143; 54,37 %) zcela nesouhlasila s tímto tvrzením. Významné procento respondentů si však svým názorem nebyla takto jista, a tak se druhou nejčastěji zvolenou možností stala odpověď *„spíše souhlasím“*, kterou zvolilo celkem 105 respondentů (39,92 %). S výrokem souhlasil jen malý počet osob. Zcela s ním souhlasila pouze jedna osoba (tedy 0,38 % z celku) a spíše souhlasilo 9 respondentů (3,42 % z celku). Větší procento respondentů se dokonce rozhodlo pro možnost *„nevím“* (konkrétně 5 osob, tedy 1,90 % z celku), než bylo respondentů, kteří s výrokem spíše souhlasili.

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost
Zcela souhlasím	1	0,38 %
Spíše souhlasím	9	3,42 %
Spíše nesouhlasím	105	39,92 %
Zcela nesouhlasím	143	54,37 %
Nevím	5	1,90 %
Celkem	263	100 %

Tabulka č. 13: Provokace pachatele obětí (odpovědi respondentů celkem)

Graf č. 10: Provokace pachatele obětí (odpovědi respondentů celkem)

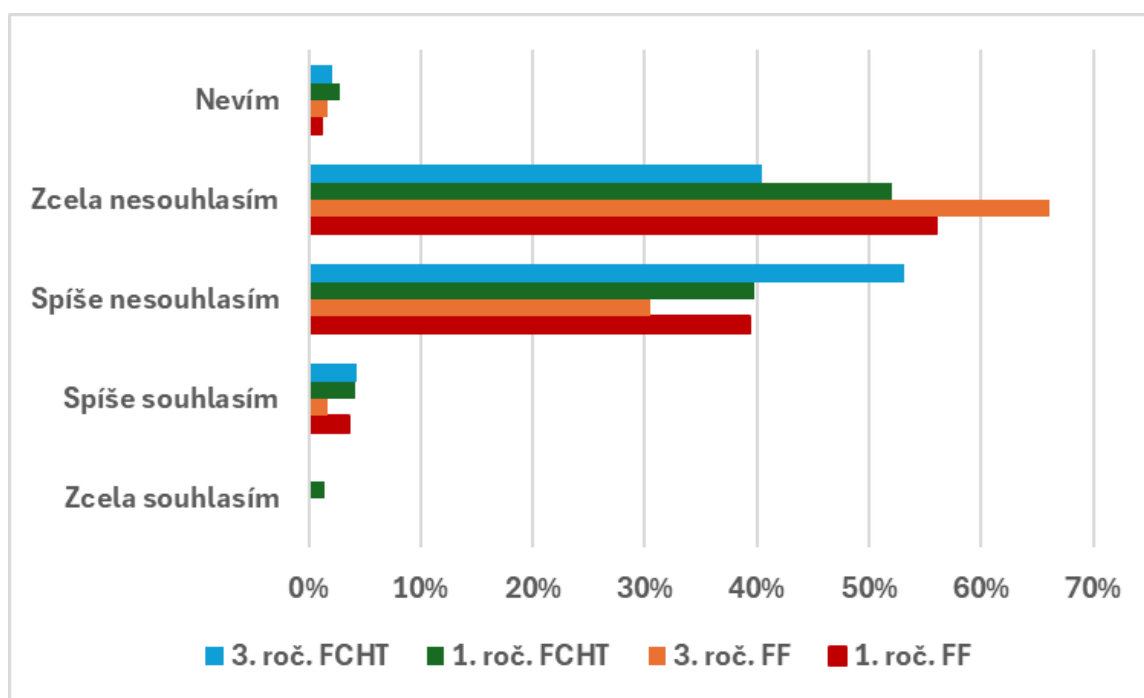
Jediný respondent (tvořící 0,83 % z celku respondentů FCHT), který s tímto výrokem souhlasil, byl studentem 1. ročníku Fakulty chemicko-technologické. Mezi respondenty z 3. ročníku té samé fakulty a ani z Fakulty filozofické se nikdo pro tuto možnost nerozhodl. Nejčastější odpovědí u obou fakult byla možnost „zcela nesouhlasím“. Tuto možnost zvolilo 86 osob z FF (60,14 % z celku respondentů z FF) a 57 osob z FCHT (47,50 % z celku respondentů z FCHT). Je tak zajímavé, že zatímco u respondentů z FF vybrala tuto variantu více než polovina osob, u respondentů z FCHT se jednalo o méně než polovinu. Podstatné procento těchto respondentů totiž zvolilo možnost „spíše nesouhlasím“. Konkrétně se jednalo o 51 osob (35,66 % z celku respondentů FF) a u FCHT dokonce o 54 osob (tedy 45 % z celku respondentů FCHT). Obě možnosti, „spíše nesouhlasím“ a „zcela nesouhlasím“, tak z FCHT tvořily téměř stejný počet respondentů. U odpovědi „spíše souhlasím“ se počet respondentů, kteří tuto možnost zvolili, lišil pouze o jednoho. Konkrétně za Fakultu filozofickou tuto možnost vybrali 4 osoby (2,80 % z celku respondentů z FF) a v případě Fakulty chemicko-technologické s tímto výrokem spíše souhlasilo 5 osob (4,17 % z celku respondentů z FCHT).

Odpověď	1. roč. FF	3. roč. FF	1. roč. FCHT	3. roč. FCHT
Zcela souhlasím	0	0	1	0
Spíše souhlasím	3	1	3	2
Spíše nesouhlasím	33	18	29	25
Zcela nesouhlasím	47	39	38	19
Nevím	1	1	2	1
Celkem	84	59	73	47

Tabulka č. 14: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (absolutní hodnoty)

Odpověď	1. roč. FF	3. roč. FF	1. roč. FCHT	3. roč. FCHT
Zcela souhlasím	0 %	0 %	1,37 %	0 %
Spíše souhlasím	3,57 %	1,69 %	4,11 %	4,26 %
Spíše nesouhlasím	39,29 %	30,51 %	39,73 %	53,19 %
Zcela nesouhlasím	55,95 %	66,10 %	52,05 %	40,43 %
Nevím	1,19 %	1,69 %	2,74 %	2,13 %
Celkem	100 %	100 %	100 %	100 %

Tabulka č. 15: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (relativní hodnoty)

Graf č. 11: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (relativní hodnoty vychází z tabulky č. 16)

„Může (si za to) sama, protože tu skříň zase zavřela jinak, než ji chtěl zavřít on.“

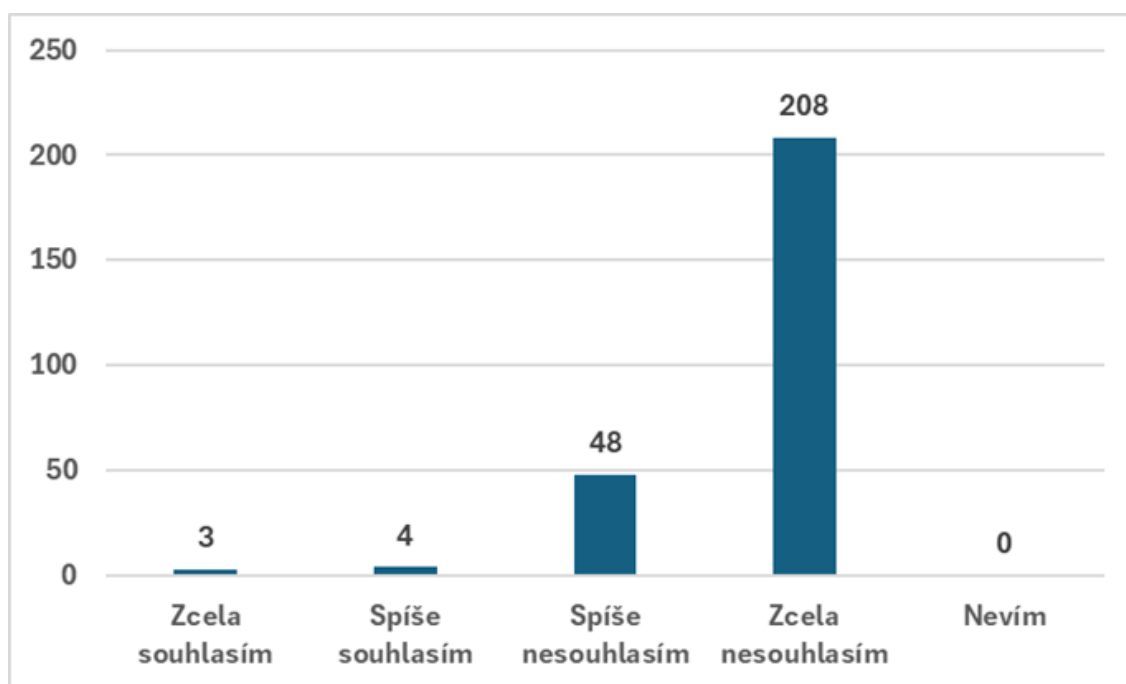
Toto přesvědčení podle informantky panuje spíše mezi oběťmi domácího násilí. Ty pokud byly psychicky týrány, přicházejí (z části nebo zcela) o své sebevědomí, a tak mohou přistoupit k tomu, že za násilné chování jejich partnera mohou ony samy, jelikož se nechovaly podle jeho představ. S tímto tvrzením se tak sama informantka u několika obětí již setkala, avšak nemyslí si, že by takový názor panoval i ve veřejnosti.

Položka č. 8: „Domácí násilí je věcí soukromou, okolí by do toho nemělo nijak zasahovat.“

Nejvíce respondentů (208; 79,9 %) s tímto stereotypním tvrzením zcela nesouhlasí. Druhou nejčastější možností odpovědi byla možnost „spíše nesouhlasím“, kterou zvolilo 48 respondentů (18,25 %). S výrokem souhlasil jen malý počet respondentů. Odpověď „spíše souhlasím“ vybrali 4 respondenti (1,52 %) a zcela souhlasili pouze 3 respondenti (1,14 %).

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost
Zcela souhlasím	3	1,14 %
Spíše souhlasím	4	1,52 %
Spíše nesouhlasím	48	18,25 %
Zcela nesouhlasím	208	79,09 %
Nevím	0	0 %
Celkem	263	100 %

Tabulka č. 16: Vztah veřejnosti k domácímu násilí (odpovědi respondentů celkem)

Graf č. 12: Vztah veřejnosti k domácímu násilí (odpovědi respondentů celkem)

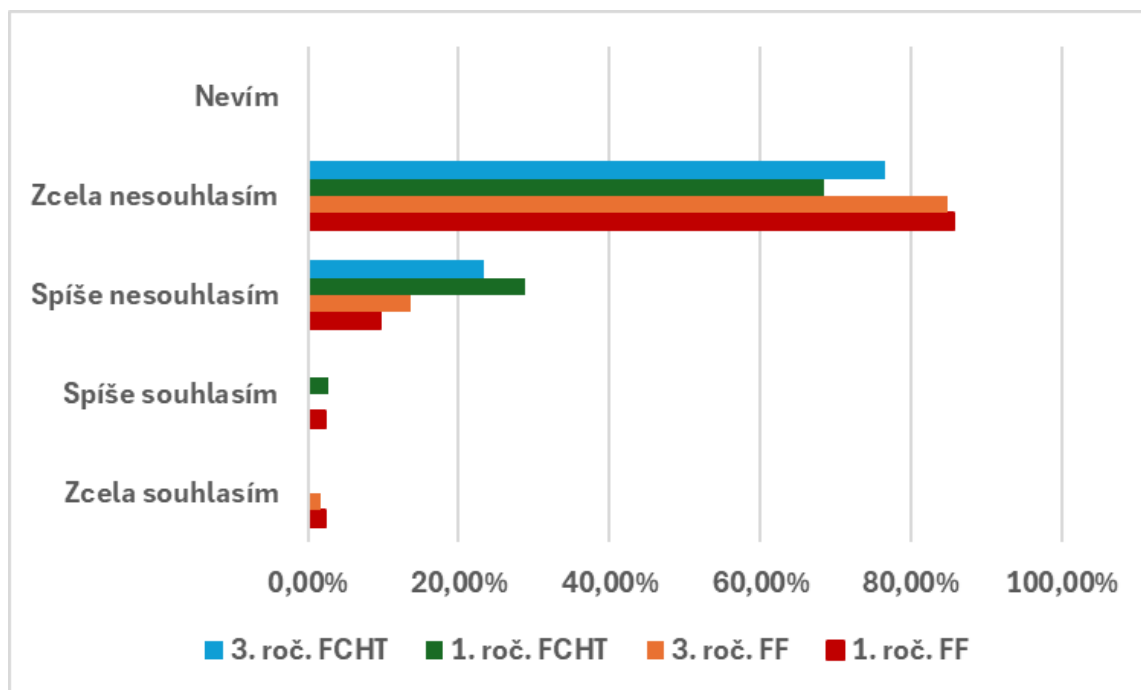
U obou fakult více než polovina respondentů zcela nesouhlasila s tímto výrokem. U Fakulty filozofické se jednalo konkrétně o 122 osob (tedy 85,31 % z celku respondentů z FF) a z Fakulty chemicko-technologické se pro tuto možnost rozhodlo 86 osob (71,67 % z celku respondentů z FCHT). Více respondentů z FCHT (konkrétně 32, tedy 26,67 % z celku respondentů z FCHT) pak zvolilo možnost „spíše nesouhlasím“, než tomu bylo u osob z FF (tuto možnost vybralo 16 lidí, tedy 11,19 % z celku respondentů z FF). Stejný počet respondentů z obou fakult (konkrétně 2 osoby z každé fakulty) vybralo možnost „spíše souhlasím“. U FF tyto dvě osoby tvořili 1,40 % z celku všech respondentů této fakulty a u FCHT tvořily 1,67 % z celku všech respondentů této fakulty. Zajímavostí zde je fakt, že s tímto tvrzením zcela souhlasili pouze respondenti z Fakulty filozofické. Konkrétně se jednalo o 3 osoby (2,10 % z celku respondentů z FF). Jedna osoba z ročníku třetího a zbylé dvě osoby z ročníku prvního. Z Fakulty chemicko-technologické tuto možnost nezvolil žádný respondent.

Odpověď	1. roč. FF	3. roč. FF	1. roč. FCHT	3. roč. FCHT
Zcela souhlasím	2	1	0	0
Spíše souhlasím	2	0	2	0
Spíše nesouhlasím	8	8	21	11
Zcela nesouhlasím	72	50	50	36
Nevím	0	0	0	0
Celkem	84	59	73	47

Tabulka č. 17: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (absolutní hodnoty)

Odpověď	1. roč. FF	3. roč. FF	1. roč. FCHT	3. roč. FCHT
Zcela souhlasím	2,38 %	1,69 %	0 %	0 %
Spíše souhlasím	2,38 %	0 %	2,74 %	0 %
Spíše nesouhlasím	9,52 %	13,56 %	28,77 %	23,40 %
Zcela nesouhlasím	85,71 %	84,75 %	68,49 %	76,60 %
Nevím	0 %	0 %	0 %	0 %
Celkem	100 %	100 %	100 %	100 %

Tabulka č. 18: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (relativní hodnoty)

Graf č. 13: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (relativní hodnoty vychází z tabulky č. 19)

„Pokud oni sami nejsou rozhodnuti to řešit, tak to vyšumí.“

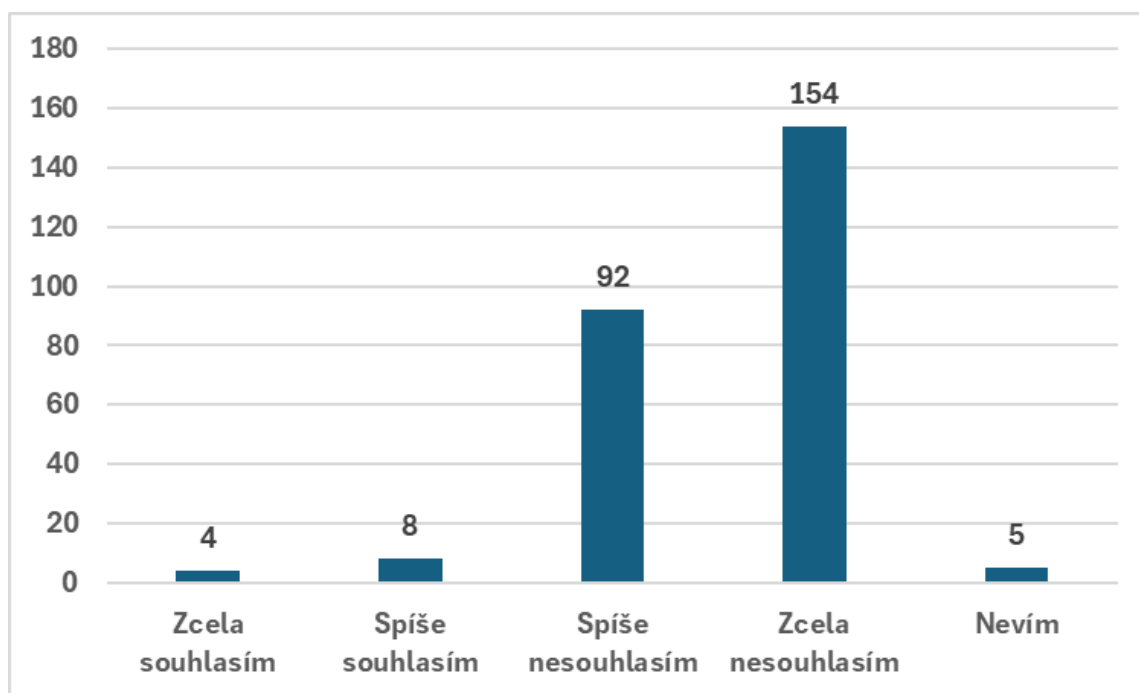
Podle informantky spousta klientů čeká na to, až jejich situaci vyřeší někdo jiný za ně. Pomoc od jiných ale nemůže být účinná, dokud se oni sami nerozhodnou aktivně svou situaci řešit. Je však důležité osobám ohroženým domácím násilím poskytovat potřebnou pomoc a péči a pomoci jim tak uniknout z prostředí, kde dochází k domácímu násilí. Pokud si ale oběť o takovou pomoc neřekne či pokud nebude spolupracovat na nápravě její situace, je možné, že násilí bude přetrvávat a k žádnému pozitivnímu řešení nedojde.

Položka č. 9: „Proč oběť v násilném vztahu zůstává? Kdyby situace oběti vadila, od násilné osoby by odešla.“

Více než polovina respondentů (154; 58,56 %) s tímto tvrzením zcela nesouhlasila. Druhou nejčastěji zvolenou možností bylo „spíše nesouhlasím“, kterou zvolilo 92 respondentů (34,98 %). I zde se k souhlasu přiklánělo jen menší procento respondentů. Zcela s ním souhlasili pouze 4 respondenti (1,52 %) a možnost „spíše souhlasím“ vybralo 8 respondentů (3,04 %).

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost
Zcela souhlasím	4	1,52 %
Spíše souhlasím	8	3,04 %
Spíše nesouhlasím	92	34,98 %
Zcela nesouhlasím	154	58,56 %
Nevím	5	1,90 %
Celkem	263	100 %

Tabulka č. 19: Setrvání v násilném vztahu (odpovědi respondentů celkem)

Graf č. 14: Setrvání v násilném vztahu (odpovědi respondentů celkem)

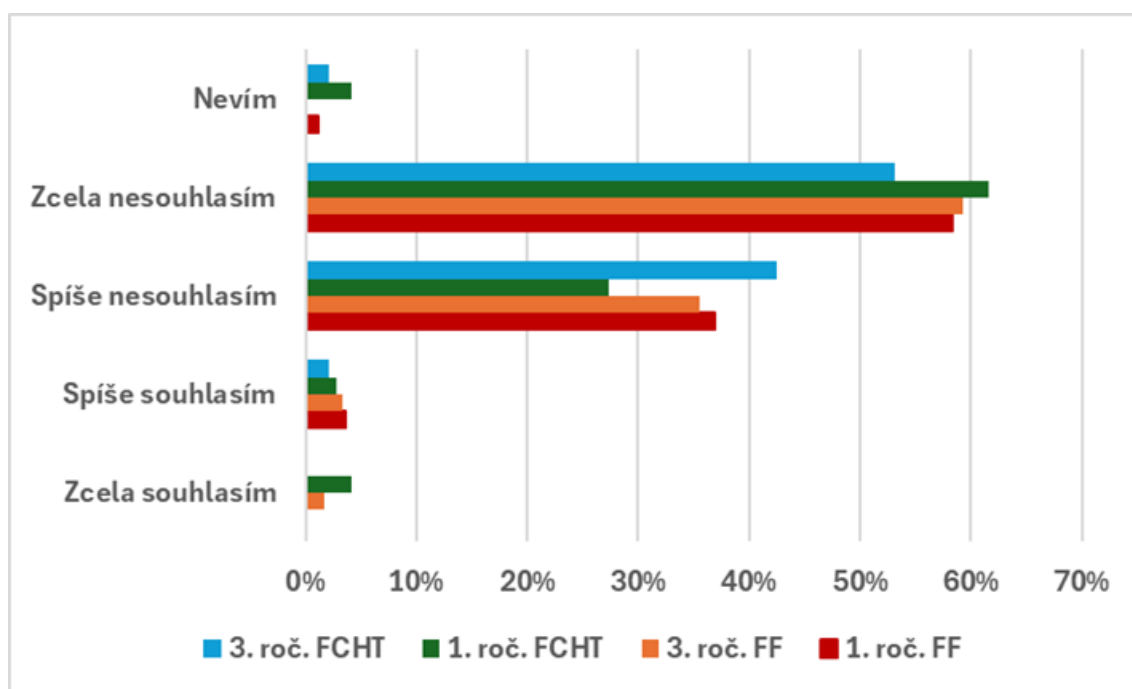
Možnost „zcela nesouhlasím“ zvolilo u obou fakult téměř totožné procento respondentů. U Fakulty filozofické se jednalo o 84 osob (tedy 58,74 % z celku respondentů z FF) a u Fakulty chemicko-technologické se pro tuto možnost rozhodlo 70 osob (58,33 % z celku respondentů FCHT.) Velmi podobné procento respondentů obou fakult zvolilo také možnost „spíše nesouhlasím“. U FF to bylo konkrétně 52 osob (36,36 % z celku respondentů z FF) a u FCHT tuto možnost vybralo 40 osob (33,33 % z celku respondentů z FCHT). K souhlasu opět tihlo jen malé procento respondentů. Možnost „spíše souhlasím“ zvolilo 5 osob z FF (tedy 3,50 % z celku respondentů z FF) a 3 osoby z FCHT (2,50 % z celku respondentů z FCHT). S výrokem zcela souhlasil z FF pouze 1 respondent z třetího ročníku (ten tvořil 0,70 % z celku respondentů z FF) a 3 osoby z prvního ročníku FCHT (ty tvořily 2,50 % z celku respondentů z FCHT).

Odpověď	1. roč. FF	3. roč. FF	1. roč. FCHT	3. roč. FCHT
Zcela souhlasím	0	1	3	0
Spíše souhlasím	3	2	2	1
Spíše nesouhlasím	31	21	20	20
Zcela nesouhlasím	49	35	45	25
Nevím	1	0	3	1
Celkem	84	59	73	47

Tabulka č. 20: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (absolutní hodnoty)

Odpověď	1. roč. FF	3. roč. FF	1. roč. FCHT	3. roč. FCHT
Zcela souhlasím	0 %	1,69 %	4,11 %	0 %
Spíše souhlasím	3,57 %	3,39 %	2,74 %	2,13 %
Spíše nesouhlasím	36,90 %	35,59 %	27,40 %	42,55 %
Zcela nesouhlasím	58,33 %	59,32 %	61,64 %	53,19 %
Nevím	1,19 %	0 %	4,11 %	2,13 %
Celkem	100 %	100 %	100 %	100 %

Tabulka č. 21: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (relativní hodnoty)

Graf č. 15: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (relativní hodnoty vychází z tabulky č. 22)

„Je (to) jejich rozhodnutí a my to s respektem přijímáme.“

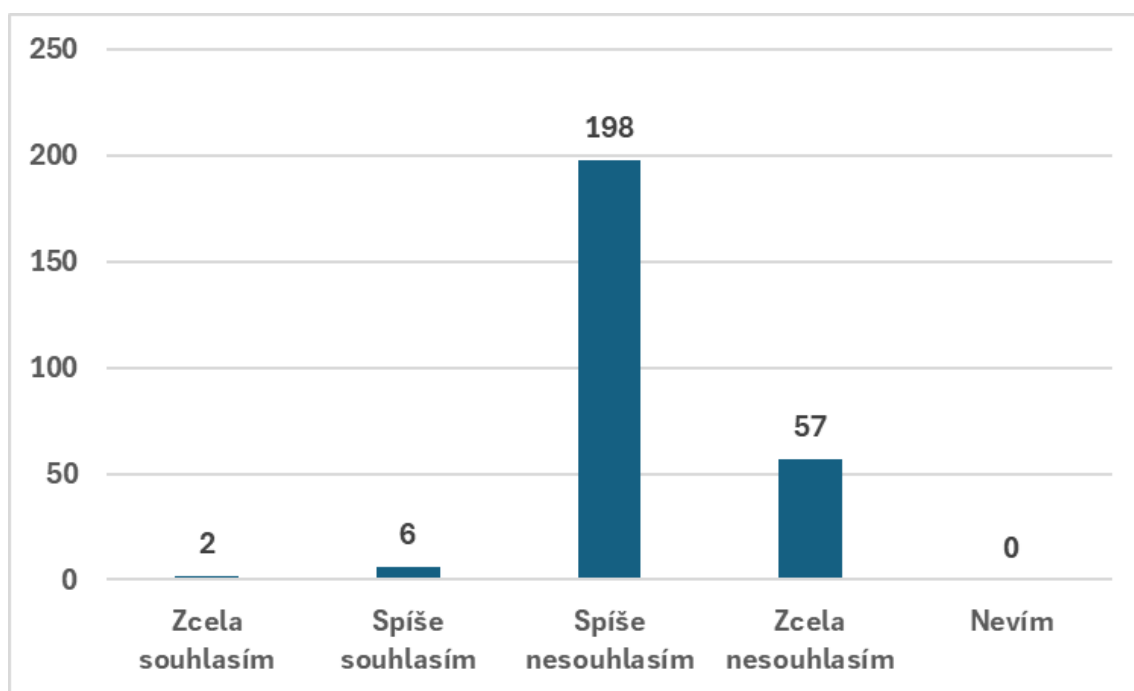
Důvodů, proč oběť násilný vztah neopustí, je mnoho. Informantka se několikrát sama setkala s tím, že oběti nechtěly násilného partnera opustit například kvůli tomu, že byl pro děti dobrým otcem a choval se k nim dobře či kvůli tomu, že by zároveň musely opustit i jejich vysněný dům, který společně vybudovali, nebo kvůli nedostatku financí. Na první pohled se nám může zdát útek z takového vztahu jasný, avšak jeho realizace tak jednoduchá není. To, zda v násilném vztahu oběť setrvá je pouze jejich rozhodnutí a je nutné ho respektovat.

Položka č. 10: „Oběť si násilnou osobu vybrala za partnera sama, věděla tak, do čeho jde.“

Největší počet respondentů (198; 75,29 %) zvolil možnost *„spíše nesouhlasím“*. Většina respondentů tak odmítá jakousi spoluvinu oběti na její tíživé situaci, kdy dochází k domácímu násilí rukou jejího partnera. S výrokem zcela nesouhlasilo celkem 57 osob (tedy 21,67 % ze všech respondentů). 6 osob (2,28 %) zvolilo možnost *„spíše souhlasím“* a pouze 2 osoby (0,76 %) s tímto stereotypním tvrzením zcela souhlasily.

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost
Zcela souhlasím	2	0,76 %
Spíše souhlasím	6	2,28 %
Spíše nesouhlasím	198	75,29 %
Zcela nesouhlasím	57	21,67 %
Nevím	0	0 %
Celkem	263	100 %

Tabulka č. 22: Vliv výběru partnera obětí (odpovědi respondentů celkem)

Graf č. 16: Vliv výběru partnera obětí (odpovědi respondentů celkem)

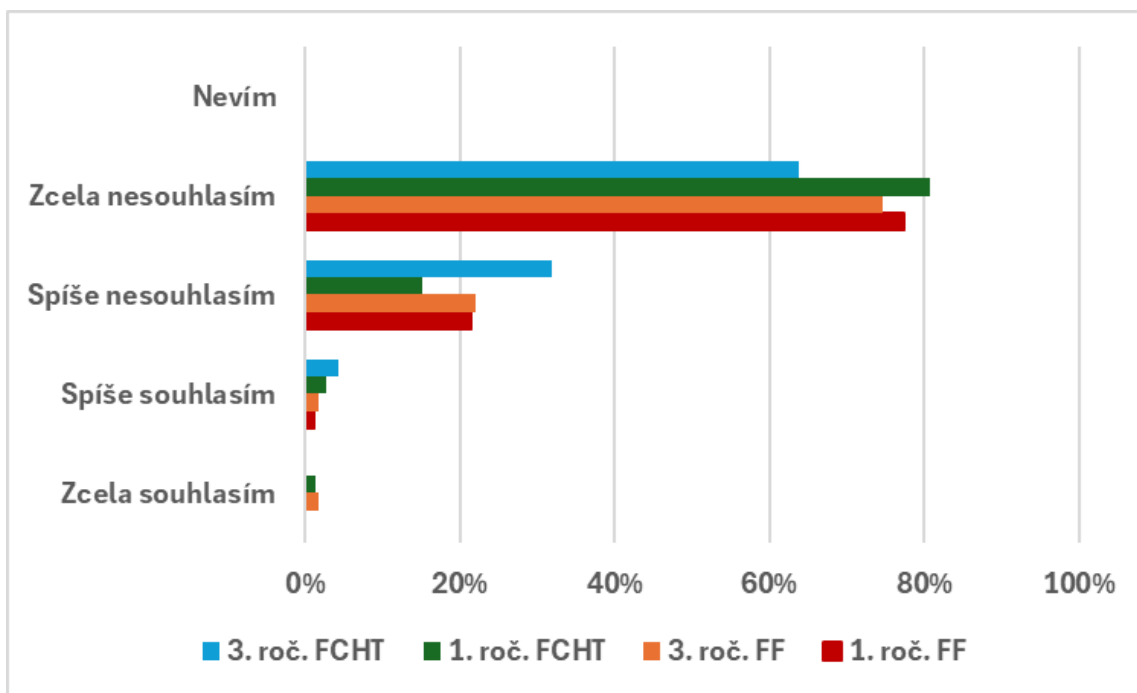
U tohoto stereotypního tvrzení byly odpovědi respondentů obou fakult velmi podobné. S výrokem zcela nesouhlasilo 109 osob z Fakulty filozofické (tedy 76,22 % z celku respondentů z FF) a 89 osob z Fakulty chemicko-technologické (74,17 % z celku respondentů z FCHT). Možnost „spíše nesouhlasím“ zvolilo 31 osob z FF (21,68 % z celku respondentů z FF) a 26 osob z FCHT (tedy 21,67 % z celku respondentů z FCHT). I zde tíhlo k souhlasu pouze minimum respondentů. S výrokem zcela souhlasily pouze dvě osoby, a to 1 respondent z třetího ročníku FF (ten tvořil 0,70 % z celku respondentů z FF) a 1 respondent z prvního ročníku FCHT (ten tvořil 0,83 % z celku respondentů z FCHT). Pro možnost „spíše souhlasím“ se rozhodly pouze 2 osoby z FF (1,40 % z celku respondentů z FF) a 4 osoby z FCHT (tedy 3,33 % z celku respondentů z FCHT).

Odpověď	1. roč. FF	3. roč. FF	1. roč. FCHT	3. roč. FCHT
Zcela souhlasím	0	1	1	0
Spíše souhlasím	1	1	2	2
Spíše nesouhlasím	18	13	11	15
Zcela nesouhlasím	65	44	59	30
Nevím	0	0	0	0
Celkem	84	59	73	47

Tabulka č. 23: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (absolutní hodnoty)

Odpověď	1. roč. FF	3. roč. FF	1. roč. FCHT	3. roč. FCHT
Zcela souhlasím	0 %	1,69 %	1,37 %	0 %
Spíše souhlasím	1,19 %	1,69 %	2,74 %	4,26 %
Spíše nesouhlasím	21,43 %	22,03 %	15,07 %	31,91 %
Zcela nesouhlasím	77,38 %	74,58 %	80,82 %	63,83 %
Nevím	0 %	0 %	0 %	0 %
Celkem	100 %	100 %	100 %	100 %

Tabulka č. 24: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (relativní hodnoty)

Graf č. 17: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (relativní hodnoty vychází z tabulky č. 25)

„Drtivá většina obětí domácího násilí v partnerských vztazích zažila domácí násilí ve svých primárních rodinách.“

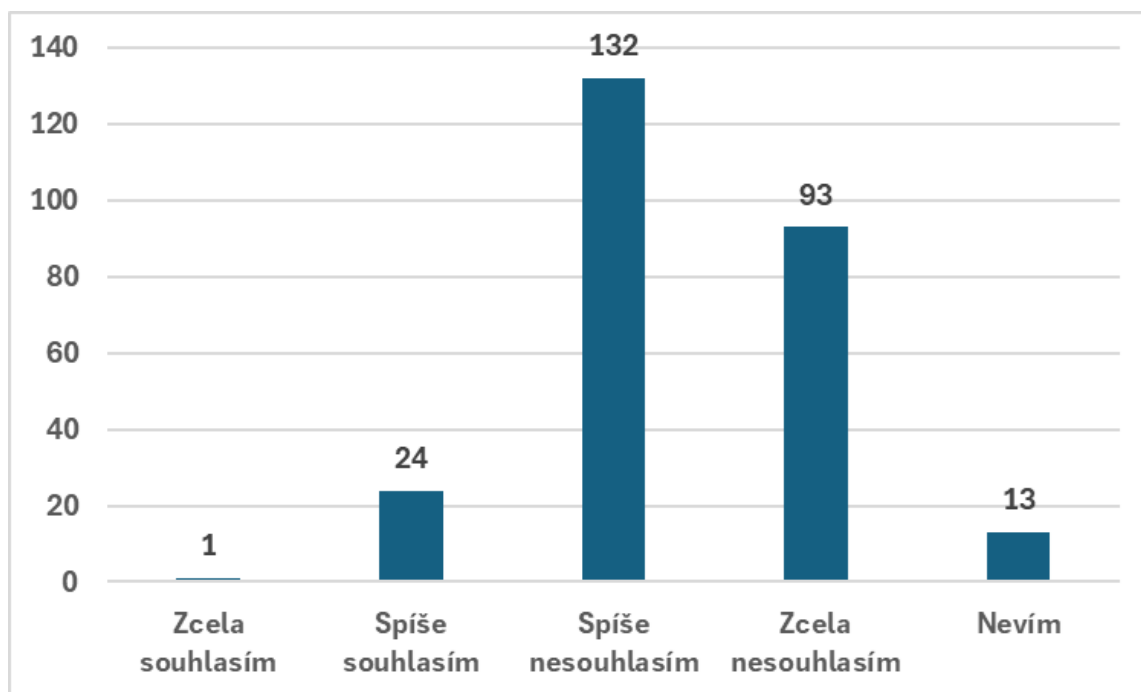
Tolerance oběti vůči násilnému chování partnera může být silně ovlivněna tím, že se s domácím násilím setkala již ve své primární rodině, například mezi svými rodiči. Pokud poté sama oběť dostane pohlavek od svého partnera, může vůči tomu být více tolerantní, jelikož to samé zažívala v jejím dětství například její matka nebo přímo ona sama. Oběť pak může v této situaci vidět pouhé pokračování toho, v čem žila kdysi. Je však také nutno říci, že násilné tendence partnera se nemusí ve vztahu projevit ihned.

Položka č. 11: „Při domácím násilí se často nejedná o násilí, ale o hádky.“

Polovina respondentů (132; 50,19 %) zvolila možnost „spíše nesouhlasím“. U těchto osob tak muselo dojít k jistým pochybnostem. S tvrzením zcela nesouhlasilo 93 respondentů (35,36 %). Počet respondentů, kteří tíhli k souhlasu s tímto výrokem byl znatelně vyšší, než u většiny ostatních tvrzení, avšak ne nejvyšší. Pro možnost „spíše souhlasím“ se totiž rozhodlo celkem 24 osob (9,13 %). S výrokem však zcela souhlasil pouze 1 respondent (0,38 %). Poměrně velký počet respondentů (13; 5 %) zvolil možnost „nevím“. Zůstává však otázkou, zda tak činili kvůli nedostatečnému ponětí o domácím násilí či kvůli nepochopení samotného stereotypního tvrzení.

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost
Zcela souhlasím	1	0,38 %
Spíše souhlasím	24	9,13 %
Spíše nesouhlasím	132	50,19 %
Zcela nesouhlasím	93	35,36 %
Nevím	13	5 %
Celkem	263	100 %

Tabulka č. 25: Forma domácího násilí (odpovědi respondentů celkem)

Graf č. 18: Forma domácího násilí (odpovědi respondentů celkem)

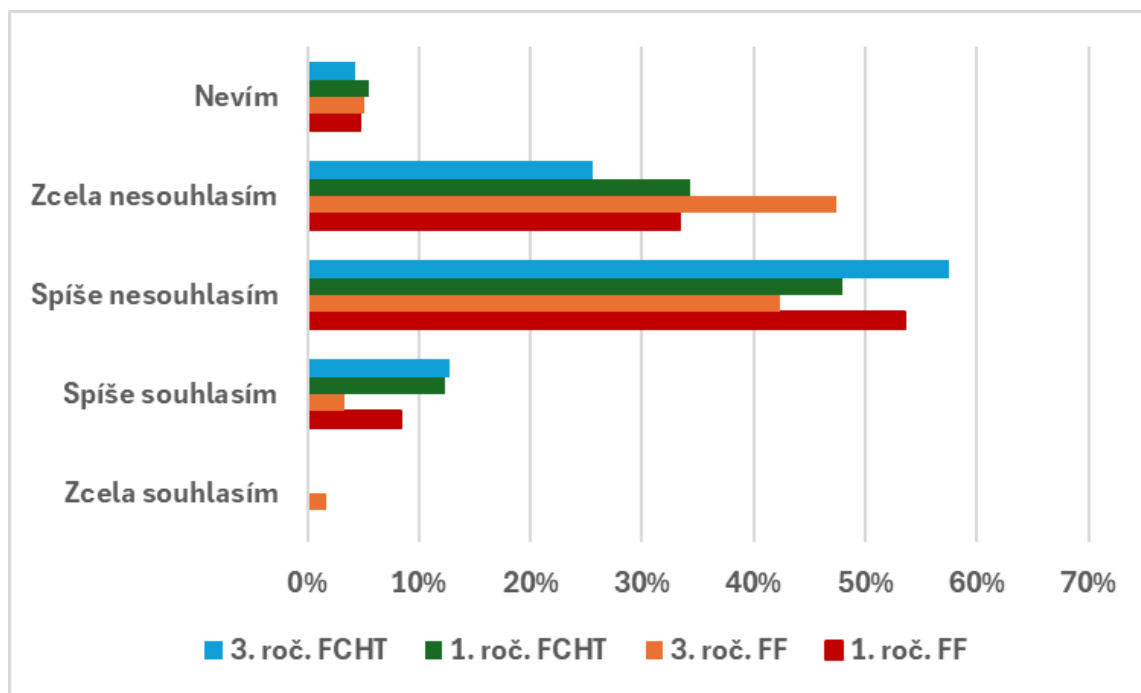
U obou fakult byla nejčastěji zvolenou možností odpovědi možnost „spíše nesouhlasím“. Z Fakulty filozofické se pro tuto možnost rozhodlo 70 osob (48,95 % z celku respondentů z FF) a z Fakulty chemicko-technologické se takto vyjádřilo 62 osob (51,67 % z celku respondentů z FCHT). S výrokem zcela nesouhlasilo 56 osob z FF (39,16 % z celku respondentů z FF) a 37 osob z FCHT (30,83 % z celku respondentů z FCHT). Opět tak došlo k tomu, že respondenti, kteří se přikláněli k souhlasu s tímto stereotypním tvrzením, byli v menšině. Možnost „spíše nesouhlasím“ vybralo 9 studentů FF (6,29 % z celku z respondentů FF) a 15 studentů FCHT (12,50 % z celku respondentů z FCHT). Zcela souhlasil s tvrzením pouze respondent z třetího ročníku FF (0,70 % z celku respondentů z FF).

Odpověď	1. roč. FF	3. roč. FF	1. roč. FCHT	3. roč. FCHT
Zcela souhlasím	0	1	0	0
Spíše souhlasím	7	2	9	6
Spíše nesouhlasím	45	25	35	27
Zcela nesouhlasím	28	28	25	12
Nevím	4	3	4	2
Celkem	84	59	73	47

Tabulka č. 26: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (absolutní hodnoty)

Odpověď	1. roč. FF	3. roč. FF	1. roč. FCHT	3. roč. FCHT
Zcela souhlasím	0 %	1,69 %	0 %	0 %
Spíše souhlasím	8,33 %	3,39 %	12,33 %	12,77 %
Spíše nesouhlasím	53,57 %	42,37 %	47,95 %	57,45 %
Zcela nesouhlasím	33,33 %	47,46 %	34,25 %	25,53 %
Nevím	4,76 %	5,08 %	5,48 %	4,26 %
Celkem	100 %	100 %	100 %	100 %

Tabulka č. 27: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (relativní hodnoty)

Graf č. 19: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (relativní hodnoty vychází z tabulky č. 28)

„Každý to má jinak nastavený.“

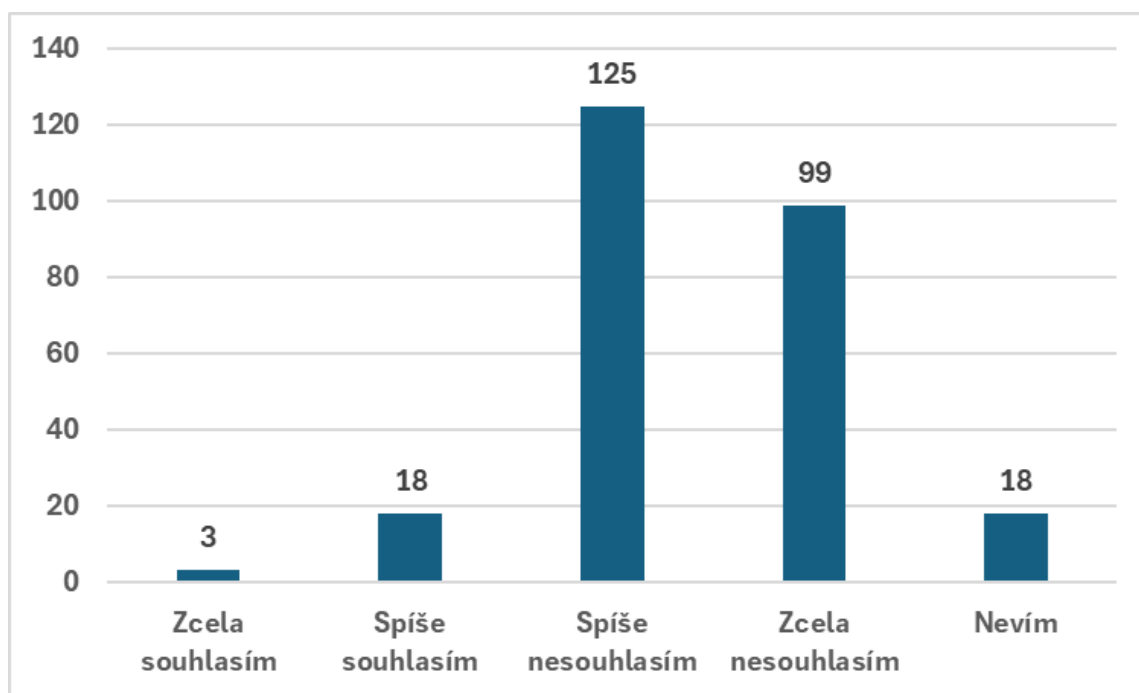
To, co jeden vidí jako domácí násilí, druhý může vidět jen jako hádku. Informantka se sama setkala s případy, kdy například v Pardubickém intervenčním centru vyhledala pomoc osoba po dlouhodobě probíhajícím vážném domácím násilím, avšak sama svou situaci nepovažovala za závažnou a naopak kdy vyhledala pomoc osoba, která se cítila jako oběť domácího násilí na základě toho, že jí partner kvůli miminku nechtěl dovolit docházet na vzdělávací lekce. I když ve vztahu nedochází přímo k fyzickému násilí, i tak se může jednat o domácí násilí. Informantka také sama považuje psychické násilí za často daleko horší, jelikož jeho následky (a ani psychické násilí samotné) nemusí nikdy skončit.

Položka č. 12: „Domácí násilí se týká jen několika málo rodin, jedná se pouze o výjimky.“

Nejvíce respondentů (125; 47,53 %) zvolilo možnost „spíše nesouhlasím“. Významné procento respondentů (99; 37,64 %) s tímto výrokem zcela nesouhlasilo. I u tohoto tvrzení tak lze konstatovat, že většina respondentů se přiklání k nesouhlasu a naopak si uvědomují rozsáhlost tohoto společenského problému. Zajímavostí je, že stejný počet respondentů zvolilo možnost „spíše souhlasím“ a „nevím“ (u obou možností se jednalo o 18 respondentů, tedy 6,84 % z celku). Zcela souhlasily pouze 3 osoby (1,14 %).

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost
Zcela souhlasím	3	1,14 %
Spíše souhlasím	18	6,84 %
Spíše nesouhlasím	125	47,53 %
Zcela nesouhlasím	99	37,64 %
Nevím	18	6,84 %
Celkem	263	100 %

Tabulka č. 28: Rozsáhlost domácího násilí (odpovědi respondentů celkem)

Graf č. 20: Rozsáhlost domácího násilí (odpovědi respondentů celkem)

Polovina respondentů z Fakulty filozofické (73; 51,05 % z celku respondentů z FF) zvolila možnost „spíše nesouhlasím“. V případě Fakulty chemicko-technologické tuto možnost vybralo 52 osob (tedy 43,33 % z celku respondentů z FCHT). U obou fakult se tak jednalo o nejčastěji zvolenou možnost. Vysoké procento respondentů však zvolilo možnost „zcela nesouhlasím“ a tak i zde byli respondenti, kteří se přiklíněli k souhlasu s tímto tvrzením, v podstatné menšině. Zcela nesouhlasilo konkrétně 57 osob z FF (39,86 % z celku respondentů z FF) a 42 osob z FCHT (35 % z celku respondentů z FCHT). Pro možnost „spíše souhlasím“ se rozhodlo 7 osob z FF (4,90 % z celku respondentů z FF) a 11 osob z FCHT (tedy 9,17 % z celku respondentů z FCHT). S výrokem zcela souhlasil pouze 1 respondent z třetího ročníku FF (0,70 % z celku respondentů z FF) a 2 respondenti z FCHT (1,67 % z celku respondentů z FCHT), z čehož jeden navštěvoval první ročník a druhý třetí ročník. Poměrně vysoký počet

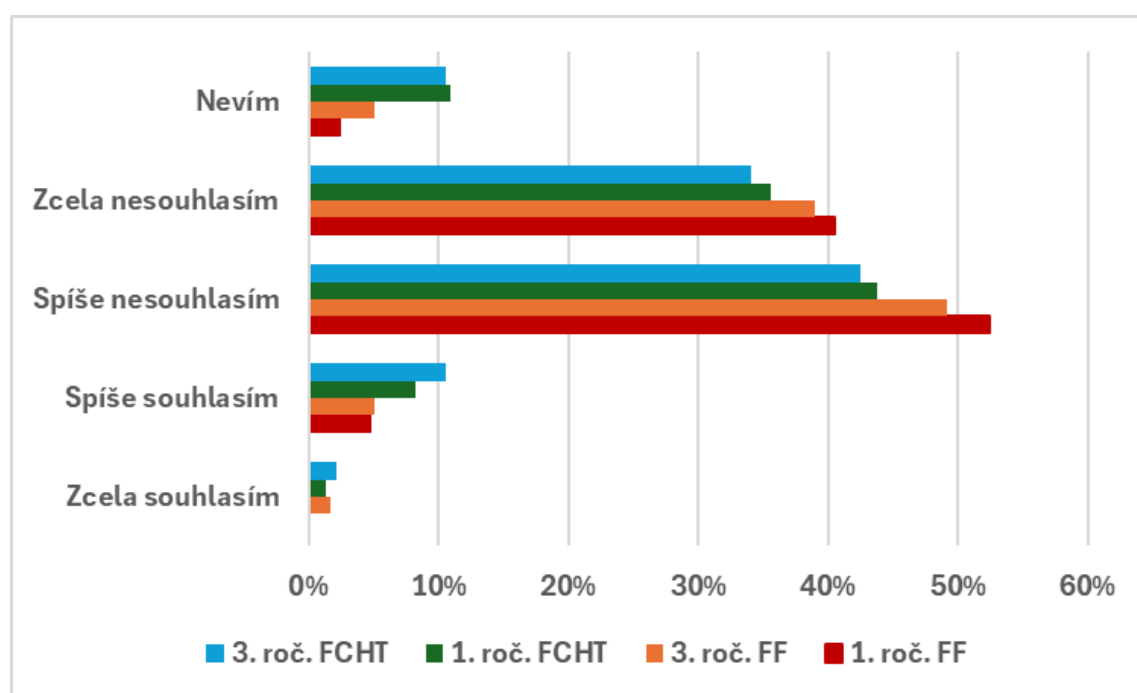
respondentů, kteří zvolili možnost „nevím“ můžeme spíše vysvětlit špatným povědomím o rozsáhlosti tohoto fenoménu, než nepochopením tvrzení samotného.

Odpověď	1. roč. FF	3. roč. FF	1. roč. FCHT	3. roč. FCHT
Zcela souhlasím	0	1	1	1
Spíše souhlasím	4	3	6	5
Spíše nesouhlasím	44	29	32	20
Zcela nesouhlasím	34	23	26	16
Nevím	2	3	8	5
Celkem	84	59	73	47

Tabulka č. 29: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (absolutní hodnoty)

Odpověď	1. roč. FF	3. roč. FF	1. roč. FCHT	3. roč. FCHT
Zcela souhlasím	0 %	1,69 %	1,37 %	2,13 %
Spíše souhlasím	4,76 %	5,08 %	8,22 %	10,64 %
Spíše nesouhlasím	52,38 %	49,15 %	43,84 %	42,55 %
Zcela nesouhlasím	40,48 %	38,98 %	35,62 %	34,04 %
Nevím	2,38 %	5,08 %	10,96 %	10,64 %
Celkem	100 %	100 %	100 %	100 %

Tabulka č. 30: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (relativní hodnoty)

Graf č. 21: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (relativní hodnoty vychází z tabulky č. 31)

„Nemyslím si, že by to bylo několik málo rodin, ale zas určitě to není každá rodina.“

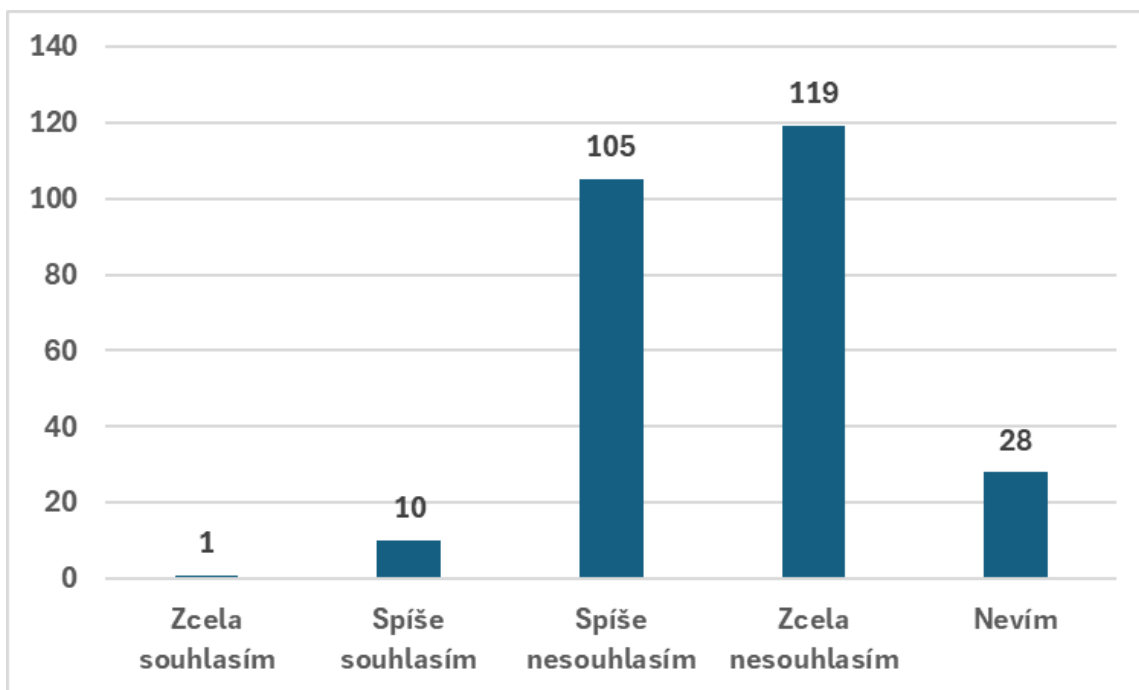
Každý statistický výzkum týkající se počtu obětí domácího násilí uvádí odlišný počet. Informantka tak nedokáže odhadnout rozsáhlost tohoto fenoménu a do jaké míry tyto statistické údaje odpovídají realitě, avšak věří, že to není věcí pouze několika málo rodin. Na druhou stranu si však myslí, že se nejedná o každou rodinu. Ze své zkušenosti může za rok 2023 potvrdit jen přibližně 315 klientů, kteří navštívili jejich Intervenční centrum.

Položka č. 13: „Oběť si často domácí násilí vymýšlí, aby získala výhody u rozvodového řízení.“

Počet respondentů, kteří zvolili možnost „spíše nesouhlasím“ byl velmi podobný počtu těch, kteří vybrali možnost „zcela nesouhlasím“. O něco více osob (konkrétně 119, tedy 45,25 % z celku) však s tímto tvrzením zcela nesouhlasila. Pro možnost „spíše nesouhlasím“ se pak rozhodlo 105 respondentů (39,92 %). Znovu tak došlo k výsledku, že většina respondentů s tvrzením více či méně nesouhlasí. Zcela souhlasil pouze jeden respondent (ten tvořil 0,38 % z celku). Možnost „spíše souhlasím“ zvolilo 10 respondentů (3,80 %). V porovnání se všemi ostatními stereotypními tvrzení, u tohoto výroku došlo k největšímu počtu respondentů (28; 10,65 %), kteří vybrali možnost „nevím“. Dokonce se jednalo o číslo vyšší, než byl součet respondentů, kteří zvolili možnost „zcela souhlasím“ a „spíše souhlasím“. Vysoký počet lze opět vysvětlit nedostatečným povědomím o tomto fenoménu.

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost
Zcela souhlasím	1	0,38 %
Spíše souhlasím	10	3,80 %
Spíše nesouhlasím	105	39,92 %
Zcela nesouhlasím	119	45,25 %
Nevím	28	10,65 %
Celkem	263	100 %

Tabulka č. 31: Domácí násilí a rozvodové řízení (odpovědi respondentů celkem)

Graf č. 22: Domácí násilí a rozvodové řízení (odpovědi respondentů celkem)

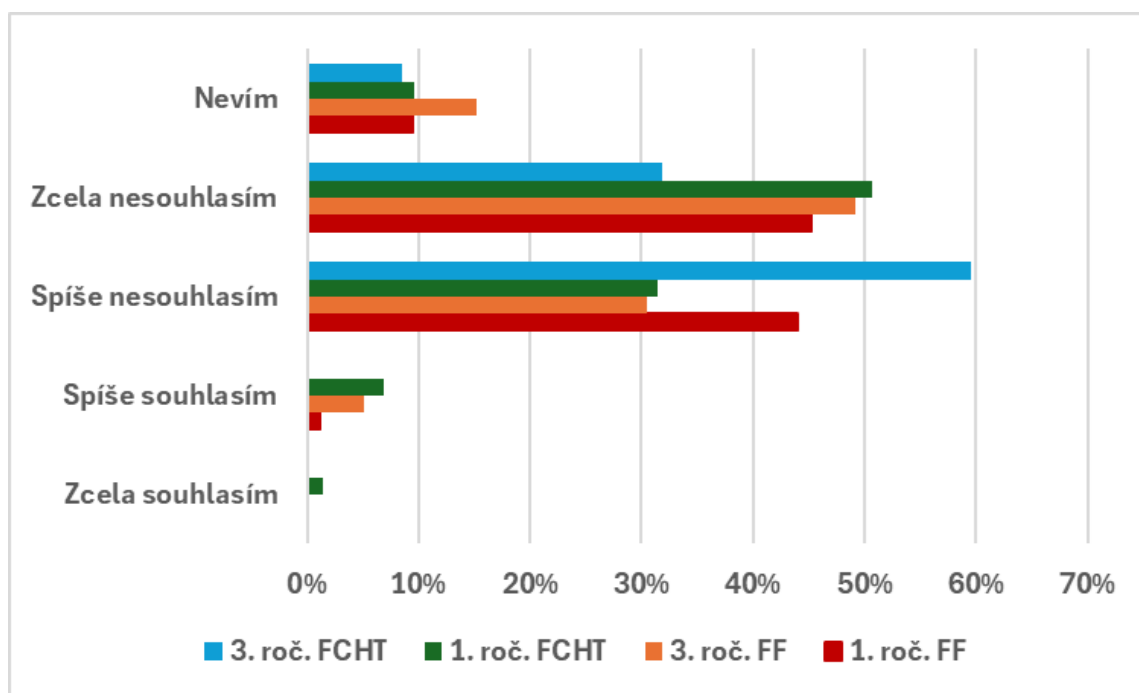
Nejčastěji zvolenou možností respondenty byla možnost „zcela nesouhlasím“. Tuto možnost zvolilo z FF 67 osob (46,85 % z celku respondentů z FF) a z FCHT 52 osob (tedy 43,33 % z celku respondentů z FCHT). Velmi podobný počet respondentů pak zvolil možnost „spíše nesouhlasím“, kdy z FF tuto možnost vybralo 55 osob (38,46 % z celku respondentů FF) a u FCHT se k této možnosti přihlásilo dokonce jen o jednoho respondenta méně, než k možnosti předchozí, tedy celkem 51 respondentů (42,50 % z celku respondentů z FCHT). Respondenti, kteří se přikláněli k souhlasu s tímto výrokem byli opět v menšině. Možnost „spíše souhlasím“ zvolili z FF 4 osoby (2,80 % z celku respondentů z FF) a z FCHT 5 osob (4,17 % z celku respondentů z FCHT). Jediný respondent (0,83 % z celku respondentů z FCHT), který s tvrzením zcela souhlasil, pocházel z prvního ročníku FCHT.

Odpověď	1. roč. FF	3. roč. FF	1. roč. FCHT	3. roč. FCHT
Zcela souhlasím	0	0	1	0
Spíše souhlasím	1	3	5	0
Spíše nesouhlasím	37	18	23	28
Zcela nesouhlasím	38	29	37	15
Nevím	8	9	7	4
Celkem	84	59	73	47

Tabulka č. 32: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (absolutní hodnoty)

Odpověď	1. roč. FF	3. roč. FF	1. roč. FCHT	3. roč. FCHT
Zcela souhlasím	0 %	0 %	1,37 %	0 %
Spíše souhlasím	1,19 %	5,08 %	6,85 %	0 %
Spíše nesouhlasím	44,05 %	30,51 %	31,51 %	59,57 %
Zcela nesouhlasím	45,24 %	49,15 %	50,68 %	31,91 %
Nevím	9,52 %	15,25 %	9,59 %	8,51 %
Celkem	100 %	100 %	100 %	100 %

Tabulka č. 33: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (relativní hodnoty)

Graf č. 23: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (relativní hodnoty vychází z tabulky č. 34)

„Za celou dobu (od roku 2009), co tady (v Intervenčním centru) jsem, si vybavuji jeden jedinej případ.“

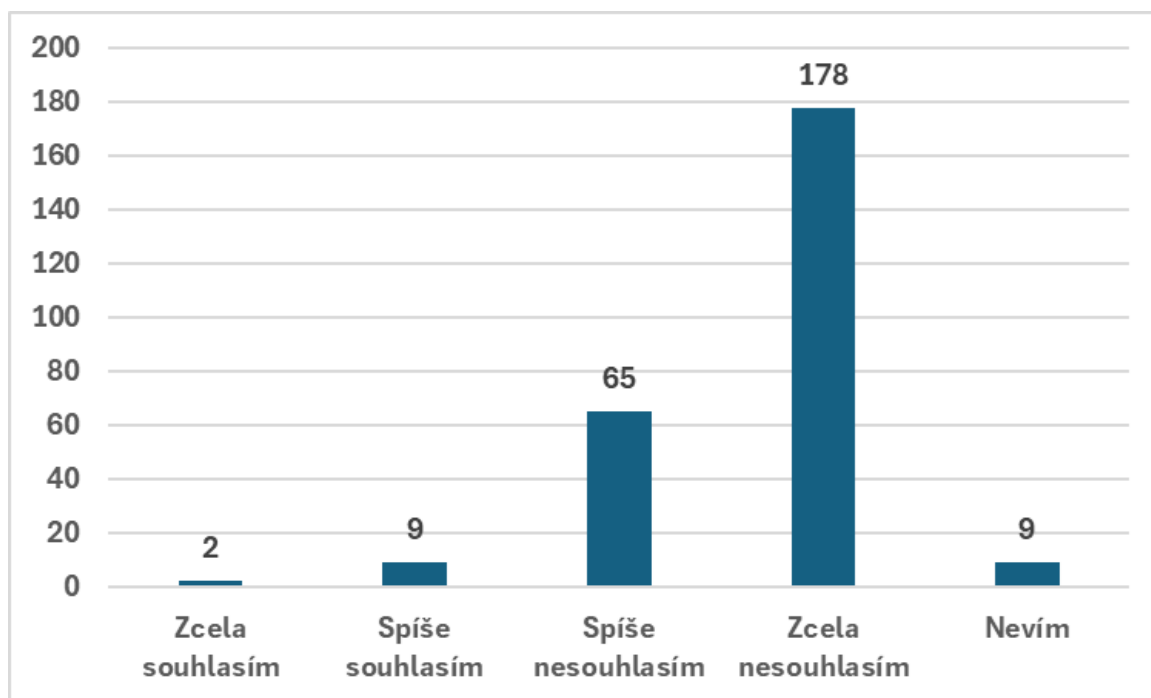
To, zda si domácí násilí osoba náhodou nevymýšlí, aby později získala nějaké výhody u rozvodového řízení je při vykazování osoby zkoumáno policií. Informantka se sama setkala pouze s jedním případem, kdy partnerka takto jednala již se svým bývalým partnerem a když se o to samé pokusila i s dalším partnerem, soud ji uznal v tomto případě vinnou a musela tak zaplatit veškeré soudní náklady. Zároveň pokud pachatel není násilný přímo vůči dětem, soud prý k domácímu násilí při rozvodovém řízení tolik nepřihlíží. Tuto skutečnost by však měla změnit připravovaná novela.

Položka č. 14: „V mnoha případech domácího násilí je násilná osoba pouze přehlčena stresem, tak ji jen ujela ruka.“

Více než polovina respondentů (178; 67,68 %) s tímto stereotypním tvrzením zcela nesouhlasila. Druhou nejčastěji zvolenou možností byla možnost „spíše nesouhlasím“. Pro tu se rozhodlo celkem 65 respondentů (24,71 %). Stejný počet respondentů (9; 3,42 %) pak zvolilo možnost „spíše souhlasím“ a „nevím“. S výrokem zcela souhlasili pouze 2 respondenti (0,76 %). Opět tak došlo k tomu, že respondentů, kteří se přikláněli k souhlasu, bylo výrazně méně, než těch, kteří v různé míře nesouhlasili.

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost
Zcela souhlasím	2	0,76 %
Spíše souhlasím	9	3,42 %
Spíše nesouhlasím	65	24,71 %
Zcela nesouhlasím	178	67,68 %
Nevím	9	3,42 %
Celkem	263	100 %

Tabulka č. 34: Stres jako důvod k násilí (odpovědi respondentů celkem)

Graf č. 24: Stres jako důvod k násilí (odpovědi respondentů celkem)

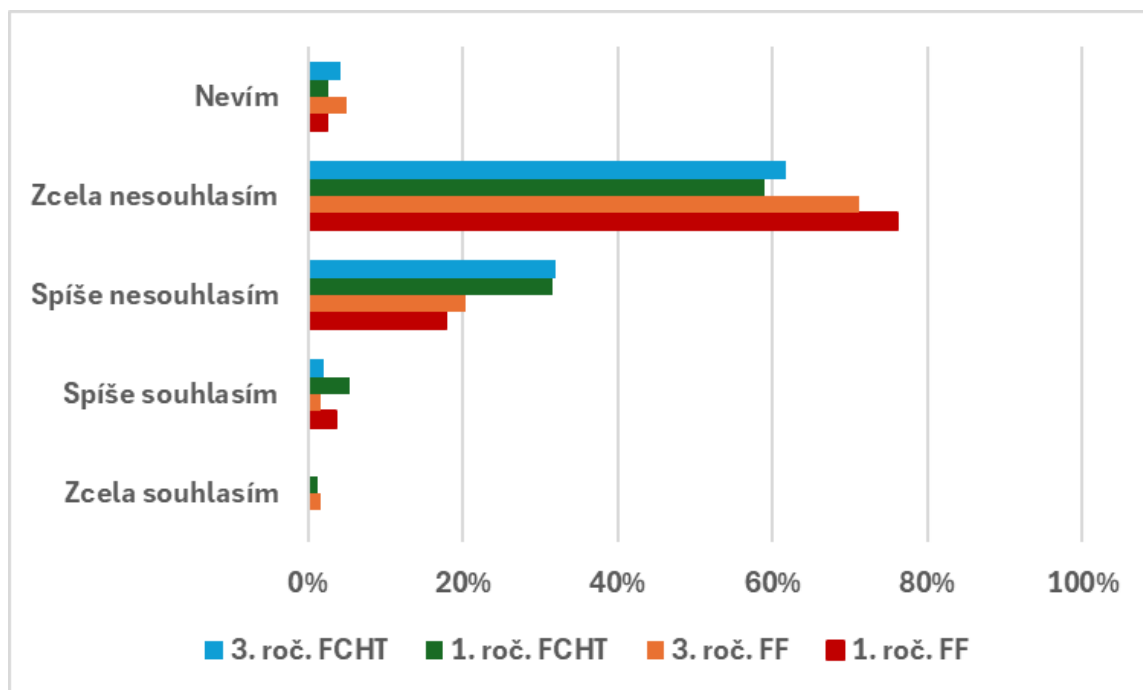
Napříč oběma fakultami a ročníky respondenti nejčastěji s tímto tvrzením zcela nesouhlasili. Z FF se jednalo konkrétně o 106 osob (tedy 74,13 % z celku respondentů z FF) a z FCHT tuto možnost zvolilo 72 osob (60 % z celku respondentů z FCHT). U FF se podstatně méně respondentů rozhodlo pro možnost „spíše nesouhlasím“, konkrétně 27 osob (18,88 % z celku respondentů z FF) zatímco u FCHT procentuální rozdíl mezi těmito dvěma možnostmi nebyl tak výrazný. Tuto možnost vybralo celkem 38 osob z FCHT (tedy 31,67 % z celku respondentů z FCHT). S výrokem zcela souhlasil stejný počet respondentů z FF, jako z FCHT, tedy 1 osoba z FF (0,70 % z celku respondentů z FF) a 1 osoba z FCHT (0,83 % z celku respondentů z FCHT). Více osob však zvolilo možnost „spíše souhlasím“, kdy z FF se k této možnosti přihlásili 4 osoby (2,80 % z celku respondentů z FF) a z FCHT vybralo tuto možnost 5 osob (4,17 % z celku respondentů z FCHT).

Odpověď	1. roč. FF	3. roč. FF	1. roč. FCHT	3. roč. FCHT
Zcela souhlasím	0	1	1	0
Spíše souhlasím	3	1	4	1
Spíše nesouhlasím	15	12	23	15
Zcela nesouhlasím	64	42	43	29
Nevím	2	3	2	2
Celkem	84	59	73	47

Tabulka č. 35: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (absolutní hodnoty)

Odpověď	1. roč. FF	3. roč. FF	1. roč. FCHT	3. roč. FCHT
Zcela souhlasím	0 %	1,69 %	1,37 %	0 %
Spíše souhlasím	3,57 %	1,69 %	5,48 %	2,13 %
Spíše nesouhlasím	17,86 %	20,34 %	31,51 %	31,91 %
Zcela nesouhlasím	76,19 %	71,19 %	58,90 %	61,70 %
Nevím	2,38 %	5,08 %	2,74 %	4,26 %
Celkem	100 %	100 %	100 %	100 %

Tabulka č. 36: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (relativní hodnoty)

Graf č. 25: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (relativní hodnoty vychází z tabulky č. 37)

„Může se to stát.“

Právě na takové osoby cílí program Pardubického Intervenčního centra s názvem *NENA*. Tento program funguje od roku 2018 a prošlo jím přes 60 lidí. Pachatelé zde pracují s psychologem na tom, jak jinak by se mohli v případě narůstající agrese zachovat. Program nemá za cíl změnu osobnosti pachatele, ale poskytnout mu náhled na jeho chování. Informantka se sama setkala s takovým případem, kdy pachatel přehlacen stresem ušáhl partnerku, svého chování litoval a pracoval na nápravě v rámci programu *NENA*. Tento program byl zřízen také proto, aby byla možnost práce na nepříznivé situaci umožněna i pachateli a aby na sobě nepracovaly jen a pouze oběti. Spousta rodin zůstává pohromadě i přes domácí násilí, a tak je nutno pracovat se všemi jejími členy, aby k násilí již nedocházelo.

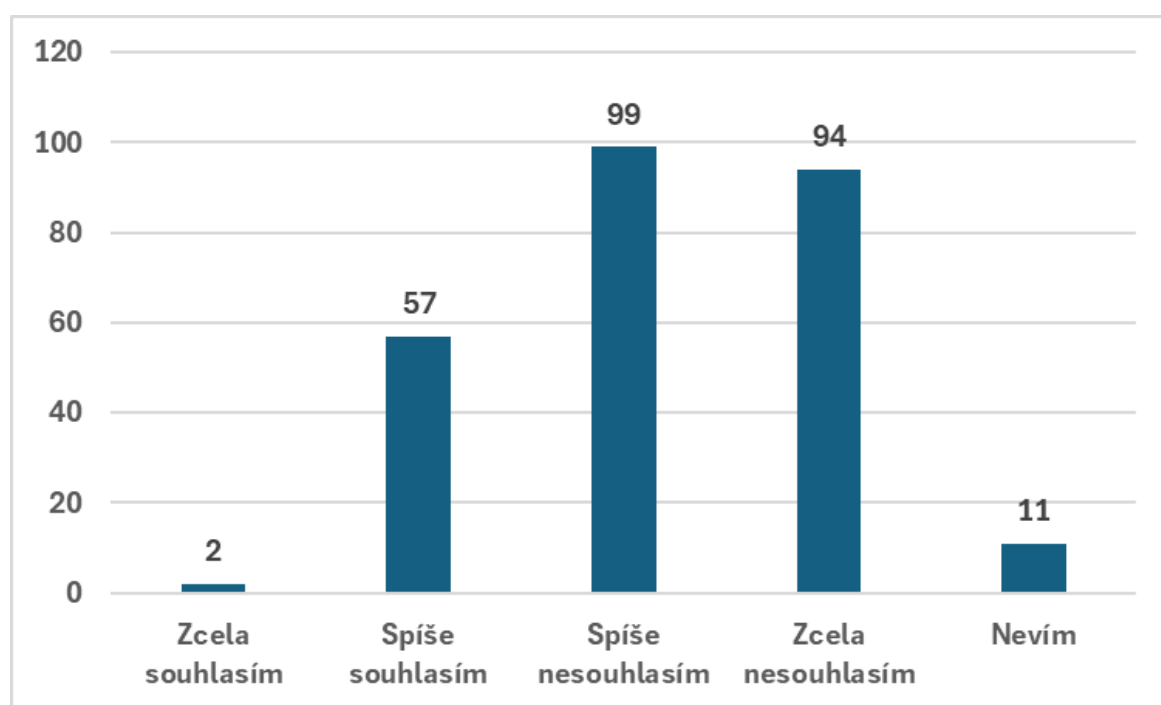
Položka č. 15: „Domácí násilí je násilí mužů páchané na ženách v rodině.“

Právě u tohoto tvrzení najdeme největší rozpolcenost mezi názory všech respondentů. Ačkoliv nejvíce osob zvolilo možnost „*spíše nesouhlasím*“ (konkrétně 99, tedy 37,64 % z celku), tento počet byl téměř totožný s počtem respondentů, kteří s tvrzením zcela nesouhlasili (94; 35,74 %). Ani počet respondentů, kteří se rozhodli pro možnost „*spíše souhlasím*“ nebylo tak málo, jako tomu bylo u většiny předchozích tvrzení. Tuto možnost zvolilo celkem 57 respondentů (21,67 %). Zcela souhlasili však pouze 2 respondenti (0,76 %).

Oproti tomu se více respondentů rozhodlo pro možnost „nevím“ (konkrétně 11, tedy 4,18 % z celku).

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost
Zcela souhlasím	2	0,76 %
Spíše souhlasím	57	21,67 %
Spíše nesouhlasím	99	37,64 %
Zcela nesouhlasím	94	35,74 %
Nevím	11	4,18 %
Celkem	263	100 %

Tabulka č. 37: Genderový aspekt v domácím násilí (odpovědi respondentů celkem)

Graf č. 26: Genderový aspekt v domácím násilí (odpovědi respondentů celkem)

U tohoto tvrzení došlo k tomu, že respondenti FF zvolili nejčastěji jinou možnost, než respondenti FCHT. Nejčastěji zvolenou možností u respondentů z FF byla možnost „zcela nesouhlasím“, kterou vybralo 57 osob (39,86 % z celku respondentů z FF). Z FCHT s výrokem zcela nesouhlasilo 36 osob (30 % z celku respondentů z FCHT). U FCHT byla nejčastěji zvolenou možností odpověď „spíše nesouhlasím“, kterou vybralo 54 osob (45 % z celku respondentů z FCHT). Pro tuto možnost se rozhodlo také 64 osob z FF (32,17 % z celku respondentů z FF). Mezi fakultami byl také velmi podobný počet respondentů, kteří zvolili možnost „spíše souhlasím“. Z FF to bylo konkrétně 32 osob (22,38 % z celku respondentů z FF)

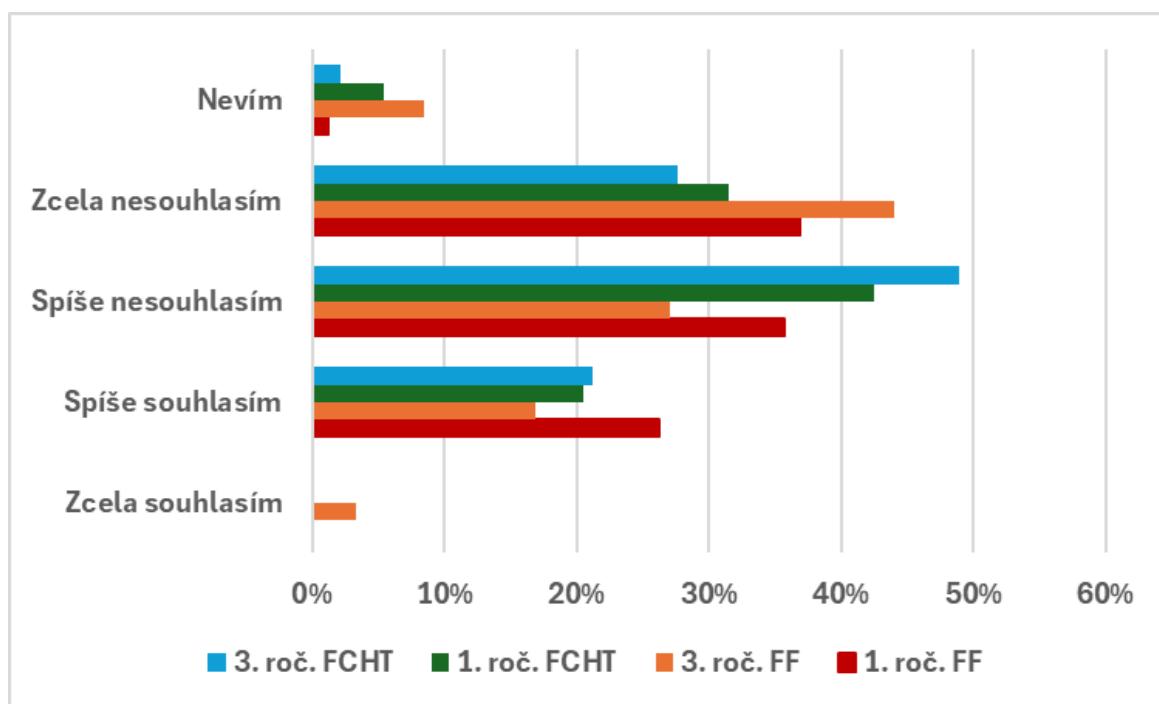
a z FCHT 25 osob (20,83 % z celku respondentů z FCHT). S výrokem zcela souhlasili pouze dvě osoby (1,40 % z celku respondentů z FF), obě z třetího ročníku FF.

Odpověď	1. roč. FF	3. roč. FF	1. roč. FCHT	3. roč. FCHT
Zcela souhlasím	0	2	0	0
Spíše souhlasím	22	10	15	10
Spíše nesouhlasím	30	16	31	23
Zcela nesouhlasím	31	26	23	13
Nevím	1	5	4	1
Celkem	84	59	73	47

Tabulka č. 38: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (absolutní hodnoty)

Odpověď	1. roč. FF	3. roč. FF	1. roč. FCHT	3. roč. FCHT
Zcela souhlasím	0 %	3,39 %	0 %	0 %
Spíše souhlasím	26,19 %	16,95 %	20,55 %	21,28 %
Spíše nesouhlasím	35,71 %	27,12 %	42,47 %	48,94 %
Zcela nesouhlasím	36,90 %	44,07 %	31,51 %	27,66 %
Nevím	1,19 %	8,47 %	5,48 %	2,13 %
Celkem	100 %	100 %	100 %	100 %

Tabulka č. 39: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (relativní hodnoty)

Graf č. 27: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (relativní hodnoty vychází z tabulky č. 40)

„Důvodem toho je, že prostě ten muž má takovou tu pozici toho, kdo si má v rodině udělat pořádek.“

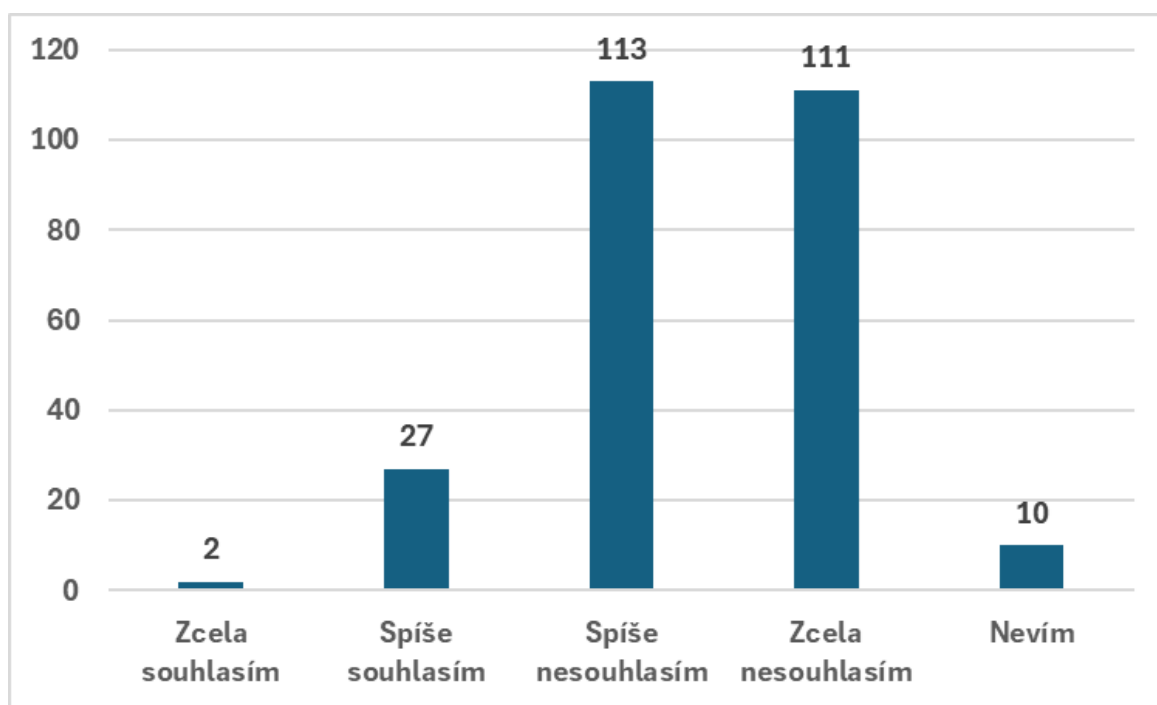
Domácímu násilí páchanému na mužích je dáváno podstatně méně pozornosti, než domácímú násilí na ženách. Nejen na základě toho se pak mužské oběti tohoto druhu násilí bojí vyhledat pomoc. Výrazným faktorem zde hrají i stereotypy, které muže definují jako „pána domácnosti“, kterého má jeho žena poslouchat a v případě neshod je pak na něm, aby si v rodině udělal pořádek. Muži se tak často ani sami za oběti nepovažují. Každý rok v rámci vykazování se v Intervenčním centru setkávají s jedním, maximálně dvěma případy, kdy je za pachatele domácího násilí označena žena. Většinu obětí v Intervenčním centru mezi klienty tvoří ženy, ale dochází sem také muži, kteří si uvědomují svou tíživou situaci a žádají o pomoc.

Položka č. 16: „Ženy se dopouštějí násilí pouze v sebeobraně.“

Ačkoliv nejčastěji zvolenou možností respondenty byla odpověď „spíše nesouhlasím“ (konkrétně 113, tedy 42,97 % z celku), počet respondentů, kteří s výrokem zcela nesouhlasili (111; 42,21 %), byl takřka totožný. Pro možnost „spíše souhlasím“ se rozhodlo celkem 27 respondentů (10,27 %) a zcela souhlasili pouze 2 respondenti (0,76 %). Celkem 10 respondentů (3,80 %) si svou odpovědí nebylo jisto.

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost
Zcela souhlasím	2	0,76 %
Spíše souhlasím	27	10,27 %
Spíše nesouhlasím	113	42,97 %
Zcela nesouhlasím	111	42,21 %
Nevím	10	3,80 %
Celkem	263	100 %

Tabulka č. 40: Ženy a násilné tendence (odpovědi respondentů celkem)

Graf č. 28: Ženy a násilné tendence (odpovědi respondentů celkem)

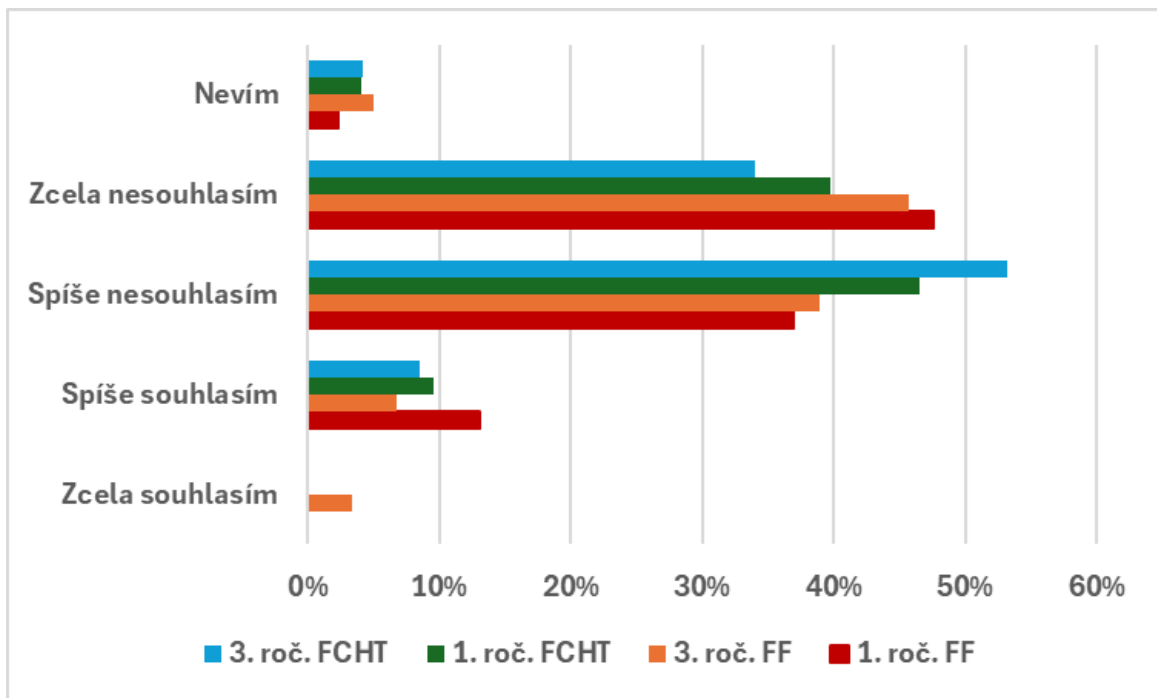
I u tohoto tvrzení se nejčastěji zvolená možnost respondenty mezi fakultami lišila. U respondentů z FF se jednalo o možnost „zcela nesouhlasím“, pro kterou se rozhodlo 67 osob (46,85 % z celku respondentů z FF). S tvrzením zcela nesouhlasilo z FCHT celkem 45 osob (37,50 % z celku respondentů z FCHT). U respondentů z FCHT byla nejčastěji zvolenou možností odpověď „spíše nesouhlasím“, kterou vybralo 59 osob (49,17 % z celku respondentů z FCHT). Pro tu samou možnost se rozhodlo 54 osob z FF (37,76 % z celku respondentů z FF). Přiměřeně stejný počet respondentů obou fakult pak zvolilo možnost „spíše souhlasím“. Z FF se jednalo o 15 osob (10,49 % z celku respondentů z FF) a u FCHT o 11 osob (9,17 % z celku respondentů z FCHT). S výrokem zcela souhlasili pouze 2 respondenti (1,40 % z celku respondentů z FF), oba z třetího ročníku FF.

Odpověď	1. roč. FF	3. roč. FF	1. roč. FCHT	3. roč. FCHT
Zcela souhlasím	0	2	0	0
Spíše souhlasím	11	4	7	4
Spíše nesouhlasím	31	23	34	25
Zcela nesouhlasím	40	27	29	16
Nevím	2	3	3	2
Celkem	84	59	73	47

Tabulka č. 41: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (absolutní hodnoty)

Odpověď	1. roč. FF	3. roč. FF	1. roč. FCHT	3. roč. FCHT
Zcela souhlasím	0 %	3,39 %	0 %	0 %
Spíše souhlasím	13,10 %	6,78 %	9,59 %	8,51 %
Spíše nesouhlasím	36,90 %	38,98 %	46,58 %	53,19 %
Zcela nesouhlasím	47,62 %	45,76 %	39,73 %	34,04 %
Nevím	2,38 %	5,08 %	4,11 %	4,26 %
Celkem	100 %	100 %	100 %	100 %

Tabulka č. 42: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (relativní hodnoty)

Graf č. 29: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (relativní hodnoty vychází z tabulky č. 43)

„Něco uděláš, neuvidíš už děti.“

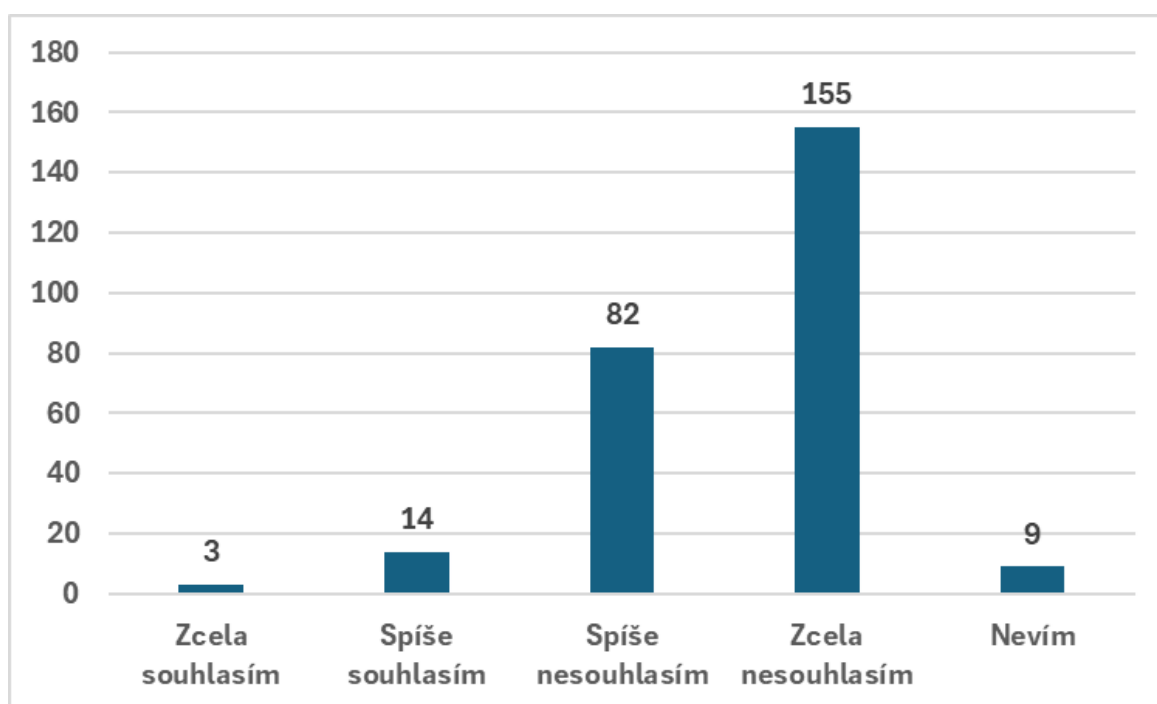
U žen jakožto pachatele domáčího násilí převažuje podle informantky spíše psychické násilí. Můžou to být například výhrůžky partnerovi, že pokud se nezachová tak, jak pachatelka chce, nebude se již moci stýkat s jejich společnými dětmi. Pachatelky také mohou oběť přesvědčovat, že jim domácí násilí nikdo neuvěří. Tomu totiž mohou napomáhat genderové stereotypy, které muže vidí jako silného a dominantního jedince a ženu naopak jako pasivní a slabou. Muži se tak mohou mimo jiné obávat i toho, že při přivolání policie budou za pachatele označeni oni. Informantka se však sama setkala s případy domácího násilí na mužích, kdy docházelo i k fyzickému násilí. Proto tento stereotyp odmítá.

Položka č. 17: „Oběť si za násilí alespoň z části může sama.“

Více než polovina respondentů (155; 58,94 %) s tímto tvrzením zcela nesouhlasila. Významné procento respondentů (82; 31,18 %) však mělo jisté pochybnosti, a tak zvolilo možnost „spíše nesouhlasím“. Překvapujícím výsledkem byl poměrně vysoký počet respondentů, kteří vybrali možnost „spíše souhlasím“. Konkrétně se jednalo o celkem 14 respondentů (5,32 %). Zcela souhlasili pouze 3 respondenti (1,14 %).

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost
Zcela souhlasím	3	1,14 %
Spíše souhlasím	14	5,32 %
Spíše nesouhlasím	82	31,18 %
Zcela nesouhlasím	155	58,94 %
Nevím	9	3,42 %
Celkem	263	100 %

Tabulka č. 43: Odpovědnost oběti za domácí násilí (odpovědi respondentů celkem)

Graf č. 30: Odpovědnost oběti za domácí násilí (odpovědi respondentů celkem)

U obou fakult byla nejčastěji zvolená možnost stejná. Jednalo se o možnost „zcela nesouhlasím“, kterou z FF zvolila více než polovina respondentů (97 osob, tedy 67,83 % z celku respondentů z FF) a z FCHT téměř polovina respondentů (58 osob, tedy 48,33 % z celku respondentů z FCHT). Druhou nejčastěji zvolenou možností byla odpověď „spíše nesouhlasím“, pro kterou se z FF rozhodlo 37 osob (25,87 % z celku respondentů z FF)

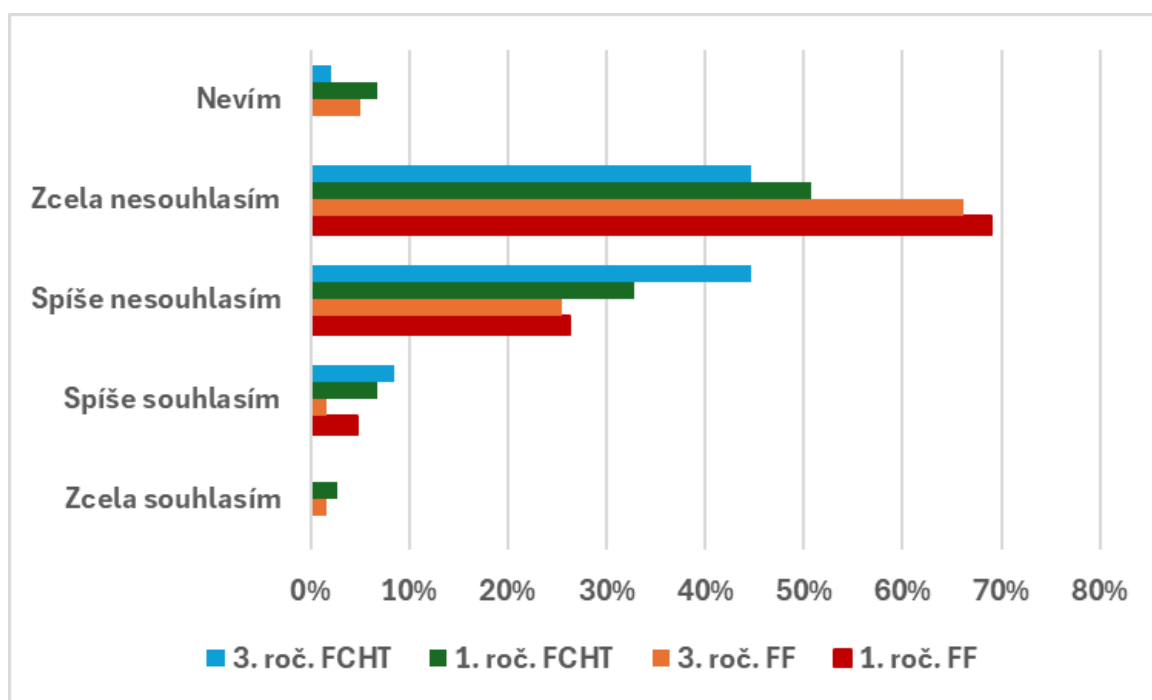
a z FCHT 45 osob (37,50 % z celku respondentů z FCHT). Dá se tak říci, že respondenti z FF se k nesouhlasu s tímto tvrzením přikláněli výrazněji, než jejich kolegové z FCHT. Možnost „spíše souhlasím“ zvolilo z FF 5 osob (3,50 % z celku respondentů z FF) a 9 respondentů FCHT (7,50 % z celku respondentů z FCHT). Zcela souhlasil pouze 1 respondent z třetího ročníku FF (0,70 % z celku respondentů z FF) a 2 respondenti prvního ročníku FCHT (1,67 % z celku respondentů z FCHT).

Odpověď	1. roč. FF	3. roč. FF	1. roč. FCHT	3. roč. FCHT
Zcela souhlasím	0	1	2	0
Spíše souhlasím	4	1	5	4
Spíše nesouhlasím	22	15	24	21
Zcela nesouhlasím	58	39	37	21
Nevím	0	3	5	1
Celkem	84	59	73	47

Tabulka č. 44: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (absolutní hodnoty)

Odpověď	1. roč. FF	3. roč. FF	1. roč. FCHT	3. roč. FCHT
Zcela souhlasím	0 %	1,69 %	2,74 %	0 %
Spíše souhlasím	4,76 %	1,69 %	6,85 %	8,51 %
Spíše nesouhlasím	26,19 %	25,42 %	32,88 %	44,68 %
Zcela nesouhlasím	69,05 %	66,10 %	50,68 %	44,68 %
Nevím	0 %	5,08 %	6,85 %	2,13 %
Celkem	100 %	100 %	100 %	100 %

Tabulka č. 45: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (relativní hodnoty)

Graf č. 31: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (relativní hodnoty vychází z tabulky č. 46)

„Tys byla ta první, kdo mi dal tu facku.“

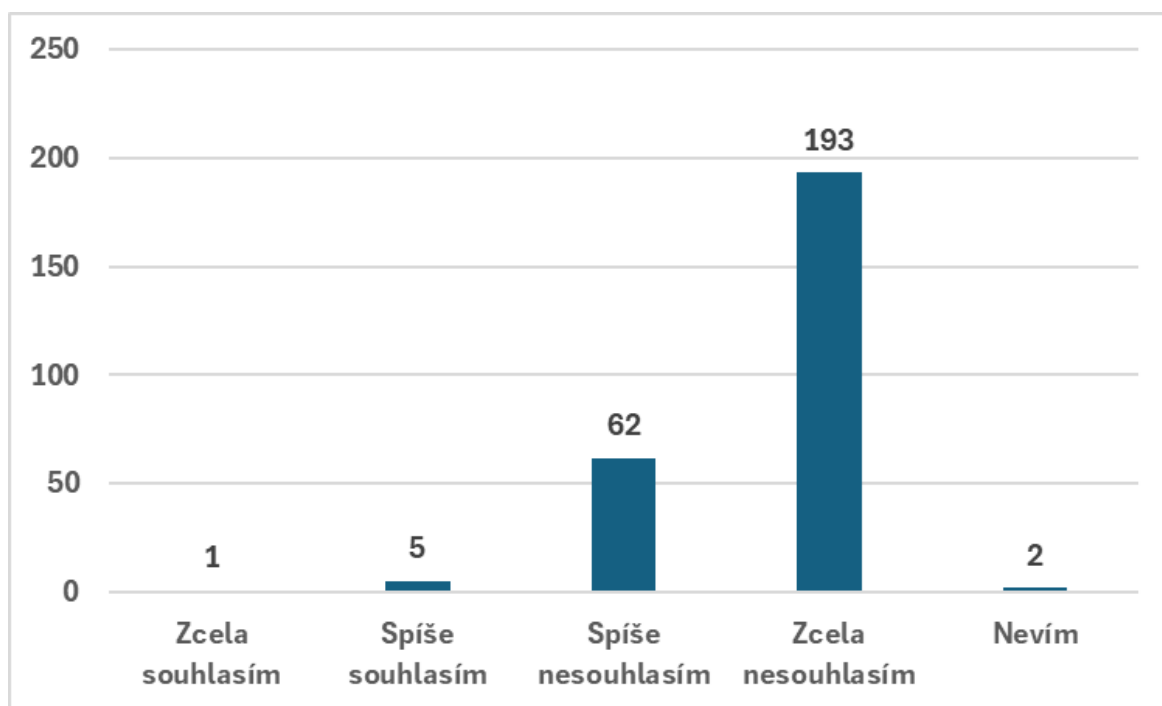
V některých případech domácího násilí partner například trestá partnerku za to, že ho podvedla. Pachatel a zároveň i oběť tak mohou násilí vnímat jako oprávněné, jelikož pachateli bylo ublíženo jako prvnímu. Informantka také popsala případ, kdy žena uhodila muže, jelikož křičel na jejich děti a když ji později byl on, své násilné chování ospravedlňoval tím, že to ona byla ta první, kdo sáhl po násilí. Oběť se tak cítila, jako kdyby si za násilí opravdu mohla sama. Násilí však takto nelze omlouvat, i když nějaké činy oběti mohly vést k tomu, že se pachatel rozhodl uchýlit k násilí. Stále se jednalo o rozhodnutí pachatele a oběť zde není na vině. Informantka věří, že se toto přesvědčení může objevit u oběti či pachatele, ale nikoliv mezi veřejností.

Položka č. 18: „Muž je silnější, proto nemůže být fyzicky napadán ženou.“

Více než polovina všech respondentů (193; 73,38 %) s tímto výrokem zcela nesouhlasila. Druhou nejčastěji zvolenou možností poté byla odpověď „spíše nesouhlasím“, pro kterou se rozhodlo 62 respondentů (23,57 %). Respondenti, kteří se více či méně přiklíněli k souhlasu s tímto tvrzením, byli opět v menšině. Možnost „spíše souhlasím“ vybralo celkem 5 respondentů (1,90 %) a zcela souhlasila pouze 1 osoba (0,38 %).

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost
Zcela souhlasím	1	0,38 %
Spíše souhlasím	5	1,90 %
Spíše nesouhlasím	62	23,57 %
Zcela nesouhlasím	193	73,38 %
Nevím	2	0,76 %
Celkem	263	100 %

Tabulka č. 46: Muži jako oběti fyzického násilí (odpovědi respondentů celkem)

Graf č. 32: Muži jako oběti fyzického násilí (odpovědi respondentů celkem)

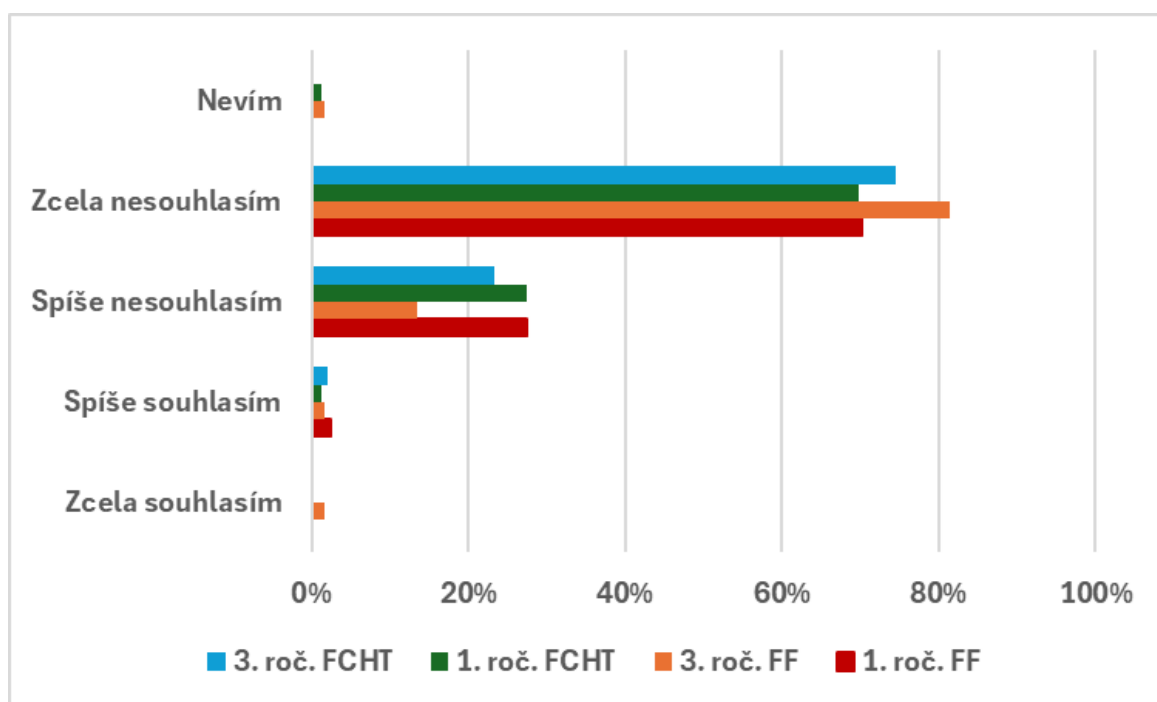
U tohoto tvrzení se odpovědi obou fakult téměř nijak nelišily. U obou fakult nejvíce respondentů s výrokem zcela nesouhlasilo. Z FF se konkrétně jednalo o 107 respondentů (74,83 % z celku respondentů z FF) a z FCHT o 86 osob (71,67 % z celku respondentů z FCHT). Odpověď „spíše nesouhlasím“, zvolil z obou fakult stejný počet respondentů, a to 31 osob (tedy 21,68 % z celku respondentů z FF a 25,83 % z celku respondentů z FCHT). U této odpovědi byl také zajímavý takřka totožný procentuální počet respondentů z prvních ročníků obou fakult (27,38 % z 1. ročníku FF a 27,40 % z 1. ročníku FCHT), kteří se pro tuto možnost rozhodli. Pro možnost „spíše souhlasím“ se z FF rozhodly 3 osoby (2,10 % z celku respondentů z FF) a z FCHT se jednalo o 2 osoby (1,67 % z celku respondentů z FCHT). S tvrzením zcela souhlasil pouze 1 respondent z třetího ročníku FF (0,70 % z celku respondentů z FF).

Odpověď	1. roč. FF	3. roč. FF	1. roč. FCHT	3. roč. FCHT
Zcela souhlasím	0	1	0	0
Spíše souhlasím	2	1	1	1
Spíše nesouhlasím	23	8	20	11
Zcela nesouhlasím	59	48	51	35
Nevím	0	1	1	0
Celkem	84	59	73	47

Tabulka č. 47: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (absolutní hodnoty)

Odpověď	1. roč. FF	3. roč. FF	1. roč. FCHT	3. roč. FCHT
Zcela souhlasím	0 %	1,69 %	0 %	0 %
Spíše souhlasím	2,38 %	1,69 %	1,37 %	2,13 %
Spíše nesouhlasím	27,38 %	13,56 %	27,40 %	23,40 %
Zcela nesouhlasím	70,24 %	81,36 %	69,86 %	74,47 %
Nevím	0 %	1,69 %	1,37 %	0 %
Celkem	100 %	100 %	100 %	100 %

Tabulka č. 48: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (relativní hodnoty)

Graf č. 33: Odpovědi respondentů podle fakult a ročníků (relativní hodnoty vychází z tabulky č. 49)

„Co nám prošlo intervenčním centrem, tak těch fyzických útoků tolik nebylo.“

Jak již bylo zmíněno, dle informantky u žen jako pachatelek domácího násilí převažuje spíše násilí psychické. Oběťmi fyzického násilí rukou ženy se stávají prý spíše nejistí a ustrašení muži, kteří se bojí cokoliv udělat. K takovým případům ale dochází, a nelze je ignorovat.

6.1 Umělá proměnná aneb skóre respondenta

Pro statistické ověření hypotéz byla vytvořena umělá proměnná, pojmenována jako „skóre respondenta v míře souhlasu/nesouhlasu se stereotypy“. Skóre bylo vytvořeno tak, že každému respondentovi byl přiřčen určitý počet bodů za jednotlivé odpovědi. Pro výpočet tohoto skóre byla vybrána pouze stereotypní tvrzení, která obsahovalo dotazníkové šetření, tedy položky 5 až 18. Pravidla pro bodování byla stanovena takto:

- 1) odpověď „*zcela souhlasím*“ = 3 body,
- 2) odpověď „*spíše souhlasím*“ = 2 body,
- 3) odpověď „*spíše nesouhlasím*“ = 1 bod,
- 4) odpověď „*zcela nesouhlasím*“ = 0 bodů.

Odpověď „*nevím*“ byla vyřazena. Celkový součet všech bodů respondenta byl poté použit pro výpočet dvouvýběrového Studentova testu při verifikaci hypotéz.

6.2 Statistické ověření hypotéz

Tato kapitola se věnuje verifikaci hypotéz, které byly pro výzkumné šetření stanoveny. Hypotézy byly testovány pomocí dvouvýběrového Studentova testu. Pro vyhodnocování hypotéz byla zvolena hladina významnosti ve výši 5 %. Detailní výpočty s přesnými postupy se nachází v přílohách této práce, konkrétně se jedná o přílohu B *Statistické ověření hypotéz*.

H1: Studenti prvních bakalářských ročníků častěji souhlasí se stereotypními tvrzeními, než studenti třetích bakalářských ročníků.

H₁₀: Studovaný ročník nemá vliv na nahlížení na stereotypní tvrzení.

H_A: Studovaný ročník má vliv na nahlížení na stereotypní tvrzení.

Pro ověření hypotézy byla použita otázka č. 3 – „Jaký ročník a fakultu aktuálně navštěvujete?“ a umělá proměnná „skóre respondenta v míře souhlasu/nesouhlasu se stereotypy“.

Pro výpočet dvouvýběrového t-testu byla nejprve v programu Excel vytvořena tabulka obsahující skóre každého jednotlivého respondenta z prvního a třetího ročníku. Na základě těchto dat byl poté vypočten f-test, jehož hodnota se rovnala 1,1037. Pro f-test byly vypočítány také horní a dolní kritické hodnoty. Horní kritická hodnota byla vypočtena na 1,4217 a dolní kritická hodnota poté na 0,7047. Následně mohlo dojít k výpočtu samotného t-testu. Testové

kritérium pro t-test bylo pomocí vzorce spočteno na 0,4591. Po výpočtu kritické hodnoty pro t-test, které vyšlo 1,9680, mohlo dojít k vyhodnocení hypotézy. Jelikož testové kritérium neleželo v kritickém oboru, byla přijata nulová hypotéza. Studovaný ročník tak neměl vliv na nahlížení na stereotypní tvrzení.

H2: Studenti Fakulty chemicko-technologické častěji souhlasí se stereotypními tvrzeními, než studenti Fakulty filozofické.

H₂₀: Navštěvovaná fakulta nehraje roli při nahlížení na stereotypní tvrzení.

H_{2A}: Navštěvovaná fakulta hraje roli při nahlížení na stereotypní tvrzení.

Pro ověření hypotézy byla použita otázka č. 3 – „Jaký ročník a fakultu aktuálně navštěvujete?“ a umělá proměnná „skóre respondenta v míře souhlasu/nesouhlasu se stereotypy“.

Postup statistického ověření této hypotézy byl totožný s postupem při ověřování první hypotézy. Hypotéza byla otestována pomocí dvouvýběrového t-testu, pro který byla nejprve v programu Excel vytvořena tabulka obsahující skóre každého jednotlivého respondenta z Fakulty filozofické a Fakulty chemicko-technologické. Následně mohlo dojít k výpočtu f-testu, který vyšel v hodnotě 0,7539. Pro f-test byly vypočítány také horní a dolní kritické hodnoty, které činily 1,5371 a 0,6751. Poté mohlo dojít k výpočtu samotného t-testu. Testové kritérium pro t-test bylo vypočteno na hodnotu 2,5173 a kritická hodnota na 1,9680.

Po analýze výsledků byla zamítnuta nulová hypotéza a přijata hypotéza alternativní. Testové kritérium totiž leží v kritickém oboru. V nahlížení na stereotypní tvrzení mezi oběma fakultami tedy existoval statisticky signifikantní rozdíl. Pro respondenty z Fakulty filozofické a Fakulty chemicko-technologické byl vypočten aritmetický průměr již zmíněného skóre, který pro FF vyšel 7,3077 a pro FCHT vyšel 8,6167. Čím vyšší toto číslo bylo, tím více respondenti dané skupiny souhlasili se stereotypy. Po porovnání obou aritmetických průměrů tak můžeme potvrdit i to, že respondenti z Fakulty chemicko-technologické opravdu se stereotypními tvrzeními souhlasili častěji, než jejich kolegové z Fakulty filozofické.

6.3 Závěr výzkumného šetření

V této kapitole budou shrnuty výsledky získané pomocí smíšeného výzkumného šetření, které tvořil jeden kvantitativní výzkum, jehož metodou sběru dat byl dotazník, a jeden kvalitativní výzkum menšího rozsahu, jehož metodou sběru dat byl polostrukturovaný rozhovor. Výzkumný soubor dotazníkového šetření tvořili studenti 1. a 3. bakalářských ročníků Fakulty filozofické a Fakulty chemicko-technologické Univerzity Pardubice. Pro polostrukturovaný rozhovor byla zvolena jedna informantka, a to koordinátorka a sociální pracovnice Intervenčního centra v Pardubicích Mgr. Iva Bandžuchová.

Hlavním cílem výzkumného šetření bylo zjištění, jak na jednotlivá stereotypní tvrzení nahlíží studenti prvních a třetích ročníků Fakulty filozofické a Fakulty chemicko-technologické Univerzity Pardubice. K tomuto cíli se vztahovaly položky 5. až 18. v dotazníkovém šetření. Každá položka obsahovala jedno stereotypní tvrzení o domácím násilí, u kterých následně respondenti měli na výběr z možností zcela souhlasím, spíše souhlasím, spíše nesouhlasím, zcela nesouhlasím a nevím. Prostřednictvím těchto možností odpovědi tak mohli vyjádřit, jak na dané tvrzení nahlízejí. S položkou č. 5: „Domácí násilí se týká pouze sociálně slabších a nevzdělaných rodin“ více než polovina respondentů (170; 64,64 %) zcela nesouhlasila. U položky č. 6: „Domácí násilí je často důsledkem konzumace alkoholu násilnou osobou“ zvolilo nejvíce respondentů (154; 58,56 %) možnost „*spíše souhlasím*“. S položkou č. 7: „K domácímu násilí často dochází kvůli tomu, že oběť pachatele vyprovokuje“ více než polovina všech respondentů (143; 54,37 %) zcela nesouhlasila. Stejně tak i s položkou č. 8: „Domácí násilí je věcí soukromou, okolí by do toho nemělo nijak zasahovat“ největší počet respondentů (208; 79,9 %) zcela nesouhlasil. S položkou č. 9: „Proč oběť v násilném vztahu zůstává? Kdyby situace oběti vadila, od násilné osoby by odešla“ opět více než polovina respondentů (154; 58,56 %) zcela nesouhlasila. Pro položku č. 10: „Oběť si násilnou osobu vybrala za partnera sama, věděla tak, do čeho jde“ vybral největší počet respondentů (198; 75,29 %) možnost „*spíše nesouhlasím*“. Možnost „*spíše nesouhlasím*“ zvolila také polovina respondentů (132; 50,19 %) pro položku č. 11: „Při domácím násilí se často nejedná o násilí, ale o hádky“. Pro položku č. 12: „Domácí násilí se týká jen několika málo rodin, jedná se pouze o výjimky“ téměř polovina respondentů (125; 47,53 %) zvolila možnost „*spíše nesouhlasím*“, avšak velmi významné procento respondentů (99; 37,64 %) se rozhodlo pro odpověď „*zcela nesouhlasím*“. U položky č. 13: „Oběť si často domácí násilí vymýšlí, aby získala výhody u rozvodového řízení“ byl počet respondentů, kteří zvolili možnost „*spíše nesouhlasím*“ byl velmi podobný počtu těch, kteří vybrali možnost „*zcela nesouhlasím*“. Více respondentů

(konkrétně 119; 45,25 %) s tímto tvrzením zcela nesouhlasila a o něco méně respondentů (105; 39,92 %) pak zvolilo možnost „*spíše nesouhlasím*“. S položkou č. 14: „V mnoha případech domácího násilí je násilná osoba pouze přehlčena stresem, tak ji jen ujela ruka“ více než polovina všech respondentů (178; 67,68 %) zcela nesouhlasila. U položky č. 15: „Domácí násilí je násilí mužů páchané na ženách v rodině“ došlo k největší rozpolcenosti mezi názory respondentů. Nejvíce osob zde zvolilo možnost „*spíše nesouhlasím*“ (99; 37,64 %), avšak tento počet byl téměř totožný s počtem respondentů, kteří s tvrzením zcela nesouhlasili (94; 35,74 %). Také počet respondentů, kteří se rozhodli pro možnost „*spíše souhlasím*“ byl významný (57; 21,67 %). Pro položku č. 16: „Ženy se dopouštějí násilí pouze v sebeobraně“ byla nejčastěji zvolenou možností respondenty odpověď „*spíše nesouhlasím*“ (113; 42,97 %) a téměř totožný počet respondentů (111; 42,21 %) pak zvolil možnost „*zcela nesouhlasím*“. S položkou č. 17: „Oběť si za násilí alespoň z části může sama.“ více než polovina respondentů (155; 58,94 %) zcela nesouhlasila. Stejně tak i s poslední položkou č. 18: „Muž je silnější, proto nemůže být fyzicky napadán ženou“ více než polovina všech respondentů (193; 73,38 %) zcela nesouhlasila. Lze tak konstatovat, že většina respondentů, studentů 1. a 3. ročníků Fakulty filozofické a Fakulty chemicko-technologické, se stereotypními tvrzeními více či méně nesouhlasila.

Prvním dílčím cílem této bakalářské práce bylo zjistit, zda existuje statisticky významný rozdíl v nahlížení na stereotypy o domácím násilí mezi studenty Fakulty filozofické a Fakulty chemicko-technologické Univerzity Pardubice. K vyhodnocení byla vytvořena umělá proměnná s názvem „skóre respondenta v míře souhlasu/nesouhlasu se stereotypy“. Skóre bylo vytvořeno tak, že každému respondentovi byl přiřčen určitý počet bodů podle jeho odpovědí na jednotlivá stereotypní tvrzení obsažená v položkách 5 až 18. Pomocí této umělé proměnné a otázky č. 3 dotazníkového šetření „Jaký ročník a fakultu aktuálně navštěvujete?“ byl vypočten dvouvýběrový t-test. Po analyzování výsledků tohoto testu byla přijata alternativní hypotéza, která přiznává statisticky významný rozdíl v nahlížení na stereotypy o domácím násilí mezi studenty Fakulty filozofické a Fakulty chemicko-technologické.

Druhým dílčím cílem pak bylo zjištění, zda existuje statisticky významný rozdíl v nahlížení na stereotypy o domácím násilí mezi studenty prvních a třetích ročníků bakalářského studia. K vyhodnocení byla opět použita umělá proměnná s názvem „skóre respondenta v míře souhlasu/nesouhlasu se stereotypy“ a otázka č. 3 dotazníkového šetření „Jaký ročník a fakultu aktuálně navštěvujete?“. Po analyzování výsledku dvouvýběrového t-testu byla přijata nulová hypotéza, která tvrdí, že navštěvovaná fakulta nehraje roli při nahlížení na stereotypní tvrzení. Mezi odpověďmi respondentů z prvních a třetích ročníků tak nedošlo ke statisticky významnému rozdílu.

Hlavním cílem kvalitativního rozhovoru bylo zjištění, jak na konkrétní stereotypní tvrzení nahlíží osoba, která se tématem domácího násilí dlouhodobě profesně zajímá. Informantka téměř se všemi stereotypními tvrzeními, která tento výzkum obsahoval, zcela nesouhlasila. Pouze u položky č. 13: „Oběť si často domácí násilí vymýšlí, aby získala výhody u rozvodového řízení“. Ačkoliv v těchto případech nedochází často, sama se s jedním takovým setkala. Stejně tak u položky č. 14: „V mnoha případech domácího násilí je násilná osoba pouze přehlcena stresem, tak jí jen ujela ruka“ uznala, že k takovým případům opravdu dochází. Pachatel vlivem stresu fyzicky napadne oběť, avšak svých činů opravdu lituje a aktivně usiluje o napravení svého chování. U položek č. 7: „K domácímu násilí často dochází kvůli tomu, že oběť pachatele vyprovokuje“ a položky č. 17: „Oběť si za násilí alespoň z části může sama“ pak informantka uvedla, že tyto stereotypní přesvědčení panují spíše mezi oběťmi či pachateli, než u veřejnosti.

Dílčím cílem kvalitativního šetření bylo zjistit, zda se názory informantky na stereotypy nějak liší od nahlížení studentů Fakulty filozofické a Fakulty chemicko-technologické Univerzity Pardubice. Na rozdíl od respondentů z FF a FCHT informantka u žádného ze stereotypních tvrzení neuvedla, že by s ním do nějaké míry souhlasila. Naopak se sama aktivně snaží proti stereotypním představám o domácím násilí bojovat.

První výzkumnou otázkou, u které jsme již v rámci cílů práce nedošli k závěru, je otázka „Jak nahlízejí studenti prvních a třetích ročníků Fakulty Filozofické Univerzity Pardubice na jednotlivá stereotypní tvrzení?“. S položkou č. 5: „Domácí násilí se týká pouze sociálně slabších a nevzdělaných rodin“ více než polovina respondentů z FF (102; 71,33 %) zcela nesouhlasila. U položky č. 6: „Domácí násilí je často důsledkem konzumace alkoholu násilnou osobou“ největší počet respondentů (83; 58,04 %) zvolil možnost „*spíše souhlasím*“. Významný počet respondentů (48; 33,57 %) zde zvolil možnost „*spíše nesouhlasím*“.

S položkou č. 7: „K domácímu násilí často dochází kvůli tomu, že oběť pachatele vyprovokuje“ více než polovina respondentů z Fakulty filozofické (86; 60,14 %) zcela nesouhlasila. Opět se tu však objevil významný počet respondentů (51; 35,66 %), kteří zvolili jinou možnost, a to konkrétně odpověď „*spíše nesouhlasím*“. S položkou č. 8: „Domácí násilí je věcí soukromou, okolí by do toho nemělo nijak zasahovat“ výrazná většina respondentů (122; 85,31 %) zcela nesouhlasila. S položkou č. 9: „Proč oběť v násilném vztahu zůstává? Kdyby situace oběti vadila, od násilné osoby by odešla“ nadpoloviční většina respondentů (84; 58,74 %) opět zcela nesouhlasila, avšak velmi často zvolenou možností byla také odpověď „*spíše nesouhlasím*“, pro kterou se z Fakulty filozofické rozhodlo celkem 52 respondentů (36,36 %). S položkou č. 10: „Oběť si násilnou osobu vybrala za partnera sama, věděla tak, do čeho jde“ největší počet respondentů (109; 76,22 %) zcela nesouhlasil. U položky č. 11: „Při domácím násilí se často nejedná o násilí, ale o hádky“ byla nejčastěji zvolenou možností odpověď „*spíše nesouhlasím*“, kterou zvolilo 70 respondentů (48,95 %) avšak podstatný počet respondentů se zde rozhodl pro možnost „*zcela nesouhlasím*“ (56; 39,16 %). Pro položku č. 12: „Domácí násilí se týká jen několika málo rodin, jedná se pouze o výjimky“ zvolila polovina respondentů (73; 51,05 %) možnost „*spíše nesouhlasím*“. Nezanedbatelný počet respondentů (57; 39,86 %) se však u této položky rozhodl pro možnost „*zcela nesouhlasím*“. U položky č. 13: „Oběť si často domácí násilí vymýšlí, aby získala výhody u rozvodového řízení“ došlo k podobné situaci. Nejvíce respondentů (67; 46,85 %) s tímto tvrzením zcela nesouhlasilo, avšak byl zde významný počet respondentů (55; 38,46 %), kteří zvolili možnost „*spíše nesouhlasím*“. S položkou č. 14: „V mnoha případech domácího násilí je násilná osoba pouze přehlcena stresem, tak ji jen ujela ruka“ nadpoloviční většina respondentů (106; 74,13 %) zcela nesouhlasila. U položky č. 15: „Domácí násilí je násilí mužů páchané na ženách v rodině“ byly názory respondentů více rozpolcené. Nejvíce respondentů (57; 39,86 %) s tímto výrokem zcela nesouhlasilo, avšak byly zde i další dvě odpovědi, pro které se rozhodl významný počet respondentů. Konkrétně se jednalo o odpověď „*spíše nesouhlasím*“, kterou vybralo 64 respondentů (32,17 %) a možnost „*spíše souhlasím*“, pro kterou se rozhodlo celkem 32 osob (22,38 %). U položky č. 16: „Ženy se dopouštějí násilí pouze v sebeobraně“ nejvíce respondentů (67; 46,85 %) zvolilo možnost „*zcela nesouhlasím*“ a vysoký počet respondentů (54; 37,76 %) dále zvolil odpověď „*spíše nesouhlasím*“. S položkou č. 17: „Oběť si za násilí alespoň z části může sama“ více než polovina respondentů (97; 67,83 %) zcela nesouhlasila. Stejně tak i s položkou č. 18: „Muž je silnější, proto nemůže být fyzicky napadán ženou“ nejvíce respondentů (107; 74,83 %) zcela nesouhlasilo.

Druhou výzkumnou otázkou byla otázka „Jak nahlíží studenti prvních a třetích ročníků Fakulty chemicko-technologické Univerzity Pardubice na jednotlivá stereotypní tvrzení?“. S položkou č. 5: „Domácí násilí se týká pouze sociálně slabších a nevzdělaných rodin“ více než polovina respondentů (68; 56,67 %) zcela nesouhlasila, avšak významný počet respondentů (36; 30 %) zde zvolil možnost „*spíše nesouhlasím*“. U položky č. 6: „Domácí násilí je často důsledkem konzumace alkoholu násilnou osobou“ nadpoloviční většina respondentů (72; 60 %) zvolila možnost „*spíše souhlasím*“. Opět se zde však našel významný počet respondentů (33; 27,50 %), kteří se rozhodli pro jinou možnost, a to konkrétně odpověď „*spíše nesouhlasím*“. S položkou č. 7: „K domácímu násilí často dochází kvůli tomu, že oběť pachatele vyprovokuje“ více než polovina respondentů (57; 47,50 %) zcela nesouhlasila. Velký počet respondentů (54; 45 %) však u této položky zvolil možnost „*spíše nesouhlasím*“. S položkou č. 8: „Domácí násilí je věcí soukromou, okolí by do toho nemělo nijak zasahovat“ opět největší počet respondentů (86; 71,67 %) zcela nesouhlasil. U položky č. 9: „Proč oběť v násilném vztahu zůstává? Kdyby situace oběti vadila, od násilné osoby by odešla“ se nejvíce respondentů (70; 58,33 %) rozhodlo pro možnost „*zcela nesouhlasím*“, avšak velký počet (40; 33,33 %) respondentů zde zvolil možnost „*spíše nesouhlasím*“. S položkou č. 10: „Oběť si násilnou osobu vybrala za partnera sama, věděla tak, do čeho jde“ více než polovina respondentů (89; 74,17 %) zcela nesouhlasila. Pro položku č. 11: „Při domácím násilí se často nejedná o násilí, ale o hádky“ zvolil největší počet respondentů (62; 51,67 %) možnost „*spíše nesouhlasím*“. Významný počet respondentů (37; 30,83 %) však s tímto tvrzením zcela nesouhlasil. U položky č. 12: „Domácí násilí se týká jen několika málo rodin, jedná se pouze o výjimky“ zvolil největší počet respondentů (52; 43,33 %) možnost „*spíše souhlasím*“, avšak nezanedbatelný počet respondentů (42; 35 %) se u tohoto výroku naopak vyjádřil tak, že s ním zcela nesouhlasí. U položky č. 13: „Oběť si často domácí násilí vymýšlí, aby získala výhody u rozvodového řízení“ zvolil téměř totožný počet respondentů dvě možnosti odpovědí. Jedná se o možnosti „*zcela nesouhlasím*“, kterou zvolilo 52 respondentů (43,33 %) a možnost „*spíše nesouhlasím*“, pro kterou se rozhodlo 51 respondentů (42,50 %). S položkou č. 14: „V mnoha případech domácího násilí je násilná osoba pouze přehlcena stresem, tak ji jen ujela ruka“ více než polovina všech respondentů z Fakulty chemicko-technologické (72; 60 %) zcela nesouhlasila. Druhou nejčastěji zvolenou možností zde byla odpověď „*spíše nesouhlasím*“, kterou vybralo 38 respondentů (31,67 %). U položky č. 15: „Domácí násilí je násilí mužů páchané na ženách v rodině“ byla nejčastěji zvolenou možností odpověď „*spíše nesouhlasím*“, kterou zvolilo 54 respondentů (45 %). S tímto tvrzením také velký počet respondentů (36; 30 %) zcela nesouhlasil. Zároveň se našel i významný počet respondentů (25; 20,83 %), kteří zvolili

možnost „*spíše souhlasím*“. Pro položku č. 16: „Ženy se dopouštějí násilí pouze v sebeobraně“ byla nejčastěji zvolenou možností odpověď „*spíše nesouhlasím*“, kterou vybralo 59 respondentů (49,17 %), avšak podobný počet respondentů (45; 37,50 %) s tímto tvrzením zcela nesouhlasil. S položkou č. 17: „Oběť si za násilí alespoň z části může sama“ největší počet respondentů (58; 48,33 %) zcela nesouhlasil. Druhou nejčastěji zvolenou možností pak byla odpověď „*spíše nesouhlasím*“, pro kterou se 45 respondentů (37,50 %). S položkou č. 18: „Muž je silnější, proto nemůže být fyzicky napadán ženou“ opět nejvíce respondentů (86; 71,67 %) zcela nesouhlasilo.

Na výzkumné otázky číslo 3 a 4 („Existuje statisticky významný rozdíl v nahlížení na jednotlivá stereotypní tvrzení mezi studenty Fakulty filozofické a Fakulty chemicko-technologické Univerzity Pardubice?“ a „Existuje statisticky významný rozdíl v nahlížení na jednotlivá stereotypní tvrzení mezi studenty prvních a třetích ročníků Univerzity Pardubice?“) jsme si již odpověděli v rámci závěru cílů bakalářské práce.

V rámci kvalitativního výzkumu byla stanovena jedna hlavní výzkumná otázka a jedna vedlejší. Hlavní výzkumnou otázkou bylo „Jak na konkrétní stereotypní tvrzení nahlíží osoba, která se tématem domácího násilí dlouhodobě profesně zajímá?“. Zároveň si v rámci tohoto odstavce zodpovíme i odpověď na vedlejší otázku „Jak se liší nahlížení na jednotlivá stereotypní tvrzení od odpovědí studentů Fakulty filozofické a Fakulty chemicko-technologické Univerzity Pardubice?“ U položky č. 5: „Domácí násilí se týká pouze sociálně slabších a nevzdělaných rodin“ byla informantka přesvědčena, že toto stereotypní tvrzení je v realitě zcela neplatné. Obětí či pachatelem domácího násilí se může stát kdokoli. V Pardubickém intervenčním centru se informantka setkává jak s osobami ze sociálně slabších a nevzdělaných poměrů, tak naopak. Stejně jako respondenti s tímto tvrzením informantka nesouhlasila. U položky č. 6: „Domácí násilí je často důsledkem konzumace alkoholu násilnou osobou“ informantka uvedla, že si myslí, že toto tvrzení nevychází z pravdivých informací. Alkohol sice může hrát roli v případech domácího násilí, ale k násilní jsou i lidé střízliví. Informantka s tímto stereotypem nesouhlasí a neshodla se tak s většinou respondentů, kteří s tímto tvrzením spíše souhlasili. Co se týče položky č. 7: „K domácímu násilí často dochází kvůli tomu, že oběť pachatele vyprovokuje“, informantka věří, že toto přesvědčení panuje spíše mezi oběťmi domácího násilí, než mezi veřejností. Vlivem domácího násilí oběti přicházejí o sebevědomí a mohou začít přiklánět vinu za násilí sobě místo pachatele. S tímto tvrzením se informantka sama u několika obětí setkala. Stejně jako většina respondentů s tvrzením jako takovým

nesouhlasila. U položky č. 8: „Domácí násilí je věcí soukromou, okolí by do toho nemělo nijak zasahovat“ došla informantka k tomu, spousta klientů čeká na to, až jejich situaci vyřeší někdo jiný za ně, avšak bez jejich aktivního přístupu se situace nezmění. S tvrzením jako takovým však nesouhlasila, stejně jako většina respondentů. U položky č. 9: „Proč oběť v násilném vztahu zůstává? Kdyby situace oběti vadila, od násilné osoby by odešla“ informantka sdělila, že důvodů, proč oběť násilný vztah neopustí, je mnoho. My musíme rozhodnutí oběti vždy respektovat. S tvrzením, stejně jako většina respondentů, nesouhlasila. U položky č. 10: „Oběť si násilnou osobu vybrala za partnera sama, věděla tak, do čeho jde“ informantka nevěří, že by si oběť záměrně vyhledávala násilného partnera. Tolerance vůči násilnému chování partnera však může být silně ovlivněna tím, že se oběti často s domácím násilím setkávají již ve své primární rodině, například mezi svými rodiči. Oběť pak může v této situaci vidět pouhé pokračování toho, v čem žila kdysi. S tvrzením tak nesouhlasila ani informantka, ani většina respondentů. U položky č. 11: „Při domácím násilí se často nejedná o násilí, ale o hádky“ informantka sdělila, že to, co jeden vidí jako domácí násilí, druhý může vidět jen jako hádku. Zároveň také uznala, že i když ve vztahu nedochází přímo k fyzickému násilí, může se jednat o domácí násilí. Stejně jako většina respondentů, i informantka s tvrzením nesouhlasila. V rámci položky č. 12: „Domácí násilí se týká jen několika málo rodin, jedná se pouze o výjimky“ informantka uvedla, že každý statistický výzkum týkající se počtu obětí domácího násilí uvádí odlišný počet a tak nelze odhadnout opravdovou rozsáhlost tohoto fenoménu. Věří však, že se nejedná pouze o několik málo rodin, stejně jako většina respondentů. U položky č. 13: „Oběť si často domácí násilí vymýšlí, aby získala výhody u rozvodového řízení“ informantka sdělila, že se sama setkala pouze s jedním případem, kdy se partnerka o toto pokusila se svým partnerem, soud ji uznal v tomto případě vinnou a musela zaplatit veškeré soudní náklady. S tvrzením jako takovým však informantka nesouhlasila, stejně jako většina respondentů. U položky č. 14: „V mnoha případech domácího násilí je násilná osoba pouze přehlcena stresem, tak ji jen ujela ruka“ respondentka uznala, že k takovým případům dochází. Sama se s jedním takovým případem setkala. Pachatel přehlcen stresem uhodil partnerku, svého chování litoval a následně tak pracoval na nápravě. Pro takové osoby je v Pardubickém Intervenčním centru zřízen projekt NENA, který poskytuje pachatelům domácího násilí náhled na jejich chování a umožňuje jim tak dojít ke změně. Zde informantka přímo neuvedla svůj názor na rozsáhlost stresu jako příčiny domácího násilí, avšak souhlasila, že k takovým případům opravdu dochází. Zde se tak trochu rozchází s většinou respondentů, kteří s tímto tvrzením zcela nesouhlasili. S položkou č. 15: „Domácí násilí je násilí mužů páchané na ženách v rodině“ informantka nesouhlasila, stejně jako většina respondentů.

Informantka zde poukázala na význam stereotypů při domácím násilí. Právě kvůli genderovým stereotypům se spousta mužů, kteří jsou obětmi domácího násilí, bojí vyhledat pomoc či se dokonce sami jako oběť nevidí. V Pardubickém Intervenčním centru se ročně objeví jeden či dva případy, kdy je za pachatele domácího násilí označena žena. Také s položkou č. 16: „Ženy se dopouštějí násilí pouze v sebeobraně“ informantka, stejně jako většina respondentů, nesouhlasila. U žen jakožto pachatelek domácího násilí převažuje podle ní spíše psychické násilí, nejčastěji v podobě výhrůžek. Informantka se však sama setkala i s případy domácího násilí na mužích, kdy docházelo i k fyzickému násilí. U položky č. 17: „Oběť si za násilí alespoň z části může sama“ informantka sdělila, že se toto přesvědčení může objevit u oběti či pachatele, ale mezi veřejností spíše ne. V některých případech domácího násilí partner například trestá partnerku za to, že ho podvedla. Pachatel a zároveň i oběť tak mohou násilí vnímat jako oprávněné, jelikož pachateli bylo ublíženo jako prvnímu. S tvrzením jako takovým však informantka nesouhlasila, stejně jako většina respondentů. S položkou č. 18: „Muž je silnější, proto nemůže být fyzicky napadán ženou“ informantka i většina respondentů taktéž nesouhlasila. Jak již bylo zmíněno, dle informantky u žen jako pachatelek domácího násilí převažuje spíše násilí psychické. K takovým případům ale dochází, a nelze je ignorovat.

Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo zjistit, jak na jednotlivá stereotypní tvrzení nahlíží studenti prvních a třetích bakalářských ročníků Fakulty filozofické a Fakulty chemicko-technologické Univerzity Pardubice. Zda zde existuje nějaká souvislost s jejich studijním zaměřením či ročníkem, který navštěvují. Ačkoliv se tématu domácího násilí věnovalo již mnoho jiných publikací, v této práci byla věnována značná pozornost také stereotypům o tomto fenoménu. Ty mohou mimo jiné bránit obětem vyhledat pomoc či celé téma domácího násilí bagatelizovat. Z hlediska historického není domácí násilí jen věcí moderní společnosti, tento problém přetrvává po dlouhou dobu a považují tak za nutné stále mu věnovat pozornost a přinášet relevantní a aktualizované informace.

Právě tak zněl pomyslný cíl teoretické části této práce. Poskytnout relevantní a aktualizované informace o problematice domácího násilí. Tato část obsahuje informace o domácím násilí jako takovém a co je pro něj charakteristické, statistické údaje o rozsáhlosti tohoto fenoménu v České republice mezi lety 2018 až 2022, údaje o osobách ohrožených domácím násilím, možnosti pomoci včetně právní ochrany, informace o čtyřech organizacích zabývajících se tímto tématem a také o stereotypech o domácím násilí, jimiž se dále zabývala praktická část této práce.

V praktické části byl nejprve představen smíšený výzkum, který byl v rámci této práce zrealizován. V podkapitolách 5.1. *Kvantitativní výzkum* a 5.2. *Kvalitativní výzkum* byl čtenář seznámen s náležitostmi každého z výzkumů, jako jsou jeho cíle, výzkumný soubor, výzkumné otázky a hypotézy či metodou sběru dat. Data kvantitativního výzkumu byla získána prostřednictvím dotazníku, kterého se zúčastnilo celkem 263 respondentů z prvních a třetích bakalářských ročníků Fakulty filozofické a Fakulty chemicko-technologické Univerzity Pardubice. Po získání dat následovala analýza, vyhodnocení a interpretace údajů. Pro každou otázku a položku bylo vytvořeno několik tabulek a grafů, které obsahovaly absolutní a relativní četnosti. Následně byla pro statistické ověření hypotéz vytvořena umělá proměnná pojmenovaná jako „skóre respondenta v míře souhlasu/nesouhlasu se stereotypy“. Dvě hypotézy, které byly pro výzkum stanoveny, byly otestovány pomocí dvouvýběrového t-testu. Výsledky získané z dotazníkového šetření ukazují, že respondenti z prvních a třetích bakalářských ročníků Fakulty filozofické a Fakulty chemicko-technologické Univerzity Pardubice více či méně se stereotypními tvrzeními nesouhlasí. Pouze u jednoho stereotypního

tvrzení (konkrétně se jednalo o výrok „Domácí násilí je často důsledkem konzumace alkoholu násilnou osobou“) zvolila většina respondentů možnost souhlasu. U zbývajících 14 stereotypních tvrzení většina respondentů zvolila buď možnost „*spíše nesouhlasím*“ či „*zcela nesouhlasím*“. Prostřednictvím statistického ověření hypotéz bylo zjištěno, že navštěvovaný ročník nemá statisticky významný vliv na nahlížení na stereotypní výroky, avšak mezi odpověďmi respondentů z Fakulty filozofické a Fakulty chemicko-technologické ke statisticky významnému rozdílu došlo. Studovaná fakulta tak zřejmě hrála jistou roli při rozhodování respondentů.

Data získaná z dotazníkového šetření doplňují informace z kvalitativního šetření, které bylo realizováno metodou polostrukturovaného rozhovoru. Toto šetření mělo pouze doplňující účel a nebylo provedeno v plném rozsahu. Informantka byla pouze jedna, a to koordinátorka a sociální pracovnice Mgr. Iva Bandžuchová z Pardubického Intervenčního centra, které spadá pod organizaci SKP-CENTRUM, o.p.s. Informantka byla tázána ohledně jednotlivých stereotypních tvrzení, které obsahovalo také dotazníkové šetření (konkrétně položka 5 až 18) a činnosti samotného Intervenčního centra. Tyto informace byly doplněny k tabulkám a grafům u jednotlivých položek dotazníku při vyhodnocování a interpretaci dat. Ačkoliv se nejedná o velké množství informací, přesto nám poskytly jistý pohled na to, jak na jednotlivá stereotypní tvrzení nahlíží osoba, která se tímto tématem dlouhodobě zabývá.

Celkově tak práce poskytuje komplexní a aktuální informace o domácím násilí a přináší zjištění, jak na jednotlivá stereotypní tvrzení o domácím násilí nahlíží mladí studenti rozdílných studijních zaměření (fakult) a také koordinátorka a sociální pracovnice intervenčního centra.

Literatura a použité zdroje

Odborná literatura

ALLPORT, Gordon Willard. *O povaze předsudků*. Obzor, sv. 58. Praha: Prostor, 2004. ISBN 80-7260-125-3.

BAKEŠOVÁ, Alena. *Filosofický slovník*. V Praze: Knižní klub, 2009. Universum (Knižní klub). ISBN 978-80-242-2582-1.

BURIÁNEK, Jiří, Simona PIKÁLKOVÁ a Zuzana PODANÁ. *Násilí na mužích: sonda do zákoutí partnerských vztahů*. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 2014. ISBN 978-80-7308-545-2.

ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Domácí násilí: nebezpečné rodinné vztahy ve 21. století*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2020. ISBN 978-80-7380-806-8.

DUNOVSKÝ, Jiří; DYTRYCH, Zdeněk a MATĚJČEK, Zdeněk. *Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě*. Praha: Grada, 1995. ISBN 80-7169-192-5.

GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2000. ISBN 80-85931-79-6.

GIDDENS, Anthony. *Sociologie*. Argo, 2013. ISBN 978-80-257-0807-1.

GJURIČOVÁ, Šárka; KOCOURKOVÁ, Jana a KOUTEK, Jiří. *Podoby násilí v rodině*. Praha: Vyšehrad, 2000. ISBN 80-7021-416-3.

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-040-2

JAKOBSEN, Barbora a RÅKIL, Marius. *Násilí je možné zastavit – Psychologie násilí a terapie pro osoby, které se dopouštějí násilí v blízkých vztazích*. 2. vydání. Praha: Úřad vlády České republiky, 2022. ISBN 978-80-7440-305-7.

KOTKOVÁ, Martina. *Domácí násilí v kontextu rodiny a práce*. Brno: Spondea, 2014. ISBN 978-80-260-7191-4.

KRÁLÍČKOVÁ, Zdeňka. *Právo proti domácímu násilí*. V Praze: C.H. Beck, 2011. Beckova skripta. ISBN 978-80-7400-381-3.

MIŠOVIČ, Ján. *Kvalitativní výzkum se zaměřením na polostrukturovaný rozhovor*. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). Praha: Slon, 2019. ISBN 978-80-7419-285-2.

NOVOTNÁ, Hedvika; ŠPAČEK, Ondřej a ŠTOVÍČKOVÁ JANTULOVÁ, Magdaléna. *Metody výzkumu ve společenských vědách*. Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy v Praze, 2020. ISBN 978-80-7571-025-3.

PAPRSTEINOVÁ, Lucie; NAVRÁTILOVÁ, Jiřina a BOTEK, Libor. *Domácí násilí: příručka (nejen) pro pastorační pracovníky*. Orientace., svazek 70. V Praze: Karmelitánské nakladatelství, 2019. ISBN 978-80-7566-149-4.

PUNCH, Keith. *Základy kvantitativního šetření*. Přeložil Jan HENDL. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-381-9.

SEKOT, Aleš. *Sociologie v kostce*. 3., rozšířené vydání. Brno: Paido, 2006. ISBN 80-731-5126-X.

STOČESOVÁ, Veronika a ČÁP, David. *Psychoterapeutická práce s původci domácího násilí: zvládnání vzteku, agrese a násilných projevů*. Praha: Portál, 2020. ISBN 978-80-262-1655-1.

ŠEVČÍK, Drahomír a Naděžda ŠPATENKOVÁ. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-690-2.

ŠVAŘÍČEK, Roman a ŠEĐOVÁ, Klára. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-313-0.

VARGOVÁ, Branislava; POKORNÁ, Dana a TOUFAROVÁ, Marie. *Partnerské násilí*. Praha: Linde, 2008. ISBN 978-80-86131-76-4.

VOŇKOVÁ, Jiřina a Ivana SPOUSTOVÁ. *Domácí násilí z pohledu žen a dětí*. 3. přepracované vydání. Praha: proFem, 2016. ISBN 978-80-904564-5-7.

Internetové zdroje

CIHLA, Radek a NOVOTNÁ, Eliška. *Světlo pro oběti. V Praze lidé vyšli do ulic na podporu obětí znásilnění*. Online. Pražský deník. 2024. Dostupné z: https://prazsky.denik.cz/zpravy_region/praha-demonstrace-ministerstvo-spravedlnosti-svetlo-pro-obeti-znasilneni.html. [cit. 2024-02-01]

Cycle of abuse. Online. In: Confederation of European Probation. 2018. Dostupné z: <https://www.cep-probation.org/wp-content/uploads/2018/10/RJirmgard-Winkler1.pdf>. [cit. 2024-01-17].

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Zaostřeno na ženy a muže* [online]. 2019 [cit. 2024-01-18]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/91605937/300002190604.pdf/fda62e34-5f8a-460d-9891-7adbde768188?version=1.1>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Zaostřeno na ženy a muže* [online]. 2020 [cit. 2024-01-18]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/120583268/300002200604.pdf/38642145-32d7-4c90-a6f7-11122e4410b9?version=1.1>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Zaostřeno na ženy a muže* [online]. 2021 [cit. 2024-01-18]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/142141209/3000022106.pdf/6c9ef7a3-c126-4fce-9079-6f3cb36cd6ab?version=1.1>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Zaostřeno na ženy a muže* [online]. 2022 [cit. 2024-01-18]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/164109064/3000022206.pdf/4b165aae-faf9-44b3-af20-87079cc0c16e?version=1.1>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Zaostřeno na ženy a muže* [online]. 2023 [cit. 2024-01-18]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/190557314/3000022306.pdf/f7fbc213-08aa-4ae1-aac9-25bfab114590?version=1.1>

Domáci násilí a stalking. Online. In: SKP CENTRUM. 2020. Dostupné z: <https://www.skp-centrum.cz/nase-sluzby-a-projekty/intervencni-centrum/domaci-nasili>. [cit. 2024-01-23].

Domáci násilí. Online. In: ProFem. 2019. Dostupné z: <https://www.profem.cz/cs/s-cim-pomahame/domaci-nasili>. [cit. 2023-12-28].

Domáci násilí: co to je? Online. In: Národní zdravotnický informační portál. 2021. Dostupné z: <https://www.nzip.cz/clanek/101-domaci-nasili-zakladni-informace>. [cit. 2024-01-17].

Domestic Violence and the LGBTQ Community. Online. National Coalition Against Domestic Violence. 2018. Dostupné z: <https://ncadv.org/blog/posts/domestic-violence-and-the-lgbtq-community>. [cit. 2024-01-27].

Formy násilí. Online. In: ROSA centrum pro ženy. 2023. Dostupné z: <https://www.rosacentrum.cz/pro-seniory/formy-nasili/#>. [cit. 2023-12-28].

Intimate Partner Violence in the United States — 2010. Online. Centers for Disease Control and Prevention. 2014. Dostupné z: https://www.cdc.gov/violenceprevention/pdf/cdc_nisvs_ipv_report_2013_v17_single_a.pdf. [cit. 2024-03-09].

Jak psát o Prague Pride a LGBT tématech: Návodný slovníček pojmů. Online. Prague Pride. [2019]. Dostupné z: <https://praguepride.cz/cs/kdo-jsme/media-download/tiskove-zpravy/59-slovnicek-pro-komunikaci-o-lgbt/file>. [cit. 2024-01-27].

Kdo jsme. Online. ProFem. 2019. Dostupné z: <https://www.profem.cz/cs/o-nas/kdo-jsme>. [cit. 2024-01-29].

MICHÁLKOVÁ, Eva. *Analýza: sekundární viktimizace, rozpory a stereotypy v rozsudcích.* Online. ProFem. 2023. Dostupné z: <https://www.profem.cz/cs/o-nas/novinky/a/analiza-sekundarni-viktimizace-rozpory-a-stereotypy-v-rozsudcich>. [cit. 2024-02-01].

NYKLOVÁ, Blanka a MOREE, Dana. *Za bezpečný domov: Závěrečná zpráva kvantitativního výzkumu společnosti IKEA.* Online. Koalice NeNa. 2022. Dostupné z: https://www.koalicenena.cz/shared/clanky/1058/Za%20bezpe%C4%8Dn%C3%BD%20domov_Z%C3%A1v%C4%9Bre%C4%8Dn%C3%A1%20zpr%C3%A1va%20kvantitativn%C3%ADho%20v%C3%BDzkumu%20spole%C4%8Dnosti%20IKEA.pdf. [cit. 2024-02-02].

Oběť trestného činu a poškozený v trestním řízení. Online. Policie České republiky. 2015. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/obet-trestneho-cinu-a-poskozeny-v-trestnim-rozeni.aspx>. [cit. 2024-02-02].

Phenomenon. Online. Cambridge Dictionary. 2015. Dostupné z: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/phenomenon>. [cit. 2024-03-09].

Poslání a činnost. Online. Bílý kruh bezpečí. [2011]. Dostupné z: <https://www.bkb.cz/o-nas/poslani-a-cinnost/>. [cit. 2024-01-29].

Poslání, hodnoty. Online. Magdalenium. 2021. Dostupné z: <https://www.magdalenium.cz/poslani-hodnoty>. [cit. 2024-01-29].

Program NENA – Domov bez násilí. Online. SKP-CENTRUM. 2022. Dostupné z: <https://www.skp-centrum.cz/program-nena>. [cit. 2024-01-30].

REPREZENTATIVNÍ VÝZKUM 2006 – STEM. Online. Domaci nasili.cz. 2021. Dostupné z: <https://www.domacinasili.cz/reprezentativni-vyzkum-2006-stem/>. [cit. 2024-03-09].

RINEHART, James. *The Meaning of Stereotypes*. Online. JSTOR. 2020. Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/1475640>. [cit. 2024-03-09].

ROSA centrum pro ženy. 2020. Online. Dostupné z: <https://www.rosacentrum.cz/>. [cit. 2024-01-29].

ROSA. *Vliv domácího násilí na zdraví žen – oběti násilí a jejich dětí, které jsou svědky násilí v rodině: Sociologická sonda klientek o.s. ROSA a jejich dětí za rok 2010*. In: ROSA centrum pro ženy[online]. Praha 2: © ROSA, 2011 [cit. 2024-17-01]. Dostupné z: https://www.rosacentrum.cz/wpcontent/uploads/2014/05/2010_STATS.pdf.

RYŠAVÁ, Katarína. *Výsledky výzkumu o domácím násilí v souvislosti s pandemií*. Online. In: ProFem. 2021. Dostupné z: <https://www.profem.cz/cs/o-nas/novinky/a/vysledky-vyzkumu-o-domacim-nasili-v-souvislosti-s-pandemii>. [cit. 2024-01-18].

Sexuální násilí: Co je to sexuální násilí? Online. In: ProFem. 2020. Dostupné z: <https://www.profem.cz/cs/s-cim-pomahame/sexualni-nasili>. [cit. 2023-12-28].

Služby. Online. ProFem. 2021. Dostupné z: <https://www.profem.cz/cs/co-delame/sluzby>. [cit. 2024-01-29].

Stanovy Bílého kruhu bezpečí, z. s. Online. Bílý kruh bezpečí. 2014. Dostupné z: <https://www.bkb.cz/o-nas/zakladni-udaje-o-organizaci/stanovy-bkb/>. [cit. 2024-01-29].

Stenozáznam z 1. dne 21. schůze. Online. Senát. 2024. Dostupné z: <https://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/hlasovani?action=steno&O=14&IS=7383&D=24.01.2024>. [cit. 2024-01-30]

Tisková zpráva: Vládní návrh zákona o domácím násilí zlepší ochranu obětí. Online. Vláda České republiky. 2023. Dostupné z: <https://vlada.gov.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/tiskova-zprava-vladni-navrh-zakona-o-domacim-nasili-zlepsi-ochranu-obeti-205280/>. [cit. 2024-03-09].

TOMEK, Ivan. *Stereotyp.* Online. Sociologická encyklopedie. 2017. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Stereotyp>. [cit. 2024-01-31].

Úmluva Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí. Online. Council of Europe. 2011. Dostupné z: <https://rm.coe.int/0900001680462471>. [cit. 2024-03-09].

VITOUŠOVÁ, Petra a DURDÍK, Tomáš. *Zákon na ochranu před domácím násilím.* Online. Bílý kruh bezpečí. 2006. Dostupné z: <https://www.bkb.cz/aktuality/n144-zakon-na-ochranu-pred-domacim-nasilim/>. [cit. 2024-01-28].

Výroční zpráva 2022. Online. Magdalenium. 2023. Dostupné z: <https://www.magdalenium.cz/file.php?nid=4875&oid=10201089>. [cit. 2024-01-29].

Zákon č. 40/2009 Sb. Online. Zákony pro lidi. 2011. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>. [cit. 2024-03-09].

Přílohy

Příloha A <i>Tabulky k porovnání odpovědí respondentů FF a FCHT</i>	124
Příloha B <i>Statistické ověření hypotéz</i>	132

Položka č. 4: Myslíte si, že domácímu násilí je věnováno

Odpověď	FF celkem	FCHT celkem
Příliš pozornosti, toto téma je přeceňováno	0	1
Spíše více pozornosti, než by mělo	0	3
Spíše méně pozornosti, než by mělo	80	76
Příliš málo pozornosti, toto téma je podceňováno	59	36
Nevím	4	4
Celkem	143	120

Tabulka č. 49: Míra pozornosti věnovaná domácímu násilí (absolutní hodnoty)

Odpověď	FF celkem	FCHT celkem
Příliš pozornosti, toto téma je přeceňováno	0 %	0,83 %
Spíše více pozornosti, než by mělo	0 %	2,50 %
Spíše méně pozornosti, než by mělo	55,94 %	63,33 %
Příliš málo pozornosti, toto téma je podceňováno	41,26 %	30 %
Nevím	2,80 %	3,33 %
Celkem	100 %	100 %

Tabulka č. 50: Míra pozornosti věnovaná domácímu násilí (relativní hodnoty)

Položka č. 5: „Domácí násilí se týká pouze sociálně slabších a nevzdělaných rodin.“

Odpověď	FF celkem	FCHT celkem
Zcela souhlasím	3	1
Spíše souhlasím	10	14
Spíše nesouhlasím	28	36
Zcela nesouhlasím	102	68
Nevím	0	1
Celkem	143	120

Tabulka č. 51: Koho se týká domácí násilí? (absolutní hodnoty)

Odpověď	FF celkem	FCHT celkem
Zcela souhlasím	2,10 %	0,83 %
Spíše souhlasím	6,99 %	11,67 %
Spíše nesouhlasím	19,58 %	30 %
Zcela nesouhlasím	71,33 %	56,67 %
Nevím	0 %	0,83 %
Celkem	100 %	100 %

Tabulka č. 52: Koho se týká domácí násilí? (relativní hodnoty)

Položka č. 6: „Domácí násilí je často důsledkem konzumace alkoholu násilnou osobou.“

Odpověď	FF celkem	FCHT celkem
Zcela souhlasím	1	7
Spíše souhlasím	83	72
Spíše nesouhlasím	48	33
Zcela nesouhlasím	9	4
Nevím	2	4
Celkem	143	120

Tabulka č. 53: Vliv konzumace alkoholu (absolutní hodnoty)

Odpověď	FF celkem	FCHT celkem
Zcela souhlasím	0,70 %	5,83 %
Spíše souhlasím	58,04 %	60 %
Spíše nesouhlasím	33,57 %	27,50 %
Zcela nesouhlasím	6,29 %	3,33 %
Nevím	1,40 %	3,33 %
Celkem	100 %	100 %

Tabulka č. 54: Vliv konzumace alkoholu (relativní hodnoty)

Položka č. 7: „K domácímu násilí často dochází kvůli tomu, že oběť pachatele vyprovokuje.“

Odpověď	FF celkem	FCHT celkem
Zcela souhlasím	0	1
Spíše souhlasím	4	5
Spíše nesouhlasím	51	54
Zcela nesouhlasím	86	57
Nevím	2	3
Celkem	143	120

Tabulka č. 55: Provokace pachatele obětí (absolutní hodnoty)

Odpověď	FF celkem	FCHT celkem
Zcela souhlasím	0 %	0,83 %
Spíše souhlasím	2,80 %	4,17 %
Spíše nesouhlasím	35,66 %	45 %
Zcela nesouhlasím	60,14 %	47,50 %
Nevím	1,40 %	2,50 %
Celkem	100 %	100 %

Tabulka č. 56: Provokace pachatele obětí (relativní hodnoty)

Položka č. 8: „Domácí násilí je věcí soukromou, okolí by do toho nemělo nijak zasahovat.“

Odpověď	FF celkem	FCHT celkem
Zcela souhlasím	3	0
Spíše souhlasím	2	2
Spíše nesouhlasím	16	32
Zcela nesouhlasím	122	86
Nevím	0	0
Celkem	143	120

Tabulka č. 57: Vztah veřejnosti k domácímu násilí (absolutní hodnoty)

Odpověď	FF celkem	FCHT celkem
Zcela souhlasím	2,10 %	0 %
Spíše souhlasím	1,40 %	1,67 %
Spíše nesouhlasím	11,19 %	26,67 %
Zcela nesouhlasím	85,31 %	71,67 %
Nevím	0 %	0 %
Celkem	100 %	100 %

Tabulka č. 58: Vztah veřejnosti k domácímu násilí (relativní hodnoty)

Položka č. 9: „Proč oběť v násilném vztahu zůstává? Kdyby situace oběti vadila, od násilné osoby by odešla.“

Odpověď	FF celkem	FCHT celkem
Zcela souhlasím	1	3
Spíše souhlasím	5	3
Spíše nesouhlasím	52	40
Zcela nesouhlasím	84	70
Nevím	1	4
Celkem	143	120

Tabulka č. 59: Setrvání v násilném vztahu (absolutní hodnoty)

Odpověď	FF celkem	FCHT celkem
Zcela souhlasím	0,70 %	2,50 %
Spíše souhlasím	3,50 %	2,50 %
Spíše nesouhlasím	36,36 %	33,33 %
Zcela nesouhlasím	58,74 %	58,33 %
Nevím	0,70 %	3,33 %
Celkem	100 %	100 %

Tabulka č. 60: Setrvání v násilném vztahu (relativní hodnoty)

Položka č. 10: „Oběť si násilnou osobu vybrala za partnera sama, věděla tak, do čeho jde.“

Odpověď	FF celkem	FCHT celkem
Zcela souhlasím	1	1
Spíše souhlasím	2	4
Spíše nesouhlasím	31	26
Zcela nesouhlasím	109	89
Nevím	0	0
Celkem	143	120

Tabulka č. 61: Vliv výběru partnera obětí (absolutní hodnoty)

Odpověď	FF celkem	FCHT celkem
Zcela souhlasím	0,70 %	0,83 %
Spíše souhlasím	1,40 %	3,33 %
Spíše nesouhlasím	21,68 %	21,67 %
Zcela nesouhlasím	76,22 %	74,17 %
Nevím	0 %	0 %
Celkem	100 %	100 %

Tabulka č. 62: Vliv výběru partnera obětí (relativní hodnoty)

Položka č. 11: „Při domácím násilí se často nejedná o násilí, ale o hádky.“

Odpověď	FF celkem	FCHT celkem
Zcela souhlasím	1	0
Spíše souhlasím	9	15
Spíše nesouhlasím	70	62
Zcela nesouhlasím	56	37
Nevím	7	6
Celkem	143	120

Tabulka č. 63: Forma domácího násilí (absolutní hodnoty)

Odpověď	FF celkem	FCHT celkem
Zcela souhlasím	0,70 %	0 %
Spíše souhlasím	6,29 %	12,50 %
Spíše nesouhlasím	48,95 %	51,67 %
Zcela nesouhlasím	39,16 %	30,83 %
Nevím	4,90 %	5 %
Celkem	100 %	100 %

Tabulka č. 64: Forma domácího násilí (relativní hodnoty)

Položka č. 12: „Domácí násilí se týká jen několika málo rodin, jedná se pouze o výjimky.“

Odpověď	FF celkem	FCHT celkem
Zcela souhlasím	1	2
Spíše souhlasím	7	11
Spíše nesouhlasím	73	52
Zcela nesouhlasím	57	42
Nevím	5	13
Celkem	143	120

Tabulka č. 65: Rozsáhlost domácího násilí (absolutní hodnoty)

Odpověď	FF celkem	FCHT celkem
Zcela souhlasím	0,70 %	1,67 %
Spíše souhlasím	4,90 %	9,17 %
Spíše nesouhlasím	51,05 %	43,33 %
Zcela nesouhlasím	39,86 %	35 %
Nevím	3,50 %	10,83 %
Celkem	100 %	100 %

Tabulka č. 66: Rozsáhlost domácího násilí (relativní hodnoty)

Položka č. 13: „Oběť si často domácí násilí vymýšlí, aby získala výhody u rozvodového řízení.“

Odpověď	FF celkem	FCHT celkem
Zcela souhlasím	0	1
Spíše souhlasím	4	5
Spíše nesouhlasím	55	51
Zcela nesouhlasím	67	52
Nevím	17	11
Celkem	143	120

Tabulka č. 67: Domácí násilí a rozvodové řízení (absolutní hodnoty)

Odpověď	FF celkem	FCHT celkem
Zcela souhlasím	0 %	0,83 %
Spíše souhlasím	2,80 %	4,17 %
Spíše nesouhlasím	38,46 %	42,50 %
Zcela nesouhlasím	46,85 %	43,33 %
Nevím	11,89 %	9,17 %
Celkem	100 %	100 %

Tabulka č. 68: Domácí násilí a rozvodové řízení (relativní hodnoty)

Položka č. 14: „V mnoha případech domácího násilí je násilná osoba pouze přehlčena stresem, tak ji jen ujela ruka.“

Odpověď	FF celkem	FCHT celkem
Zcela souhlasím	1	1
Spíše souhlasím	4	5
Spíše nesouhlasím	27	38
Zcela nesouhlasím	106	72
Nevím	5	4
Celkem	143	120

Tabulka č. 69: Stres jako důvod k násilí (absolutní hodnoty)

Odpověď	FF celkem	FCHT celkem
Zcela souhlasím	0,70 %	0,83 %
Spíše souhlasím	2,80 %	4,17 %
Spíše nesouhlasím	18,88 %	31,67 %
Zcela nesouhlasím	74,13 %	60 %
Nevím	3,50 %	3,33 %
Celkem	100 %	100 %

Tabulka č. 70: Stres jako důvod k násilí (relativní hodnoty)

Položka č. 15: „Domácí násilí je násilí mužů páchané na ženách v rodině.“

Odpověď	FF celkem	FCHT celkem
Zcela souhlasím	2	0
Spíše souhlasím	32	25
Spíše nesouhlasím	46	54
Zcela nesouhlasím	57	36
Nevím	6	5
Celkem	143	120

Tabulka č. 71: Genderový aspekt v domácím násilí (absolutní hodnoty)

Odpověď	FF celkem	FCHT celkem
Zcela souhlasím	1,40 %	0 %
Spíše souhlasím	22,38 %	20,83 %
Spíše nesouhlasím	32,17 %	45 %
Zcela nesouhlasím	39,86 %	30 %
Nevím	4,20 %	4,17 %
Celkem	100 %	100 %

Tabulka č. 72: Genderový aspekt v domácím násilí (relativní hodnoty)

Položka č. 16: „Ženy se dopouštějí násilí pouze v sebeobraně.“

Odpověď	FF celkem	FCHT celkem
Zcela souhlasím	2	0
Spíše souhlasím	15	11
Spíše nesouhlasím	54	59
Zcela nesouhlasím	67	45
Nevím	5	5
Celkem	143	120

Tabulka č. 73: Ženy a násilné tendence (absolutní hodnoty)

Odpověď	FF celkem	FCHT celkem
Zcela souhlasím	1,40 %	0 %
Spíše souhlasím	10,49 %	9,17 %
Spíše nesouhlasím	37,76 %	49,17 %
Zcela nesouhlasím	46,85 %	37,50 %
Nevím	3,50 %	4,17 %
Celkem	100 %	100 %

Tabulka č. 74: Ženy a násilné tendence (relativní hodnoty)

Položka č. 17: „Oběť si za násilí alespoň z části může sama.“

Odpověď	FF celkem	FCHT celkem
Zcela souhlasím	1	2
Spíše souhlasím	5	9
Spíše nesouhlasím	37	45
Zcela nesouhlasím	97	58
Nevím	3	6
Celkem	143	120

Tabulka č. 75: Odpovědnost oběti za domácí násilí (absolutní hodnoty)

Odpověď	FF celkem	FCHT celkem
Zcela souhlasím	0,70 %	1,67 %
Spíše souhlasím	3,50 %	7,50 %
Spíše nesouhlasím	25,87 %	37,50 %
Zcela nesouhlasím	67,83 %	48,33 %
Nevím	2,10 %	5 %
Celkem	100 %	100 %

Tabulka č. 76: Odpovědnost oběti za domácí násilí (relativní hodnoty)

Položka č. 18: „Muž je silnější, proto nemůže být fyzicky napadán ženou.“

Odpověď	FF celkem	FCHT celkem
Zcela souhlasím	1	0
Spíše souhlasím	3	2
Spíše nesouhlasím	31	31
Zcela nesouhlasím	107	86
Nevím	1	1
Celkem	143	120

Tabulka č. 77: Muži jako oběti fyzického násilí (absolutní hodnoty)

Odpověď	FF celkem	FCHT celkem
Zcela souhlasím	0,70 %	0 %
Spíše souhlasím	2,10 %	1,67 %
Spíše nesouhlasím	21,68 %	25,83 %
Zcela nesouhlasím	74,83 %	71,67 %
Nevím	0,70 %	0,83 %
Celkem	100 %	100 %

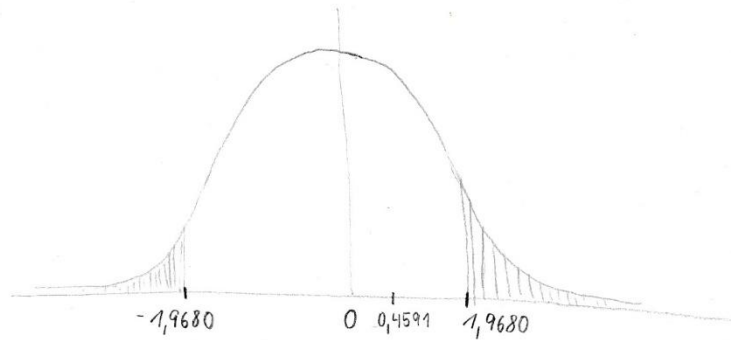
Tabulka č. 78: Muži jako oběti fyzického násilí (relativní hodnoty)

Příloha B Statistické ověření hypotéz

X_1 1. ROČNÍK	X_2 3. ROČNÍK	
SKÓRE RESPONDENTŮ	SKÓRE RESPONDENTŮ	$n_1 = 157$
SUM = 1 256 : 157	SUM = 822 : 106	$n_2 = 106$
$\bar{X}_1 = 8$	$\bar{X}_2 = 7,7547$	$S_{X_1}^2 = 18,7692$
$(X_1 - \bar{X}_1)^2$	$(X_2 - \bar{X}_2)^2$	$S_{X_2}^2 = 17,0059$
⋮	⋮	$\alpha = 0,05$
SUM = 2 928 : $n_1 - 1$	SUM = 1785,6226 : $n_2 - 1$	$\bar{X}_1 = 8$
$S_{X_1}^2 = 18,7692$	$S_{X_2}^2 = 17,0059$	$\bar{X}_2 = 7,7547$
F-TEST: $\frac{S_{X_1}^2}{S_{X_2}^2} = \frac{18,7692}{17,0059} = 1,1037$		
$KH_h = F_{1-\frac{\alpha}{2}}(n_1-1; n_2-1) = F_{0,975}(156; 105) = 1,4217$		
$KH_d = F_{\frac{\alpha}{2}}(n_1-1; n_2-1) = F_{0,025}(156; 105) = 0,7047$		
TESTOVÉ KRITÉRIUM PRO T-TEST		
$S = \frac{(n_1-1)S_{X_1}^2 + (n_2-1)S_{X_2}^2}{n_1+n_2-2} = \frac{(156) \cdot 18,7692 + (105) \cdot 17,0059}{261}$		
$= \frac{2927,9952 + 1785,6195}{261} = \frac{4713,6147}{261} = \sqrt{18,0598} = 4,2507$		
$TK = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{S\sqrt{\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2}}} = \frac{8 - 7,7547}{4,2507\sqrt{\frac{1}{157} + \frac{1}{106}}} = \frac{0,2453}{4,2507\sqrt{0,0064 + 0,0094}} = \frac{0,2453}{4,2507\sqrt{0,0158}} = \frac{0,2453}{4,2507 \cdot 0,1257}$		
$= \frac{0,2453}{0,5343} = 0,4591$		

Obrázek č. 1: Statistické ověření první hypotézy strana 1

$$KH = t_{1-\frac{\alpha}{2}}(n_1+n_2-2) = t_{0,975}(157+106-2) = t_{0,975}(261) = 1,9680$$

Přijímáme nulovou hypotézu
→ není zde signifikantní rozdíl

Obrázek č. 2: Statistické ověření první hypotézy strana 2

X_1 FF	X_2 FCHT	$n_1 = 143$ $n_2 = 120$
SKÓRE RESPONDENTŮ	SKÓRE RESPONDENTŮ	$Sx_1^2 = 15,3835$ $Sx_2^2 = 20,4064$
SUM = 1045 : 143 $\bar{X}_1 = 7,3077$	SUM = 1034 : 120 $\bar{X}_2 = 8,6167$	$\alpha = 0,05$ $\bar{X}_1 = 7,3077$ $\bar{X}_2 = 8,6167$
$(x_1 - \bar{X}_1)^2$ ⋮	$(x_2 - \bar{X}_2)^2$ ⋮	
SUM = 2184,4615 : $n_1 - 1$	SUM = 2428,3667 : $n_2 - 1$	
$Sx_1^2 = 15,3835$	$Sx_2^2 = 20,4064$	

$$F\text{-TEST} = \frac{Sx_1^2}{Sx_2^2} = \frac{15,3835}{20,4064} = 0,7539$$

TK leží mezi KH, nemůžeme tedy zamítnout H_0

$$KH_h = F_{1-\frac{\alpha}{2}}(n_1-1; n_2-1) = F_{0,975}(142; 119) = 1,5371$$

$$KH_d = F_{\frac{\alpha}{2}}(n_1-1; n_2-1) = F_{0,025}(142; 119) = 0,6751$$

TESTOVÉ KRITÉRIUM PRO T-TEST

$$S = \frac{(n_1-1)Sx_1^2 + (n_2-1)Sx_2^2}{n_1+n_2-2} = \frac{(142)15,3835 + (119)20,4064}{263-2} = \frac{2184,4570 + 2428,3616}{261}$$

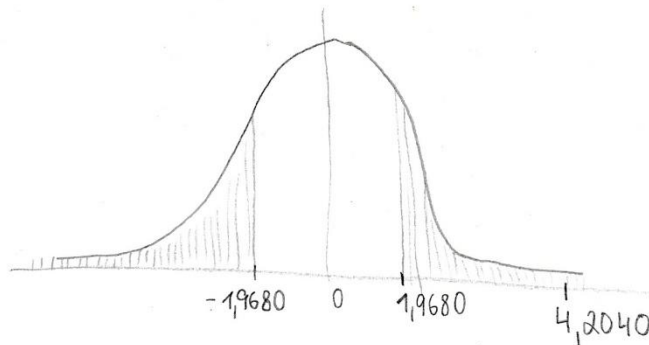
$$= \frac{4612,8186}{261} = \sqrt{17,6736} = 4,2040$$

$$TK = \frac{\bar{X}_2 - \bar{X}_1}{\sqrt{S\left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2}\right)}} = \frac{8,6167 - 7,3077}{4,2040\sqrt{\frac{1}{143} + \frac{1}{120}}} = \frac{1,3090}{4,2040\sqrt{0,0070 + 0,0083}} = \frac{1,3090}{4,2040\sqrt{0,0153}} = \frac{1,3090}{4,2040 \cdot 0,1237}$$

$$= \frac{1,3090}{0,5200} = 2,5173$$

Obrázek č. 3: Statistické ověření druhé hypotézy strana 1

$$KH = t_{1-\frac{\alpha}{2}}(n_1+n_2-2) = t_{0,975}(143+120-2) = t_{0,975}(261) = 1,9680$$

Zamítáme nulovou hypotézu a přijímáme hypotézu alternativní
→ je zde signifikantní rozdíl

Obrázek č. 4: Statistické ověření druhé hypotézy strana 2